

A white marble statue of David, standing nude, with his right hand on his chest and his left hand holding a stone. The statue is set against a background of a classical architectural dome with decorative panels.

สรุป สังคม ม.ปลาย
อ่านสอบTCASทุกสนามสอบ

by ติวเตอร์แจ๊ค

จัดทำโดยติวเตอร์แจ๊ค ผู้เขียนหนังสือคลังข้อสอบสังคม 1,700 ข้อ
*สนใจหนังสือ inbox เลย (ฟรีค่าส่ง) ตัวนี้มีจำนวนจำกัด

facebook fanpage : P_Jax

สาระที่ 1 ศาสนา

เรื่องที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับศาสนา

1. ศาสนา

เป็นลัทธิความเชื่ออย่างหนึ่งของมนุษย์ เป็นคำสอนด้านศีลธรรม เกี่ยวกับบาป-บุญ ความดี-ความชั่ว เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของมนุษย์ เป็นหลักให้คนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

2. ที่มาของศาสนา

1. **ความไม่รู้** ในปรากฏการณ์ธรรมชาติว่าคืออะไร เกิดจากอะไร
2. **ความกลัว** กลัวเพราะไม่รู้
3. **ความศรัทธา** เคารพต่อธรรมชาติ เช่น การกราบไหว้พระอาทิตย์
4. **ความมีปัญญา** เมื่อธรรมชาติถูกให้คำตอบด้วยวิทยาศาสตร์ ศาสนาจึงดำรงอยู่ด้วยสถานะเป็นเครื่องมือยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ไม่ได้อธิบายธรรมชาติโลกอย่างแต่ก่อน

3. ประเภทของศาสนา

(แบ่งตามความเชื่อเรื่องพระเจ้า)

1. **เทวนิยม** : ศาสนาที่เชื่อว่าพระเจ้าสร้างโลกและสรรพสิ่ง หากเชื่อในพระเจ้าองค์เดียว จัดเป็นศาสนาประเภท เอกเทวนิยม (เช่น คริสต์ และ อิสลาม) แต่ถ้าเชื่อในพระเจ้าหลายองค์ จัดเป็นประเภท พหุเทวนิยม (เช่น พราหมณ์-ฮินดู)
2. **อเทวนิยม** : ศาสนาที่ไม่เชื่อว่าพระเจ้าสร้างโลกหรือสรรพสิ่ง ทุกสิ่งเกิดจากธรรมชาติ แต่อาจเชื่อว่าพระเจ้ามีอยู่จริง เช่น พุทธศาสนา

(แบ่งตามแหล่งผู้นับถือ)

1. **ศาสนาสากล** : ศาสนาที่มีผู้นับถือในหลายประเทศ เช่น คริสต์ อิสลาม พุทธ
2. **ศาสนาท้องถิ่น** : ศาสนาที่มีผู้นับถือเฉพาะพื้นที่ เช่น ฮินดู(อินเดีย) ยูดาห์(อิสราเอล) ซินโต(ญี่ปุ่น)

4. องค์ประกอบของศาสนา

1. **ศาสดา** : ผู้ก่อตั้ง หรือประกาศศาสนา
2. **หลักคำสอน** หรือ คัมภีร์ มีการจัดรวบรวมไว้เป็นหมวดหมู่ โดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกันในทุกศาสนา คือ “สั่งสอนให้คนเป็นคนดี” จุดมุ่งหมายสำคัญอยู่ที่ “ความดีงาม”
3. **ศาสนพิธี** : การประกอบพิธีต่างๆ เพื่อให้มีบรรยากาศของความศักดิ์สิทธิ์ เรียกความศรัทธา
4. **นักบวช** : ในบางศาสนาอาจไม่มีนักบวช เช่น อิสลาม และศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนท์
5. **ศาสนสถาน** : วัด โบสถ์ มัสยิด
6. **ศาสนิกชน** : ผู้นับถือ

5. สัญลักษณ์ : เอกลักษณ์เฉพาะของศาสนา

- > พุทธ สัญลักษณ์ คือ ธรรมจักร
- > คริสต์ สัญลักษณ์ คือ ไม้กางเขน
- > อิสลาม สัญลักษณ์ คือ พระจันทร์เสี้ยว และดาวหนึ่งดวง
- > พราหมณ์-ฮินดู สัญลักษณ์ คือ โอม

เรื่องที่ 2 พระพุทธศาสนา

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา

1. เป็นศาสนาประเภท : อเทวนิยม
2. ศาสดา : พระสมณโคดมพุทธเจ้า หรือ พระศากยมนีพุทธเจ้า
3. คัมภีร์ : พระไตรปิฎก
 - 1) พระวินัยปิฎก : ระเบียบวินัย ศีล สิกขาบท ของพระภิกษุสามเณร > พระภิกษุ พระภิกษุณี แม่ชี
 - 2) พระสุตตันตปิฎก (พระสูตร) : เรื่องราวประกอบธรรมะ > ทุกคนควรได้อ่านได้ศึกษา
 - 3) พระอภิธรรมปิฎก : หลักธรรมล้วน ๆ ไม่พูดถึงคน สถานที่ และเวลา > ทุกคนควรได้อ่านได้ศึกษา
4. นิกาย : มี 2 นิกายสำคัญ
 - 1) นิกายเถรวาท (หินยาน) : แพร่หลายใน ไทย ศรีลังกา พม่า ลาว กัมพูชา
 - เครื่องวัดในพระวินัยและสิกขาบทต่าง ๆ ไม่แก้ไขพระวินัยข้อใดเลย
 - นับถือพระพุทธเจ้าและพระโพธิสัตว์แต่เพียงองค์เดียว (คือ พระสมณโคดมพุทธเจ้า)
 - เน้นปฏิบัติธรรมช่วยเหลือตนเองให้พ้นทุกข์ ก่อนช่วยเหลือคนอื่น
 - 2) นิกายอักษยาน (มหายาน) : แพร่หลายใน จีน ญี่ปุ่น เกาหลี เวียดนาม มองโกเลีย ภูฏาน ธิเบต
 - แก้ไขพระวินัยและสิกขาบท บางข้อ เช่น ฉันทาหารเย็นได้ , ใส่จีวรหลากหลายรูปแบบและสี
 - นับถือพระพุทธเจ้าและพระโพธิสัตว์หลายองค์ เน้นสวดมนต์อ้อนวอนขอพรจากพระพุทธเจ้า
 - เน้นปฏิบัติธรรมช่วยเหลือคนอื่นให้พ้นทุกข์ก่อนตนเอง (เน้นบำเพ็ญตนเป็นพระโพธิสัตว์)
5. กระบวนการแสวงหาความจริงสูงสุด

เพื่อนำไปสู่การหลุดพ้น ตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหลังจากออกผนวชด้วยพระองค์เอง ณ ริมฝั่งแม่น้ำอโนมา พระพุทธเจ้าได้ทรงทำสิ่งต่างๆเรียงตามลำดับดังนี้

 - 1) ศึกษากับอาจารย์(ฝึกปฏิบัติโยคะ)
 - 2) บำเพ็ญตบะ คือ การทรมานตนเองให้ลำบาก
 - 3) ทรงบำเพ็ญทุกรกิริยา ณ ตำบลอุรุเวลาเสนานิคม แคว้นมคธ
 - 4) ทรงบำเพ็ญเพียรทางจิต (เดินทางสายกลาง คือ มัชฌิมาปฏิปทา)
6. ปฐมเทศนา(วันอาสาฬหบูชา) : พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมโปรดปัญจวัคคีย์ทั้ง 5 ในหัวข้อธรรมชื่อ "ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร" ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ
 - 1) ทางสุดโต่ง 2 ทางที่ทำให้ไม่บรรลุธรรม ได้แก่ "กามสุขัลลิกานุโยค" หมายถึงการหมกมุ่นอยู่ในกาม และ "อัสติกถมถานุโยค" หมายถึงการทรมานตนให้ลำบากโดยไร้ประโยชน์
 - 2) ทางสายกลาง(มัชฌิมาปฏิปทา) ที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ อันได้แก่ มรรค 8
 - 3) อริยสัจ 4
 - 4) ทรงสรุป และ อัญญาโกณฑัญญะบรรลุโสดาบัน ทูลขอบวชเป็นพระสงฆ์รูปแรกของศาสนาพุทธ
7. วันสำคัญทางพุทธศาสนา
 1. วันวิสาขบูชา (ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6) เป็นวันที่พระพุทธเจ้าประสูติ ตรัสรู้ ปรีชาญาณ จึงเรียกว่า "วันพระพุทธ"
 2. วันอาสาฬหบูชา (ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 8) แสดงปฐมเทศนา "ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร" / เกิดพระสงฆ์องค์แรก
 3. วันมาฆบูชา (ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3) เป็นวันจาตุรงคสันนิบาต พระพุทธเจ้าแสดง "โอวาทปาติโมกข์" /โอวาท3
 4. อัฐมีบูชา (แรม 8 ค่ำ เดือน 6) เป็นวันคล้ายวันถวายพระเพลิงพระพุทธสรีระ
 5. วันเข้าพรรษา (แรม 1 ค่ำ เดือน 8) พระสงฆ์จำพรรษาที่วัด 3 เดือน มีการถวายผ้าอาบน้ำฝน
 6. วันออกพรรษา (ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11) วันมหาปวารณา / พระสงฆ์ตักเตือนกัน /ภายหลังมีการทอดกฐิน
 7. วันเทโวโรหณะ (แรม 1 ค่ำ เดือน 11) หลังออกพรรษา 1 วัน / ตักบาตรเทโว / วันเปิดโลกทั้ง 3

หลักธรรม

1. อริยสัจ 4 ความจริงอันประเสริฐ 4 ประการ ธรรมที่นำไปสู่การพ้นทุกข์ ใช้แก้ไขปัญหาในชีวิต
 1. ทุกข์ ผล สภาวะทนได้ยาก ความไม่สบายกายไม่สบายใจ
(ธรรมที่ควรรู้) ได้แก่ ชั้น 5 (นามรูป จิต เจตสิก), โลกธรรม 8
 2. สมุทัย เหตุ เหตุแห่งทุกข์ อันได้แก่ ตัณหา
(ธรรมที่ควรละ) ได้แก่ หลักกรรม (นิยาม 5), วิตก 3, กรรมนิยาม (กรรม 12), มิจฉาวนิชชา 5, ธรรมนิยาม (ปฏิจจสมุปบาท), นิรวรณ 5, อุปาทาน 4
 3. นิโรธ ผล สภาวะดับทุกข์ หรือ นิพพาน (นิพพานในชาตินี้ คือ การที่จิตละจากกิเลสตัณหา)
(ธรรมที่ควรบรรลุ) ได้แก่ ภาวิต 4, วิมุตติ 5, นิพพาน
 4. มรรค เหตุ เหตุแห่งดับทุกข์ หรือ วิธีดับทุกข์
(ธรรมที่ควรปฏิบัติ) ได้แก่ พระสัทธรรม 3, ปัญญาอุคคิธรรม 4, พละ 5, อุปาสกธรรม 5, อปริหานิยธรรม 7, ปาปณิกธรรม 3, ทิฐุสัทธมิกัตถ-สังวัตตนิกธรรม 4, โภคาอาทิยะ 5, อริยวัฑฒ 5, อธิปไตย 3, สาราณียธรรม 6, ทศพิทธาธรรม 10, วิปัสสนาญาณ 9, มงคล 38
2. ไตรสิกขา หรือ อริยมรรค 8 ประการ : การฝึกฝนอบรมตนเอง 3 ชั้น
 - 1) ศิลสิกขา การอบรมกาย วาจา ให้สงบเรียบร้อย เป็นปกติ ได้แก่
 - สัมมากรรมันตะ : กระทำชอบ ทำแต่ความดี ทำแต่สิ่งที่สุจริต
 - สัมมาวาจา : วาจาชอบ พูดชอบ พูดแต่สิ่งดี ๆ
 - สัมมาอาชีวะ : เลี้ยงชีพชอบ ประกอบอาชีพสุจริต
 - 2) สมာธิสสิกขา จิตสิกขา : การอบรมจิต ให้สงบเรียบร้อย เป็นปกติ ได้แก่
 - สัมมาสมาธิ : จิตตั้งมั่นชอบ จิตสงบไม่ฟุ้งซ่าน
 - สัมมาสติ : ระลึกรู้ตัวชอบ ไม่หลงใหล
 - สัมมาวายามะ : เพียรระวังตนชอบ ไม่ให้ทำความชั่วและหมั่นรักษาความดีให้ดียิ่งขึ้น
 - 3) ปัญญาสิกขา การอบรมปัญญา ให้เกิดความรู้แจ้ง ได้แก่
 - สัมมาสังกัปปะ : คิดชอบ คิดแต่สิ่งดีสุจริต
 - สัมมาทิฐิ : มีความเห็นชอบ มีความคิดเห็นถูกต้องตามทำนองคลองธรรมของหลักศาสนาพุทธ เช่น เชื่อในอริยสัจ 4 เชื่อในกฎแห่งกรรมว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เชื่อในสังสารวัฏ การเวียนว่ายตายเกิด
3. ชั้น 5 : องค์ประกอบแห่งชีวิตมนุษย์ 5 ประการ (1 รูป 4 นาม) การเกิดขึ้นของชั้น 5 เป็นการเริ่มต้นของทุกข์ในชีวิต
 - 1) รูป (รูปธรรม) : รูปร่าง ร่างกายของมนุษย์อันประกอบไปด้วยธาตุ 4 คือ

ดิน (เนื้อหนังมังสา กระดูกของร่างกาย)	น้ำ (เลือด น้ำหนอง น้ำลาย ในร่างกาย)
ลม (แก๊สในร่างกาย ในกระเพาะอาหาร)	ไฟ (อุณหภูมิความร้อนของร่างกาย)
 - 2) เวทนา (นามธรรม) : ความรู้สึก มี 3 ประเภท คือ สุข ทุกข์ เฉยๆ
 - 3) สัญญา (นามธรรม) : ความจำได้หมายรู้ กำหนดรู้สิ่งต่าง ๆ ได้โดยไม่หลงลืม
 - 4) สังขาร (นามธรรม) : ความคิด ที่จะปรุงแต่งจิตให้กระทำสิ่งต่าง ๆ
 - 5) วิญญาณ (นามธรรม) : ความรับรู้ที่ผ่านทางสัมผัสต่าง ๆ ทั้ง 6 (อายตนะ 6 คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ)
4. โลกธรรม 8 : ธรรมที่มีประจำโลก มี 8 ประการ แบ่งเป็น 2 ฝ่าย

ฝ่ายนำปรารถนา = ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข ฝ่ายไม่นำปรารถนา = เสื่อมลาภ เสื่อมยศ นินทา ทุกข์
5. นิยาม 5 : กฎธรรมชาติที่ครอบคลุมทุกสิ่ง ได้แก่
 1. อุดุนิยาม : กฎธรรมชาติที่เกี่ยวกับความเป็นไปของปรากฏการณ์ในธรรมชาติ เกี่ยวกับสิ่งที่ไม่มีชีวิตทุกชนิด เช่น ปรากฏการณ์ของลมฟ้าอากาศ (เทียบได้กับวิชาฟิสิกส์)
 2. พีชนิยาม : กฎธรรมชาติที่ครอบคลุมความเป็นไปของสิ่งมีชีวิตทั้งพืชและสัตว์ เกี่ยวข้องกับการสืบพันธุ์ (ชีวะ)
 3. จิตนิยาม : กฎธรรมชาติที่เกี่ยวกับการทำงานของจิต
 4. กรรมนิยาม : กฎแห่งเหตุผล การให้ผลของกรรม
 5. ธรรมนิยาม : กฎธรรมชาติเกี่ยวกับความเป็นเหตุเป็นผลของสรรพสิ่ง ครอบคลุมกฎข้ออื่นทั้งหมดที่กล่าวมา
6. ไตรลักษณ์ / สามัญญลักษณ์ : ลักษณะสามัญของสรรพสิ่งบนโลกทั้งมีชีวิตและไม่มีชีวิตจะเป็นไปตามกฎ 3 ประการ
 1. อนิจจัง : สรรพสิ่งล้วนไม่เที่ยงแท้แน่นอน ล้วนต้องมีการเปลี่ยนแปลง
 2. ทุกขัง : สรรพสิ่งล้วนทนได้ยาก คงทนอยู่ไม่ได้
 3. อนัตตา : สรรพสิ่งล้วนไม่มีตัวตน เราควบคุมมันไม่ได้ ไม่เป็นตัวตนของเรา

7. **ปฏิจกสมุปบาท** : การเกิดขึ้นพร้อมแห่งธรรมทั้งหลายเพราะอาศัยกัน ธรรมที่อาศัยกันเกิดขึ้นพร้อม มี 12 ข้อ ได้แก่ อวิชชา สังขาร วิญญาณ นามรูป สฬายตนะ(ประสาท6) ผัสสะ เวทนา ตัณหา อุปาทาน ภพชาติชรา
8. **ภาวิต 4** : ภาวที่พัฒนาแล้ว เป็นผลของภาวนา 4 ประกอบด้วย
1. **ภาวิตกาย** : พัฒนาการด้านร่างกาย มีความเข้มแข็ง ปราศจากโรคภัย
 2. **ภาวิตศีล** : พัฒนาการด้านความประพฤติ อยู่ในเบญจศีล และระเบียบวินัยของสังคัม
 3. **ภาวิตจิต** : พัฒนาการด้านจิต จิตสงบ มีสมาธิ จิตเข้มแข็ง เบิกบาน เพียบพร้อมด้วยคุณธรรม
 4. **ภาวิตปัญญา** : พัฒนาการด้านปัญญา รู้ เข้าใจสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง สามารถใช้ความรู้แก้ปัญหา
9. **วิมุตติ 5** : หลุดพ้นจากกิเลสสาเหตุแห่งทุกข์ ผู้ปฏิบัติธรรมที่ได้วิมุตติ จะมีความสุขที่เรียกว่า “วิมุตติสุข”
1. **วิกขัมภณวิมุตติ** : หลุดพ้นด้วยขมไว้ คือขมกิเลสและอกุศลกรรมต่างๆ ได้ชั่วคราวด้วยสติสัมปชัญญะ
 2. **ตทังควิมุตติ** : หลุดพ้นด้วยองค์นั้นๆ คือ หลุดพ้นจากกิเลสด้วยธรรมที่เป็นคู่ปรับหรือตรงกันข้าม เช่น ละการฆ่าสัตว์ด้วยเมตตา
 3. **สมุจเฉทวิมุตติ** : หลุดพ้นด้วยตัดขาด คือ หลุดพ้นจากกิเลสโดยใช้มรรคญาณ 4 คือ โสตาปัตติ มรรค สกทาคามิมรรค อนาคามิมรรค และอรหัตตมรรค เป็นเครื่องตัด
 4. **ปฏิบัติสัททวิมุตติ** : หลุดพ้นด้วยสงบระงับ เป็นความหลุดพ้นที่ยั่งยืน เกิดจากสมุจเฉทวิมุตติ หมดซึ่งกิเลส
 5. **นิสสรณวิมุตติ** : หลุดพ้นด้วยสลัดออกได้ เป็นสภาวะที่จิตหลุดพ้นออกไปจากกิเลสทั้งปวง จิตเป็นสุข
10. **อริยวัฑฒิ 5** : หลักความเจริญของอารยชน ใช้เป็นเกณฑ์ ประเมินผลทางการศึกษา ได้แก่
1. **ศรัทธา** : เชื่อมั่นในพระรัตนตรัย หลักความจริง ความดีงามอันมีเหตุผล
 2. **ศีล** : ประพฤติดี มีวินัย เลี้ยงชีพสุจริต
 3. **สุตะ** : การเล่าเรียน มีความรู้ดี รู้มาก คงแก่เรียน
 4. **จาคะ** : เผื่อแผ่ เสียสละ
 5. **ปัญญา** : ความรอบรู้ รู้คิด รู้พิจารณา เข้าใจเหตุผล รู้โลกและชีวิตตามความเป็นจริง
11. **พละ 5** : ธรรมที่เป็นกำลังสนับสนุนมรรคมีองค์ 8 ให้เกิดการพัฒนาตนเป็นคนดีมีปัญญาสูง
1. **สัทธา** : ความเชื่อ หมายถึง ความเชื่อที่ถูกต้องตามหลักพุทธศาสนา : สัทธาพละ
 2. **วิริยะ** : ความเพียร หมายถึง ความเป็นคนกล้า อาจหาญในสิ่งที่ถูกต้อง ขยันหมั่นเพียร : วิริยะพละ
 3. **สติ** : ความระลึกได้ ไม่เผลอ ไม่ประมาท หมายถึงการคุมใจไว้กับกิจ ไว้กับสิ่งที่เกี่ยวข้อง
 4. **สมาธิ** : ความตั้งใจมั่น ความตั้งมั่นแห่งจิต แน่วแน่กับสิ่งหนึ่ง ไม่ฟุ้งซ่าน : สมาธิพละ
 5. **ปัญญา** : ความรู้ชัด รอบรู้ รู้ทั่วถึงความจริง : ปัญญาพละ
12. **อธิปไตย** ทางพุทธศาสนา อธิปไตย หมายถึง อำนาจของจิตหรือความคิดที่ถือเอาสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นใหญ่
1. **อัตตาทิปไตย** : ถือตนเป็นใหญ่ = ยกตนเป็นเหตุ เพื่อละชั่ว ทำดี ทำใจให้บริสุทธิ์
 2. **โลกาทิปไตย** : ถือโลกเป็นใหญ่ = การยกเอาความนิยมของชาวโลกเป็นเหตุเพื่อละชั่ว ทำดี ทำใจบริสุทธิ์
 3. **ธัมมาทิปไตย** : (ธรรมาทิปไตย) **มีธรรมเป็นใหญ่** = การยกความถูกต้อง ความเป็นจริงเพื่อเป็นเหตุละชั่ว..
13. **สติปัฏฐาน 4** : ธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งสติ ใช้สติพิจารณาสิ่งทั้งหลาย เป็นทางสายเอกที่นำไปสู่การหลุดพ้น ได้แก่
1. **กายนุปัสสนาสติปัฏฐาน** : การใช้สติจับที่กาย พิจารณาอริยาบถ ยืน เดิน นั่ง ใช้สติจับลมหายใจ(อานาปานสติ)
 2. **เวทนานุปัสสนาสติปัฏฐาน** : ใช้สติพิจารณาความรู้สึกสุข ทุกข์ หรือเฉยๆ ความรู้สึกล้วนไม่เที่ยง เป็นทุกข์
 3. **จิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน** : การพิจารณาจิตดูว่าจิตมีราคะ โทสะ โมหะ หตну ฟุ้งซ่าน หรือเป็นสมาธิ
 4. **ธรรมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน** : การใช้สติพิจารณาธรรม เช่น ชันธ 5 นิวรณ์ 5 อายตนะ อริยสัจ 4
14. **กรรม 2** การกระทำโดยเจตนา
1. **อกุศลกรรม** : กายทุจริต วจีทุจริต มโนทุจริต
 2. **กุศลกรรม** : กายสุจริต วจีสุจริต มโนทุจริต
15. **สติ สัมปชัญญะ** ธรรมมีอุปการะมาก ประกอบด้วย
1. **สติ** : ความระลึกได้
 2. **สัมปชัญญะ** : ความรู้ตัว
16. **hiri โอตตปปะ** ธรรมคุ้มครองโลก ธรรมที่เป็นหัวใจของศาสนาพุทธ ประกอบด้วย
1. **hiri** : ความละลาบยาป
 2. **โอตตปปะ** : ความกลัวต่อผลของบาป
17. **โกศล3** ธรรมพาเจริญ
1. **อปายโกศล** : รู้จักความเสื่อม
 2. **อายโกศล** : รู้จักความเจริญ
 3. **อุปายโกศล** : ละเสื่อมสร้างเจริญ
18. **ปปัญจธรรม3** เครื่องขัดขวางไม่ให้จิตเข้าถึงอริยสัจ 4
1. **ตัณหา** : อยากได้ อยากมี อยากเป็น
 2. **มานะ** : ถือว่าตนอยู่เหนือคนอื่น
 3. **ทิฐิ** : ยึดมั่นความคิดของตนเอง

19. **อัตร** 3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการปฏิบัติธรรม
1. **ทิฏฐธัมมิกัตถะ** 4 : ประโยชน์ในปัจจุบัน (หัวใจเศรษฐี) ได้แก่
อุฏฐานสัมปทา (ขยัน) / อารักขสัมปทา (ประหยัด) / กัลยาณมิตตา (คบมิตรที่ดี) / สมชีวิตา (ดำเนินชีวิตถูกต้อง)
 2. **สัมปรายิกัตถะ** : ประโยชน์ที่จะได้รับในภพภูมิหน้า
 3. **ปรมาตถะ** : ประโยชน์ขั้นสูงสุด คือ บรรลุนิพพาน
20. **กุศลมูล** 3 พื้นฐานแห่งจริยธรรมฝ่ายดี ประกอบด้วย
1. **อโลภะ** : ไม่อยากได้
 2. **อโทสะ** : ข่มอารมณ์
 3. **อโมหะ** : มีปัญญา
21. **อกุศลมูล** 3 มูลเหตุสำคัญแห่งความชั่ว ประกอบด้วย
1. **อโลภะ** : อยากได้
 2. **โทสะ** : คิดประทุษร้าย
 3. **โมหะ** : หลงผิด
22. **ปัญญา** 3 ความรอบรู้
1. **สุตมยปัญญา** : ฟัง
 2. **จินตามยปัญญา** : คิด
 3. **ภาวนามยปัญญา** : ลงมือทำ
24. **คิหิสุข** ความสุขของผู้ครองเรือน อันเกิดจากกรรมฝ่ายกุศล
1. **อติสุข** : สุขเกิดจากการมีทรัพย์
 2. **โภคะสุข** : สุขเกิดจากการใช้ทรัพย์
 3. **อนนสุข** : สุขเกิดจากการไม่เป็นหนี้
 4. **อนวิชชสุข** : สุขเกิดจากการประพฤติดี
25. **พรหมวิหาร** 4 หลักธรรมที่ใช้ในการปกครอง
1. **เมตตา** : คิดจะช่วยเหลือ
 2. **กรุณา** : ลงมือช่วยเหลือ
 3. **มุทิตา** : พลอยยินดี
 4. **อุเบกขา** : วางตัวเป็นกลาง
26. **อิทธิบาท** 4 หลักธรรมแห่งความสำเร็จ
1. **ฉันทะ** : รักในงานที่ทำ
 2. **วิริยะ** : ขยัน
 3. **จิตตะ** : เอาใจใส่
 4. **วิมังสา** : ปรับปรุง
27. **สังคหวัตถุ** 4 หลักธรรมที่ช่วยยึดเหนี่ยวจิตใจคน
1. **ทาน** : การให้
 2. **ปิยวาจา** : พูดจาไพเราะอ่อนหวาน
 3. **อิตถจริยา** : ทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น
 4. **สมานัตตตา** : วางตนเหมาะสม
28. **ฆราวาสธรรม** 4 หลักธรรมของผู้ครองเรือน
1. **สัจจะ** : ความซื่อสัตย์
 2. **ทมะ** : การฝึกตน ข่มใจ
 3. **ขันติ** : ออดทน
 4. **จาคะ** : เสียสละ
28. **โภคาภิยะ** 5 แบ่งทรัพย์เพื่อเลี้ยงชีพ
1. **ญาติพิล** : สงเคราะห์ญาติ
 2. **อติพิล** : ต้อนรับแขก
 3. **บุพพเปตพิล** : ทำบุญอุทิศให้ผู้ล่วงลับ
 4. **ราชพิล** : บำรุงราชการ เช่น เสียภาษี
 5. **เทวดาพิล** : สักการะบำรุงหรือทำบุญอุทิศสิ่งทีเคารพบูชาความเชื่อถือ
29. **ทศพิธราชธรรม** ธรรมของนักปกครอง (ไม่ใช่แค่กษัตริย์เท่านั้น)
1. **ทาน** : การให้
 2. **ศีล** : ความประพฤติดีงาม
 3. **บริจาค** : การเสียสละ
 4. **อาชวะ** : ซื่อตรง
 5. **มัทวะ** : อ่อนโยน
 6. **ตบะ** : ละกิเลสตัณหา
 7. **อักโกธะ** : ไม่โกรธ
 8. **อวิหิงสา** : ไม่เบียดเบียน
 9. **ขันติ** : ออดทน
 10. **อวิโรธนะ** : ความไม่คลาดธรรม (ตั้งมั่นอยู่ในธรรม)
30. **อปปริยานิยธรรม** 7 ธรรมที่ป้องกันความเสื่อม (เน้นเกี่ยวกับการประชุม)
1. **หมั่นประชุมกันเสมอ**
 2. **พร้อมเพรียงกันประชุม** พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจกรรมส่วนรวม
 3. **ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนเดิม** ตามที่บัญญัติไว้ ไม่ถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว
 4. **เคารพผู้อาวุโส** ให้ความเคารพนับถือแก่นักปกครองผู้ใหญ่ และฟังคำของท่าน
 5. **ไม่บังคับกดขี่เพศแม่** ไม่เอากุลสตรีมาเป็นนางบำเรอ
 6. **สักการะ เคารพ นับถือ บูชา ปูชนียสถานทั่วรัฐ**
 7. **ให้การคุ้มครองแก่นักบวช ผู้ทรงมั่นในศีล**
31. **สัปปริสธรรม** 7 ธรรมของคนดี
1. **ธัมมัญญตา** : รู้จักหลักของเหตุผล
 2. **อติถัญญตา** : รู้จักผลที่เกิดจากเหตุ
 3. **อิตถัญญตา** : รู้จักตนเอง
 4. **มัตถัญญตา** : รู้จักความพอๆ
 5. **กาลัญญตา** : รู้จักกาลเทศะ
 6. **ปริสญญตา** : รู้จักสถานที่
 7. **ปุคคลัญญตา** : รู้จักบุคคล

การบริหารจัดการและการเจริญปัญญา

1. การบริหารจัดการ

หลักสติปัฏฐาน 4 : การตั้งสติเพื่อพิจารณาสิ่งต่างๆ ให้รู้และเข้าใจตามความเป็นจริงของมัน

- 1. กายานุปัสสนา : การตั้งสติกำหนดพิจารณากาย
- 2. เวทนานุปัสสนา : การตั้งสติกำหนดพิจารณาความรู้สึก
- 3. จิตตานุปัสสนา : การตั้งสติกำหนดพิจารณาจิต
- 4. ธัมมานุปัสสนา : การตั้งสติกำหนดพิจารณาธรรม

2. การเจริญปัญญา

หลักโยนิโสมนสิการ : เป็นกระบวนการคิดอย่างละเอียดลึกซึ้ง การคิดอย่างแยบคาย การคิดอย่างถูกวิธีและมีหลักเหตุและผล มีวิธีคิด 10 แบบ ดังนี้

- 1. สืบสาวหาเหตุปัจจัย
- 2. แยกแยะส่วนประกอบ (กระจายเนื้อหา)
- 3. สัมมัญญลักษณะ (รู้เท่าทันธรรมชาติ คิดแบบไตรลักษณ์)
- 4. แก้ปัญหา (คิดแบบอริยสังคีติ)

พุทธศาสนสุภาษิต

- > จิตต์ ทนตํ สุขาวหํ : จิตที่ฝึกดีแล้วนำสุขมาให้
- > น อุจจววจํ ปณฺทิตา ทสฺสยนฺติ : บัณฑิตย่อมไม่แสดงอาการขี้แงๆลง
- > นตฺถิ โลกเ อนิฺหฺมิโต : คนที่ไม่ถูกนินทา ไม่มีในโลก
- > โกรํ ฆตฺวา สุขํ เสติ : ฆ่าความโกรธได้ ย่อมอยู่เป็นสุข
- > ปฏฺฐูปการี อฺฐวฺวา อฺฐฐฺฐวฺวา วินฺทเต ธนํ : คนขยันเอาการเอางาน กระทำเหมาะสม ย่อมหาทรัพย์ได้
- > วายเมถว ปรฺริโส ยาว อตฺถสฺส นิปฺปทา : เกิดเป็นคนควรพยายามเรื่อยไป จนกว่าผลที่หมายจะสำเร็จ
- > สนฺตุยฺสิ ปรมํ ธนํ : ความสันโดษเป็นทรัพย์อย่างยิ่ง
- > อธินาทานํ ทฺวขํ โลกเ : การเป็นหนี้เป็นทุกข์ในโลก
- > ราชา มุขํ มนุสฺสสานํ : พระราชาเป็นประมุขของประชาชน
- > สติ โลกสฺมิ ชาคโร : สติเป็นเครื่องตี้นในโลก
- > นตฺถิ สนฺติปรํ สุขํ : สุขอื่นยิ่งกว่าความสงบไม่มี
- > นิพพานํ ปรมํ สุขํ : นิพพานเป็นสุขอย่างยิ่ง

ศาสนพิธี

1. กุศลพิธี	พิธีบำเพ็ญกุศล	พิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ พิธีรักษาศีลอุโปสถ พิธีเวียนเทียน
2. บุญพิธี	พิธีบำเพ็ญบุญ	1. งานมงคล : พิธีแต่งงาน พิธีขึ้นบ้านใหม่ ทำบุญวันเกิด 2. งานอวมงคล : การทำบุญหน้าศพ การสวดอภิธรรม
3. ทานพิธี	พิธีถวายทาน	1. การถวายสังฆทาน 2. การทอดกฐิน 3. การทอดผ้าป่า
4. ปกิณกพิธี	พิธีเบ็ดเตล็ด	พิธีแสดงความเคารพ การประเคนของ การกรวดน้ำ และคำอาราธนาคำถวายทานต่างๆ

พุทธสาวก พุทธสาวิกา และชาวพุทธตัวอย่าง

- > พระอัสสชิ : อ่อนน้อมถ่อมตน กิริยาน่าเลื่อมใส ท่านเป็นพระอาจารย์ของพระสารีบุตร
- > พระสารีบุตร : อัครสาวกเบื้องขวาผู้มีปัญญาล้ำเลิศ
- > พระโมคคัลลานะ : อัครสาวกเบื้องซ้ายผู้มีกำลังมาก
- > พระอานนท : เป็นพหูสูตร รู้ชื่อธรรมทุกเรื่อง
- > พระมหากัสสปะ : เป็นพระอรหันต์ เป็นประธานการสังคายนาพระไตรปิฎกครั้งแรก
- > พระกัศปโคตมีเถรี : เอตทัคคะด้านทรงจีวรเศร้าหมอง เป็นผู้ถืออุตุคงควัตรเคร่งครัด มีความเป็นอยู่เรียบง่าย
- > หมอชีวกโกมารภัจจ์ : เสียสละ กตัญญู เป็นที่รักของปวงชน ครูการแพทย์แผนโบราณ เป็นผู้ดำเนินการถวายจีวรพระ
- > นางวิสาขา มหาอุบาสิกา : ผู้นำในการถวายผ้าอาบน้ำฝน
- > ท่านอนาคาริก ธรรมปาละ : (ชาวศรีลังกา) ผู้ทวงสิทธิพุทธคยา จากผู้ครอบครองชาวฮินดู
- > ดร.เอ็มเบ็ตการ์ : ต่อสู้กับระบบวรรณะ จนกลายเป็นชาวพุทธตัวอย่าง

เรื่องที่ 3 ศาสนาพราหมณ์ - ฮินดู

1. เป็นศาสนาประเภท : พหุเทวนิยม นับถือพระเจ้าหลายองค์ เช่น พระศิวะ พระวิษณุ พระพรหม
 2. พระเจ้า : มีสูงสุด 3 พระองค์ (ตรีมูรติ) คือ พระศิวะ พระวิษณุ พระพรหม
 3. ศาสดา : ไม่มี
 4. คัมภีร์ : คัมภีร์พระเวท แบ่งเป็น 4 เล่ม คือ (ฤคเวท ยชุรเวท สามเวท = ไตรเพท) อถรรพเวท
 5. นิกาย : มี 3 นิกายสำคัญ คือ
 - 5.1 นิกายไศวะ : นับถือพระศิวะ(พระอิศวร) เป็นพระเจ้าสูงสุดในตรีมูรติ และนิยมบูชาศิวลึงค์เป็นสัญลักษณ์ แทนองค์พระศิวะ
 - 5.2 นิกายไวษณพ : นับถือพระวิษณุ(พระนารายณ์) เป็นพระเจ้าสูงสุดในตรีมูรติ และนิยมบูชาของค้วดาราปางต่าง ๆ ของ พระวิษณุ ที่อวตารลงมาปราบอสูร เช่น พระรามจันทร์ พระกฤษณะ พระกัลกิ
 - 5.3 นิกายศักติ : นับถือพระชายาของพระเจ้าองค์ต่าง ๆ ว่าทรงไว้ซึ่งศักติ(พลังหรืออำนาจ) แห่งพระสวามี และมนุษย์สามารถเข้าถึงได้ง่ายกว่า ขอพรได้ง่ายกว่า ศักติหรือพระชายาพระเจ้าที่เป็นที่นับถือ
 - > พระอุม่า ชายาของพระศิวะ ซึ่งมีอิทธิฤทธิ์ สามารถอวตารเป็น พระนางทูรคา พระนางกาลิ เพื่อไปปราบอสูร
 - > พระลักษมี ชายาของพระวิษณุ (ได้รับยกย่องว่าเป็นเทพเจ้าแห่งโชคลาภ)
 - > พระสุรัสวดี ชายาของพระพรหม (ได้รับยกย่องว่าเป็นเทพเจ้าแห่งอักษรศาสตร์และศิลปวิทยาการ ต่าง ๆ เพราะเป็นผู้ประดิษฐ์ตัวอักษรเทวนาครี)
- * ปัจจุบันในประเทศไทยอินเดีย ไม่นิยมบูชาพระพรหม จึงไม่มีนิกายพรหม *

6. หลักธรรมสำคัญ :

- 6.1 หลักปรมาตมัน - อาตมัน และ โภกษะ : ถือเป็นหลักธรรมชั้นสูงของศาสนาพราหมณ์ฮินดู
 1. ปรมาตมัน คือ วิญญาณสูงสุดหรือพระเจ้าสูงสุด ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของชีวิตทั้งหลาย
 2. อาตมัน คือ วิญญาณย่อย อันเป็นอมตะไม่มีวันแตกดับ มนุษย์จะตายแต่เพียงร่างกาย แต่อตมันจะเป็นอมตะไม่มีวันแตกดับ ซึ่งอาตมัน จะเวียนว่ายตายเกิดไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะบรรลุโภกษะ
 3. โภกษะ คือ สภาวะแห่งการหลุดพ้น อาตมันของมนุษย์แต่ละคน จะได้กลับไปรวมกับปรมาตมัน และไม่ต้องเวียนว่ายตายเกิดอีกเลย
- 6.2 หลักตรีมูรติ : พระเจ้าสูงสุดมี 3 พระองค์ และต่างทำหน้าที่ต่อโลกต่างกันไป คือ
 1. พระพรหม หน้าที่สร้างโลกสร้างมนุษย์ ชาวฮินดูเชื่อว่าเมื่อพระพรหมสร้างโลกแล้ว จะนอนหลับพักผ่อนชั่วกัปชั่วกัลป์ ชั่วอายุขัยของโลก และจะตื่นขึ้นมาใหม่เพื่อสร้างโลกสร้างมนุษย์ เมื่อโลกและมนุษย์ หมดอายุขัยถูกทำลายล้างแล้ว (ทำให้ชาวฮินดูในประเทศไทยอินเดียไม่นิยมบูชาพระพรหม แต่จะนิยมบูชาพระศิวะและพระวิษณุมากกว่า)
 2. พระศิวะ (พระอิศวร) หน้าที่ทำลายโลก ด้วย "ตรีเนตร" ดวงตาที่สามของพระศิวะ ซึ่งสถิตอยู่กลางหน้าผากของพระศิวะ
 3. พระวิษณุ (พระนารายณ์) หน้าที่คุ้มครองโลก ด้วยการอวตารลงมาปราบยักษ์ปราบมาร
- 6.3 หลักอาศรม 4 : วัยแห่งชีวิต 4 วัย ซึ่งแต่ละวัยจะมีหน้าที่เฉพาะของวัยตนเอง
 1. พรหมจารี : วัยเด็ก = เรียนหนังสือ
 2. คฤหัสถ์ : วัยผู้ใหญ่ = ครอบเรือน แต่งงานมีครอบครัวสืบทอดวงศ์ตระกูล และทำงาน
 3. วานปรัสต์ : วัยกลางคน = ทำงานช่วยเหลือสังคมช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม และหมั่นปฏิบัติธรรม
 4. สันยาสี : วัยชรา = ออกบวชสละชีวิตทางโลก ไปอยู่ตามป่าตามเขา เพื่อแสวงหาโภกษะ
- 6.4 หลักวรรณะ 4 : มนุษย์มี 4 ชนชั้นเพราะเกิดจากพระพรหมสร้างขึ้นมาจากอวัยวะของพระพรหม
 1. วรรณะพราหมณ์ เกิดจาก ปากพระพรหม / อาชีพคือ เป็นนักบวชท่องบ่นสวดมนต์คัมภีร์
 2. วรรณะกษัตริย์ เกิดจาก มือพระพรหม / อาชีพคือ เป็นนักรบนักปกครอง คุ้มครอง คุ้มครองคนชั่ว
 3. วรรณะไวศยะ(แพศย์) เกิดจาก หน้าท้องพระพรหม / อาชีพคือ เป็นพ่อค้าวานิชและเกษตรกร
 4. วรรณะศูทร เกิดจาก เท้าพระพรหม / อาชีพคือ เป็นกรรมกรผู้ใช้แรงงาน คอยทำงานรับใช้ 3 วรรณะ

* จันทาล คือ คนที่ไม่มีวรรณะ ต่ำต้อยและเป็นที่ยกย่องที่สุดในสังคมฮินดู เกิดจากพ่อแม่ที่แต่งงานข้ามวรรณะ โดยเฉพาะแม่เป็นวรรณะพราหมณ์ พ่อเป็นวรรณะศูทร *

7. เป้าหมายชีวิตของศาสนาฮินดู : โภกษะ

เรื่องที่ 4 ศาสนาคริสต์

1. เป็นศาสนาประเภท : เอกเทวนิยม นับถือพระเจ้าองค์เดียว
2. พระเจ้า : พระเยซู (และนับถือรวมไปถึงพระเยซูคริสต์ว่าเป็นภาคหนึ่งของพระเจ้าด้วย)
3. ศาสนา : พระเยซูคริสต์ * เป็นทั้งศาสนาและภาคหนึ่งของพระเจ้า *
4. คัมภีร์ : คัมภีร์ไบเบิล ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ภาค คือ
 - 1) ภาคพันธสัญญาเดิม เป็นคัมภีร์สำคัญของศาสนายูดาห์(หรือศาสนายิว)ด้วย ว่าด้วยเรื่องพระเจ้าสร้างโลกและสร้างมนุษย์คู่แรก(อาดัมและเอวา) เรื่องในอาตอเรือหนีน้ำท่วมโลก เรื่องโมเสสนำชาวยิวอพยพออกจากอียิปต์
 - 2) ภาคพันธสัญญาใหม่ เป็นคำสอนของพระเยซู โดยเฉพาะ ว่าด้วยเรื่องความรักของพระเจ้าต่อมนุษย์ และสอนให้มนุษย์รักซึ่งกันและกัน ให้ภัยต่อกันและกัน
5. นิกาย : มี 3 นิกายสำคัญ
 - 5.1 นิกายโรมันคาทอลิก (คนไทยเรียก "คริสตัง")
 1. นับถือพระสันตะปาปา(Pope) เป็นประมุขของคริสตจักร และมีนักบวช (เช่น บาทหลวง บราเดอร์)
 2. เน้นบูชาสวดมนต์ต่อแม่พระมารีอา และต่อบรรดานักบุญ(Saint)ทั้งหลาย
 3. มีพิธีกรรมหรูหราหลายขั้นตอน โบสถ์ตกแต่งสวยงามหรูหรา และยอมรับปฏิบัติตามศีล 7 ประเภท # (คือ 1.ศีลล้างบาป 2.ศีลมหาสนิท 3.ศีลแก้บาป 4.ศีลกำลัง 5.ศีลเจิมคนป่วย 6.ศีลสมรส และ 7.ศีลบวช)
 4. ไม่กางเขนมีองค์พระเยซูตรึงอยู่กลางไม้กางเขน
 5. แพร่หลายในยุโรปใต้ เช่น ฝรั่งเศส อิตาลี สเปน โปรตุเกส และในทวีปอเมริกาใต้
 - 5.2 นิกายโปรเตสแตนต์ (คนไทยเรียก "คริสเตียน")
 1. ไม่มีนักบวช (มีแต่ ศาสนาจารย์) และไม่นับถือพระสันตะปาปา(Pope) เป็นประมุข
 2. ไม่นับถือนักบุญ(Saint) * บูชานับถือเฉพาะแต่พระเยซูคริสต์เท่านั้น *
 3. เน้นพิธีกรรมที่เรียบง่าย โบสถ์ตกแต่งเรียบง่าย และยอมรับปฏิบัติตามศีลเพียงแค่ 2 ประเภทเท่านั้นคือ 1. ศีลล้างบาป(หรือศีลจุ่ม) และ 2. ศีลมหาสนิท(พิธีกินขนมปังและดื่มไวน์)
 4. ไม่กางเขนไม่มีองค์พระเยซูตรึงอยู่กลางไม้กางเขน เป็นไม้กางเขนเปล่า ๆ
 5. แพร่หลายในยุโรปตะวันตกและยุโรปเหนือ เช่น อังกฤษ เดนมาร์ก เนเธอร์แลนด์ เยอรมัน และสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์
 - 5.3 นิกายออร์ทอดอกซ์
 1. มีนักบวช แต่ไม่นับถือพระสันตะปาปา(Pope) เป็นประมุข (ในแต่ละประเทศจะมีพระสังฆราชที่เรียกว่า "Pratriach" เป็นประมุขประเทศใดประเทศนั้น)
 2. เน้นบูชานับถือแม่พระมารีอาและนักบุญทั้งหลาย
 3. มีพิธีกรรมหรูหรา หลายขั้นตอน
 4. แพร่หลายในยุโรปตะวันออก เช่น รัสเซีย กรีซ โรมานี (ไม่แพร่หลายในไทย)
6. หลักธรรมสำคัญ :
 - 6.1 หลักความรัก * หัวใจแห่งศาสนาคริสต์ * มี 2 ระดับ คือ
 1. ระดับสูง : ความรักระหว่างพระเจ้าต่อมนุษย์ (พระเจ้าทรงรักมนุษย์มาก)
 2. ระดับล่าง : ความรักระหว่างมนุษย์ต่อมนุษย์ด้วยกันเอง มนุษย์ต้องรักกันเพราะเป็นพี่น้องกันทั้งโลก
 - 6.2 หลักตรีเอกานุภาพ(Trinity) เชื่อว่าพระเจ้าสูงสุดมีเพียงองค์เดียว แต่ได้ทรงแบ่งภาคออกเป็น 3 ภาค คือ
 1. พระบิดา คือ พระเยซู ซึ่งเป็นพระเจ้าผู้สถิตอยู่ในสรวงสวรรค์ เป็นผู้สร้างโลก สร้างมนุษย์ขึ้นมา
 2. พระบุตร คือ พระเยซูคริสต์ ซึ่งเสด็จลงมาเกิดในโลกมนุษย์ เพื่อไถ่บาปให้กับมนุษย์
 3. พระจิต(พระวิญญาณบริสุทธิ์) คือ ภาคของพระเจ้าซึ่งสถิตอยู่ในทุกที่ ทรงล่องรู้ความเป็นไปของมนุษย์
 - 6.3 หลักบาปกำเนิด
 1. มนุษย์มีบาปกำเนิดติดตัว บาปนี้สืบทอดมาจากบรรพบุรุษคู่แรกของมนุษย์คือ ออาดัมและเอวา ที่ได้ทำบาปครั้งแรกเอาไว้ คือขโมยผลไม้ศักดิ์สิทธิ์ของพระเจ้ามากิน
 2. ชาวคริสต์ทุกคนทุกนิกาย จึงต้องรับศีลล้างบาป(ศีลจุ่ม) เพื่อล้างบาปกำเนิด เป็นศีลแรกของชีวิต
7. เป้าหมายชีวิตของศาสนาคริสต์ : อาณาจักรพระเจ้า , การได้มีชีวิตนิรันดรอยู่ในอาณาจักรพระเจ้า

* ศาสนาคริสต์ไม่เชื่อเรื่องการเวียนตายเกิด ไม่มีชาติที่แล้ว ไม่มีชาติหน้ามนุษย์เกิดหนึ่งเดียวตายหนึ่งเดียว *

เรื่องที่ 5 ศาสนาอิสลาม

1. เป็นศาสนาประเภท : เอกเทวนิยม นับถือพระเจ้าองค์เดียว

* ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่ไม่มีนักบวช และไม่มีรูปเคารพ ไม่มีเครื่องรางของขลังใดๆ *

2. พระเจ้า : พระอัลลอฮ์

3. ศาสดา : นบีมุฮัมมัด

4. คัมภีร์ : คัมภีร์อัลกุรอาน

5. นิกาย : มี 3 นิกายสำคัญ

5.1 นิกายซุนนี

- ยึดมั่นและปฏิบัติตามจารีตการดำเนินชีวิต (ซุนนะ) ของนบีมุฮัมมัดอย่างเคร่งครัด
- ยอมรับผู้นำศาสนาว่ามีแค่ 4 คน หลังจากนบีมุฮัมมัดสิ้นพระชนม์
(คือ 1. ท่านอับบัส 2. ท่านอุมร์ 3. ท่านอุสมาน และ 4. ท่านอาลี)
- แพร่หลายมากที่สุด มุสลิมส่วนใหญ่ทั่วโลกนับถือนิกายนี้ (รวมถึงมุสลิมในไทยส่วนใหญ่)

5.2 นิกายชีอะห์

- นับถือท่านอาลีและลูกหลานของท่านอาลี ว่าเป็นผู้นำศาสนาที่ถูกต้อง
(เพราะท่านอาลีเป็นทั้งบุตรบุญธรรมและบุตรเขยของนบีมุฮัมมัด)
- แพร่หลายใน อิหร่าน อิรัก เยเมน

5.3 นิกายวาฮาบี

- เป็นนิกายใหม่ล่าสุดในศาสนาอิสลาม
- เน้นความสำคัญและความศักดิ์สิทธิ์ของคัมภีร์อัลกุรอานมากๆ ห้ามตีความและห้ามแก้ไข
- แพร่หลายใน ซาอุดีอาระเบีย คูเวต เป็นต้น

6. หลักธรรมสำคัญ :

6.1 หลักศรัทธา 6 ประการ มุสลิมต้องศรัทธาใน 6 สิ่งนี้ว่ามีจริง

- ศรัทธาในพระอัลลอฮ์ ว่ามีจริง และทรงเป็นพระเจ้าสูงสุดแต่เพียงองค์เดียว
- ศรัทธาในศาสดา(นบีนบีมุฮัมมัด) ทั้งหมด เช่น นบีนบีมุฮัมมัด นบีนบีมุฮัมมัด (อับบราฮัม) นบีมูซา(โมเสส) นบีนบีมุฮัมมัด (พระเยซู) และนบีมุฮัมมัด ซึ่งเป็นนบีนบีมุฮัมมัดสุดท้าย
- ศรัทธาในคัมภีร์ทั้งหลาย ซึ่งมีหลายเล่ม เช่น พระคัมภีร์เดิมของศาสนายูดาห์ พระคัมภีร์ไบเบิลของศาสนาคริสต์ และพระคัมภีร์อัลกุรอาน ซึ่งเป็นคัมภีร์สุดท้ายที่พระอัลลอฮ์ประทานให้มนุษย์
- ศรัทธาในเทวทูต(มลาอิกะห์) ซึ่งเป็นเทพบริวารของพระอัลลอฮ์
- ศรัทธาในวันพิพากษาโลก(วันกิยามะห์) ซึ่งเป็นวันสุดท้ายของโลกและมนุษย์ ที่พระอัลลอฮ์จะทรงพิพากษาการกระทำของมนุษย์ทั้งหลาย
- ศรัทธาในกฎสถานะแห่งพระอัลลอฮ์ ซึ่งได้ทรงกำหนดไว้ให้มนุษย์ยอมรับกฎเหล่านี้ เช่น กฎธรรมชาติ ที่โลกจะต้องมีฤดูกาลต่าง ๆ หรือกฎแห่งกรรม ถ้าทำดี พระอัลลอฮ์ จะทรงอวยพรให้ แต่ถ้าทำชั่ว พระอัลลอฮ์ จะทรงลงโทษ

6.2 หลักปฏิบัติ 5 ประการ มุสลิมต้องปฏิบัติใน 5 สิ่งนี้ อย่างเคร่งครัด คือ

- การปฏิญาณตน : มุสลิมจะต้องปฏิญาณตนว่ามีพระอัลลอฮ์ เป็นพระเจ้าสูงสุดแต่เพียงองค์เดียว
- การละหมาด : การนมัสการและแสดงความนอบน้อมต่อพระอัลลอฮ์ ซึ่งมุสลิมที่เคร่งครัดและมีเวลา จะละหมาดวันละ 5 ครั้ง
- การถือศีลอด : ในเดือนศักดิ์สิทธิ์ของชาวมุสลิมทั่วโลก คือเดือนรอมฎอน โดยมุสลิมจะอดอาหารและน้ำ ในเวลาพระอาทิตย์ขึ้นยันพระอาทิตย์ตกดิน เพื่อฝึกให้รู้จักรสชาติความอดอยากหิวโหย และจะได้ช่วยเหลือคนยากจน
- การบริจาคซะกาต : เพื่อให้คนรวยได้ช่วยเหลือคนยากจน
- การประกอบพิธีฮัจญ์ : ณ นครเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบีย หลักปฏิบัตินี้เป็นหลักปฏิบัติที่เคร่งครัดน้อยที่สุด เพราะไม่ต้องทำทุกคน ให้ทำได้เฉพาะมุสลิมที่มีความพร้อมเท่านั้น

7. เป้าหมายชีวิตของศาสนาอิสลาม : การเข้าถึงพระอัลลอฮ์

* ศาสนาอิสลามไม่เชื่อเรื่องการเวียนตายเกิด ไม่มีชาติที่แล้ว ไม่มีชาติหน้า มนุษย์เกิดหนึ่งตายหนึ่งตายหนึ่งเดียว *

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมืองฯ

เรื่องที่ 1 สังคมวิทยา

ส่วนที่ 1 สังคมมนุษย์

1. **สังคม** : กลุ่มคนจำนวนหนึ่งที่อยู่ร่วมกัน มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน ตามระเบียบ กฎเกณฑ์ โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีภูมิลำเนาเป็นหลักแหล่ง มีวัฒนธรรมเป็นของตนเอง มีการสืบทอดวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง

2. ลักษณะของสังคม

- > มีดินแดนหรืออาณาเขตแน่นอน
- > อยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มถาวร
- > มีวัฒนธรรม วิถีชีวิตของตนเอง
- > มีความสัมพันธ์และการกระทำต่อกันทางสังคม

3. หน้าที่ของสังคม

- > ผลิตสมาชิกใหม่
- > สมาชิกของสังคมได้พึ่งพาอาศัยกัน
- > อบรมสั่งสอนสมาชิกผ่านกระบวนการขัดเกลา

4. โครงสร้างทางสังคม

1. กลุ่มคน > ปฐมภูมิ
> ทุตติภูมิ
2. สถาบันทางสังคม > ครอบครัว = เดี่ยว / ขยาย
 - > การศึกษา
 - > การเมืองการปกครอง
 - > เศรษฐกิจ
 - > ศาสนา
 - > นันทนาการ
 - > สื่อสารมวลชน
3. การจัดระเบียบทางสังคม > สถานภาพ = ติดตัวมา / ได้มาภายหลัง
 - > บทบาท
 - > ค่านิยม
 - > การขัดเกลา = ทางตรง / ทางอ้อม
 - > การควบคุมทางสังคม = เชิงบวก / เชิงลบ
 - > บรรทัดฐาน >> วิถีประชา
 - >> จารีต
 - >> กฎหมาย

ส่วนที่ 2 วัฒนธรรม

1. **วัฒนธรรม** หมายถึง แบบแผนทางความคิด ความเชื่อ อุดมคติ ค่านิยมของคนในสังคมที่กำหนดรูปแบบการดำเนินชีวิต สร้างสม เปลี่ยนแปลง แก้ไข และพัฒนา เพื่อให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีการสืบทอดจนถึงปัจจุบัน

2. ลักษณะของวัฒนธรรม

- > เกิดจากการเรียนรู้
- > เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต
- > เป็นมรดกทางสังคม
- > เปลี่ยนแปลงได้ไม่คงที่

วัฒนธรรมมีทั้งวัฒนธรรมหลัก และวัฒนธรรมย่อย

3. ประเภทของวัฒนธรรม

- วัฒนธรรมทางวัตถุ คือ ประติษฐกรรมที่เป็นวัตถุ เช่น ที่อยู่อาศัย เครื่องใช้
- วัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ (นามธรรม) เช่น ความเชื่อ ความรู้ อุดมคติ บรรทัดฐาน ประเพณี จารีต คุณธรรม

4. เนื้อหาสาระของวัฒนธรรม แบ่งได้ 4 ด้าน (ตาม พรบ. วัฒนธรรม 2522)

- คติธรรม คือ สาระทางความคิด ความเชื่อ ค่านิยม อุดมคติ
- เนติธรรม คือ สาระทางกฎระเบียบของสังคม เช่น กฎหมาย ประเพณี
- สหธรรม คือ สาระทางการอยู่ร่วมกันในสังคม เช่น มารยาทการปฏิบัติตน
- วัตถุธรรม คือ สาระทางประติษฐกรรม เครื่องใช้ บ้านเรือน อาหาร ยารักษาโรค

เรื่องที่ 2 รัฐศาสตร์

1. รัฐ : กลุ่มประชากรที่อาศัยอยู่ร่วมกันในชุมชนทางการเมืองเดียวกัน ประกอบด้วยดินแดนที่มีอาณาเขตแน่นอน มีรัฐบาลปกครอง มีอำนาจอธิปไตยซึ่งเป็นอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ ดำเนินกิจการของรัฐทั้งภายในและภายนอกประเทศ

2. องค์ประกอบของรัฐ

- 1) ประชากร
- 2) อาณาเขต (ดินแดน)
- 3) รัฐบาล
- 4) อำนาจอธิปไตย (เอกราช) *สำคัญที่สุด หากไม่มีจะเป็นแค่ประเทศ ไม่ใช่รัฐ

3. ประเภทของรัฐ (ดูจากจำนวนรัฐบาล)

- 1) รัฐเดี่ยว มีรัฐบาลชุดเดียวบริหารประเทศ เช่น ไทย ญี่ปุ่น เวียดนาม อังกฤษ
- 2) รัฐรวม มีรัฐบาล 2 ระดับ มีรัฐอย่างน้อย 2 รัฐมารวมกัน แบ่งอำนาจหน้าที่กันโดยกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ
 - > รัฐบาลกลาง ดำเนินกิจการที่สำคัญต่อความมั่นคงของรัฐ เช่น การป้องกันประเทศ การต่างประเทศ การคลัง
 - > รัฐบาลท้องถิ่น จัดการสาธารณูปโภค การศึกษา จราจร สวนสาธารณะ ดูแลความสะอาด
 ตัวอย่างรัฐรวม : อเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย อิรัก รัสเซีย มาเลเซีย พม่า เยอรมัน อินเดีย สวิสเซอร์แลนด์
 บราซิล เม็กซิโก สหรัฐอาหรับเอมิเรต ปากีสถาน ไนจีเรีย
 (ประเทศที่ขึ้นต้นด้วย สหรัฐ สหพันธรัฐ สมาพันธรัฐ) # สหราชอาณาจักร ไม่ใช่ซะ

4. ระบบการปกครอง มี 2 ระบบหลักคือ ประชาธิปไตย กับ เผด็จการ

1. ประชาธิปไตย คือ ระบบการปกครองที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจปกครองประเทศ เป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน

หลักการพื้นฐานของประชาธิปไตย

- 1) หลักอำนาจอธิปไตย : อำนาจออกเป็น 3 ฝ่าย คือ นิติบัญญัติ บริหาร ตุลาการ
- 2) หลักสิทธิเสรีภาพ : สิทธิเสรีภาพที่กฎหมายรับรองและคุ้มครอง เช่น การนับถือศาสนา
- 3) หลักความเสมอภาค : ประชาชนทุกคนต้องมีความเท่าเทียมกันทางกฎหมาย ทางการเมือง
- 4) หลักเสียงข้างมาก : ใช้เพื่อแก้ปัญหา หาข้อยุติ ตลอดจนการตัดสินใจในกิจการสาธารณะ
- 5) หลักนิติธรรม : ทุกคนยึดกฎหมายเป็นหลัก เพื่อให้เกิดการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ
- 6) หลักการใช้เหตุผล : ประชาธิปไตยเน้นการประนีประนอม ไม่ใช่ความรุนแรง

รูปแบบการปกครองในระบบประชาธิปไตย

- 1) ประชาธิปไตยทางตรง(ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม) เช่น การลงประชามติ
- 2) ประชาธิปไตยแบบมีผู้แทน เช่น การเลือกตั้ง สส. สว.

ประชาธิปไตยแบบมีผู้แทน มี 3 รูปแบบ คือ

- 1) ระบบรัฐสภา (แม่แบบอังกฤษ) ถือว่ารัฐสภาเป็นองค์กรสูงสุด เป็นที่รวมเจตจำนงของประชาชน ทั้งประเทศเป็นศูนย์กลางอำนาจทางการเมือง อาจมีสภาเดี่ยว(เฉพาะ สส.) หรือสองสภาก็ได้(สส. และ สว.)
 - > อาจมีกษัตริย์เป็นประมุข (เช่น อังกฤษ ไทย ญี่ปุ่น มาเลเซีย กัมพูชา นอร์เวย์ สวีเดน เดนมาร์ก เนเธอร์แลนด์ เบลเยียม สเปน แคนาดา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์)
 - > หรืออาจมีประธานาธิบดีเป็นประมุข (เช่น อินเดีย สิงคโปร์ เยอรมัน อิตาลี) ก็ได้
 - > อำนาจการบริหารอยู่ที่นายกรัฐมนตรี
 - > รัฐสภาทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ (ออกกฎหมาย) และควบคุมอำนาจบริหาร
 - > คณะบริหารมาจากพรรคการเมืองที่ได้เสียงสูงสุด จัดตั้งโดยมีสภาผู้แทนราษฎรรับรอง หากนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีไม่ได้รับความไว้วางใจจากสภา จะต้องพ้นจากตำแหน่ง
 - > นายกรัฐมนตรีมีอำนาจยุบสภาผู้แทนราษฎร (การยุบสภาในประเทศไทยจะตราเป็นพระราชกฤษฎีกา มีนายกฯเป็นผู้สนองพระบรมราชโองการ)
- 2) ระบบประธานาธิบดี มีสหรัฐอเมริกาเป็นแม่แบบ อำนาจนิติบัญญัติ บริหาร ตุลาการ แยกกันชัดเจน กำหนดเป็นกฎหมายในรัฐธรรมนูญ เพื่อให้เกิดการถ่วงดุลและใช้อำนาจอย่างถูกต้อง
 - > รัฐสภาออกกฎหมายได้เพียงองค์กรเดียว
 - > ประธานาธิบดีมีอำนาจยับยั้งกฎหมายได้

- > ศาลสูงมีอำนาจตีความกฎหมายที่มาจากสภา และอนุมัติโดยประธานาธิบดี ว่าขัดกับ รธน.?
- > ประธานาธิบดีแต่งตั้งผู้พิพากษาศาลสูง โดยความเห็นชอบของวุฒิสภา
- > ประธานาธิบดีไม่มีอำนาจยุบสภา
- > ประธานาธิบดีมาจากการเลือกตั้งโดยตรง
- > ประธานาธิบดีเป็นทั้งประมุขและหัวหน้าฝ่ายบริหาร จึงไม่มีนายกรัฐมนตรี
- > ตัวอย่างประเทศที่ใช้ระบบนี้ : อเมริกา ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย เม็กซิโก

3) ระบบกึ่งประธานาธิบดีกึ่งรัฐสภา มีฝรั่งเศสเป็นต้นแบบ

- > ประชาชนเลือกประธานาธิบดีโดยตรง
- > ประธานาธิบดีเป็นทั้งประมุขและผู้นำทางการเมือง
- > ประธานาธิบดีแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรี(จากคำแนะนำของนายกฯ)
- > สส. มีอำนาจลงมติไม่ไว้วางใจนายกฯ แต่ลงมติกับประธานาธิบดีไม่ได้
- > ประธานาธิบดียุบสภาได้
- > ประเทศที่ใช้ระบบนี้ : ฝรั่งเศส เกาหลีใต้ รัสเซีย ใต้หวัน

ข้อดี ของประชาธิปไตย

- > ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพ
- > ประชาชนปกครองตนเอง คนดีคนเก่งมีโอกาสบริหารประเทศ
- > ประเทศมีความเจริญมั่นคง

ข้อเสีย ของประชาธิปไตย

- > ดำเนินการยาก เพราะการดำเนินการตามความต้องการของประชาชนทุกคนเป็นไปได้
- > เสียค่าใช้จ่ายสูงในการเลือกตั้ง
- > มีความล่าช้าในการตัดสินใจ เพราะต้องให้เสียงส่วนใหญ่ยอมรับ

2. การปกครองระบอบเผด็จการ : การปกครองที่มีบุคคลหรือกลุ่มบุคคลหนึ่งยึดอำนาจทางการเมืองโดยไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม จำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน เช่น การแสดงความคิดเห็น การรวมกลุ่ม

- > ผู้นำคนเดียวหรือคณะเดียวมีอำนาจสูงสุดในการปกครอง
- > การรักษาความมั่นคงของผู้นำสำคัญกว่าสิทธิเสรีภาพของประชาชน
- > รัฐธรรมนูญเป็นเพียงกฎหมายรับรองอำนาจของผู้นำ สส. ไม่ใช่ตัวแทนประชาชนอย่างแท้จริง

รูปแบบการปกครองระบอบเผด็จการ

1. อำนาจนิยม

- > เผด็จการทหาร

ส่งเสริมการใช้อำนาจของผู้ปกครอง ประชาชนไม่มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง แต่มีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจสังคมตราบเท่าที่ไม่กระทบต่ออำนาจผู้ปกครอง ระบบนี้มีการลงโทษอย่างรุนแรง เพื่อให้ประชาชนเชื่อฟัง

2. เบ็ดเสร็จ

- > ฟาสซิสต์ : อิตาลี
- > นาซี : เยอรมัน

ควบคุมประชาชนในทุกเรื่อง มีพรรคการเมืองพรรคเดียว ต้องเชื่อฟังผู้นำ นวัตกรรมชีวิตนิยมอย่างรุนแรง สนับสนุนกิจกรรมทางทหารอย่างเต็มที่ มีนโยบายขยายอาณาเขตและอิทธิพลไปยังประเทศต่างๆ ปัจจุบันไม่มีแล้ว เคยมีใน อิตาลี เยอรมัน(นาซี) และญี่ปุ่น เป็นสาเหตุหนึ่งของสงครามโลกครั้งที่ 2

- > คอมมิวนิสต์ : จีน คิวบา เกาหลีเหนือ ลาว เวียดนาม

ข้อดี ของเผด็จการ

- ทำงานได้รวดเร็ว
- แก้ไขปัญหาบางอย่างได้ เพราะมีอำนาจเด็ดขาด เช่น ปัญหาอาชญากรรม การก่อการร้าย
- รัฐบาลมีเสถียรภาพ มีความเป็นเอกภาพ ทำงานได้ต่อเนื่อง

ข้อเสีย ของเผด็จการ

- มีข้อผิดพลาดได้ง่าย เพราะตัดสินใจคนเดียวหรือกลุ่มเดียว
- ไม่ให้โอกาสคนดีคนเก่งเข้ามามีส่วนร่วม
- ทำให้ประเทศชาติพัฒนาล่าช้า

เกิดหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 มีสหภาพโซเวียตเป็นผู้นำ มีหลักความเชื่อแบบมาร์กซิสต์-เลนินนิสต์ เผด็จการของชนชั้นกรรมาชีพ กำจัดนายทุน แล้วรัฐจะเข้ามาดูแลกิจการแทนโดยคำนึงถึงความเสมอภาคเป็นสำคัญ ปัจจุบันมีการปรับตัว ทำให้ความขัดแย้งทางการเมืองลดลง เกิดการประสานผลประโยชน์ ประเทศคอมมิวนิสต์ที่เหลือ

เรื่องที่ 3 นิติศาสตร์

1. กฎหมาย : กฎหรือข้อบังคับของรัฐซึ่งกำหนดความประพฤติของมนุษย์ ถ้าฝ่าฝืนจะได้รับผลร้ายหรือถูกลงโทษ

2. ลักษณะสำคัญของกฎหมาย

- 1) ใช้ได้ทั่วไป กับทุกคนภายในประเทศ รวมถึงชาวต่างชาติ
- 2) ใช้ได้ตลอดไป ตลอดเวลาจนกว่าจะยกเลิก
- 3) ตราโดยผู้มีอำนาจสูงสุดในรัฐ (รัฐสภาปิตัย)
- 4) ควบคุมการกระทำของมนุษย์
- 5) มีสภาพบังคับทางกฎหมาย
- 6) มีผลย้อนหลังต่อจำเลย (กรณีเป็นคุณประโยชน์)

3. ระบบกฎหมาย

1) กฎหมายจารีตประเพณี : Common Laws

- > ไม่ได้บัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษร
- > ใช้จารีตประเพณี หรือค่านิยมความเชื่อของแต่ละท้องถิ่น ร่วมกับใช้คำพิพากษาของศาลในอดีตเป็นกฎหมาย
- > ใช้ในประเทศ อังกฤษ สหรัฐอเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์

2) ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร : Civil Laws หรือ ระบบประมวลกฎหมาย

- > บัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษร และมักมีการจัดทำ "ประมวลกฎหมาย" ขึ้นมาใช้ภายในประเทศ
- > ไม่ใช่จารีตประเพณี เป็นกฎหมาย
- > ใช้ในประเทศ จักรวรรดิโรมันโบราณ ฝรั่งเศส เยอรมนี ไทย

4. ประเภทของกฎหมายไทย

แบ่งตามที่มาของกฎหมาย

- 1) กฎหมายที่ผ่านความเห็นชอบด้วยการลงประชามติ คือ รัฐธรรมนูญ
- 2) กฎหมายที่ตราโดยฝ่ายนิติบัญญัติ ได้แก่ พระราชบัญญัติ ประมวลกฎหมาย กฎมณเฑียรบาล
- 3) กฎหมายที่ตราโดยฝ่ายบริหาร ได้แก่ พระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง
- 4) กฎหมายที่ตราโดยสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ข้อบัญญัติ กทม. - อบจ. - พทยา / เทศบัญญัติ

แบ่งตามความสัมพันธ์ของคู่กรณี

- 1) กฎหมายมหาชน : ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับเอกชน เช่น รัฐธรรมนูญ กฎหมายปกครอง กฎหมายอาญา กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและพาณิชย์
- 2) กฎหมายเอกชน : ความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนกับเอกชน เช่น กฎหมายครอบครัว กฎหมายมรดก กฎหมายแพ่งและพาณิชย์
- 3) กฎหมายระหว่างประเทศ : รัฐต่อรัฐ เช่น สนธิสัญญาทางการทูต สนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดน

แบ่งตามหน้าที่ (วิธีการใช้)

- 1) กฎหมายสารบัญญัติ คือ กฎหมายที่บัญญัติถึงเนื้อหาของสิทธิ หน้าที่ ข้อห้าม ควบคุมความประพฤติของคนในสังคมโดยตรง เช่น กฎหมายอาญา กฎหมายแพ่งและพาณิชย์
- 2) กฎหมายวิธีสบัญญัติ คือ กฎหมายที่บัญญัติถึงกระบวนการในการยุติข้อพิพาทที่เกิดขึ้นตามกฎหมายสารบัญญัติ (กระบวนการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายสารบัญญัติ) เช่น กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

5. ลำดับชั้นของกฎหมายไทย (เรียงจากสูงสุดลงไปต่ำสุด)

- 1) รัฐธรรมนูญ
- 2) พระราชบัญญัติ = ประมวลกฎหมาย
- 3) พระราชกำหนด
- 4) พระราชกฤษฎีกา
- 5) กฎกระทรวง > ประกาศกระทรวง
- 6) กฎหมายที่ออกโดยสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น ข้อบัญญัติ กทม. เทศบัญญัติ

กฎหมายเล็กจะขัดกับกฎหมายใหญ่ไม่ได้

5. ประเภทของศาลไทย

1. **ศาลรัฐธรรมนูญ** พิจารณาคดีที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญกำหนดไว้
2. **ศาลปกครอง** พิจารณาคดีพิพาทระหว่างหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์การตามรัฐธรรมนูญ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกับเอกชน อันเนื่องมาจากการใช้อำนาจทางปกครอง แบ่งเป็นศาลปกครองชั้นต้น (ได้แก่ ศาลปกครองกลาง และ ศาลปกครองในภูมิภาค) กับ ศาลปกครองสูงสุด
3. **ศาลทหาร** พิจารณาคดีอาญาที่ผู้กระทำความผิดอยู่ในอำนาจศาลทหาร
4. **ศาลยุติธรรม** พิจารณาพิพาทคดีทั้งปวง เว้นแต่คดีรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายกำหนดให้อยู่ในอำนาจศาลอื่น แบ่งเป็น 3 ชั้น คือ
 - 1) **ศาลชั้นต้น**
 - > ศาลแพ่ง : ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรี
 - > ศาลอาญา : ศาลอาญากรุงเทพใต้ ศาลอาญาธนบุรี
 - > ศาลจังหวัด ศาลแขวง และศาลชำนัญพิเศษอื่นๆ ที่ พรบ.จัดตั้งกำหนดให้เป็นศาลชั้นต้น
เช่น ศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลแรงงาน ศาลภาษีอากร ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ศาลล้มละลาย
 - 2) **ศาลอุทธรณ์** ได้แก่ ศาลอุทธรณ์ และ ศาลอุทธรณ์ภาค
 - 3) **ศาลฎีกา** สูงสุด มีศาลเดียว

กฎหมายอาญา

1. **กฎหมายอาญา** เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการกระทำที่มีผลกระทบต่อสังคม ซึ่งรัฐกำหนดให้เป็นความผิดและต้องรับโทษ
2. **โทษทางอาญา** เรียงจากหนักไปหาเบา
 - 1) **ประหารชีวิต** : ด้วยการฉีดยาพิษ
 - 2) **จำคุก** : ฝากขังไว้ที่เรือนจำ คดียังไม่สิ้นสุดแต่ประกันตัวไม่ได้
 - 3) **กักขัง** : ขังไว้ในสถานที่อื่น ไม่ใช่เรือนจำ
 - 4) **ปรับ** : ปรับเงินจริงๆ ของผู้กระทำความผิด
 - 5) **ริบทรัพย์สิน** : ยึดทรัพย์สินที่ประเมินว่าเกิดจากการทำผิด
3. **ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์**
 - 1) **ลักทรัพย์** : การเอาของคนอื่นไปโดยไม่มีการทำร้าย
 - 2) **ชิงทรัพย์** : กระจกทรัพย์โดยไม่มีการทำร้าย
 - 3) **ชิงทรัพย์** : การวิ่งเข้าไปชกแล้วกระจกทรัพย์
 - 4) **ปล้นทรัพย์** คือ การชิงทรัพย์โดยร่วมกระทำความผิดตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป
 - 5) **ยึดยกทรัพย์** คือ การเบียดบังเอาทรัพย์ของคนอื่นหรือทรัพย์ที่ตัวเองถือกรรมสิทธิ์ร่วมด้วยมา เป็นของตนโดยทุจริต
 - 6) **ริบเอาทรัพย์** คือ การขู่ว่าจะเปิดเผยความลับแลกกับทรัพย์สิน (ไม่ใช่กำลังประทุษร้าย) blackmail
 - 7) **กรรโชกทรัพย์** คือ การข่มขู่ว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายร่างกาย ทรัพย์สิน เพื่อให้ผู้อื่นมอบทรัพย์แก่ตน
4. **กระบวนการยุติธรรมคดีอาญา** ประกอบด้วย
 - 1) **คู่กรณี 2 ฝ่าย** : โจทก์ - จำเลย
 - 2) **พนักงานปกครอง** : ปราบปราม จับผู้กระทำความผิด ได้แก่ ตำรวจ ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
 - 3) **พนักงานสอบสวน** : สอบสวนหาพยานหลักฐาน ได้แก่ ตำรวจ
 - 4) **พนักงานอัยการ** : เป็นทนายความของฝ่ายผู้เสียหายหรือโจทก์(ฝ่ายรัฐ) (อัยการ คือทนายความของแผ่นดิน)
 - 5) **ทนายความจำเลย**
 - 6) **ศาลสถิตยุติธรรม** มี 3 ระดับ คือ 1. ศาลชั้นต้น 2. ศาลอุทธรณ์ 3. ศาลฎีกา
 - 7) **พนักงานราชทัณฑ์**
 - 8) **พนักงานคุมประพฤติ** (กรณีรอลงอาญา)

กฎหมายแพ่งและพาณิชย์

1. บุคคล : แบ่งได้ 2 ประเภท คือ บุคคลธรรมดา และ นิติบุคคล

1. บุคคลธรรมดา

> **สภาพบุคคล** : เริ่มตั้งแต่เมื่อคลอดแล้วอยู่รอดเป็นทารก และสิ้นสุดเมื่อตาย หรือศาลสั่งให้เป็นบุคคลสาบสูญ

> **การตาย / สาบสูญ**

1. การตายโดยธรรมชาติ เช่น ระบบทางเดินหายใจล้มเหลว มะเร็ง ปอดทะลุ
2. การตายโดยผลของกฎหมาย คือ บุคคลที่ถูกศาลสั่งให้เป็นคนสาบสูญมีใน 2 กรณี คือ - ถ้าจาก ภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ไปโดยไม่มีใครรู้แน่ว่าบุคคลนั้น ยังมีชีวิตอยู่หรือไม่ตลอดระยะเวลา 5 ปี # ถ้ามีสาเหตุได้รับอันตรายจากการรบหรือสงคราม ยานพาหนะอัปปาง ถูกทำลาย สูญหาย เช่น เครื่องบินตก เรือล่ม ระยะเวลาจะลดเหลือ 2 ปี

> **บรรลุนิติภาวะ**

1. บรรลุนิติภาวะโดยธรรมชาติ คือ อายุครบ 20 ปีบริบูรณ์
2. บรรลุนิติภาวะโดยสมรส ตอนอายุ 17 ปีบริบูรณ์แต่ต้องได้รับการยินยอมจากพ่อแม่

> **บุคคลถูกจำกัดความสามารถ**

1. **ผู้เยาว์** : อายุไม่ครบ 20 ปีบริบูรณ์ **ผู้ดูแล คือ ผู้แทนโดยชอบธรรม**
เมื่อผู้เยาว์อายุครบ 15 ปีบริบูรณ์ สามารถทำพินัยกรรมได้ และรับมรดกได้
* ผู้แทนโดยชอบธรรม ได้แก่ ผู้ใช้อำนาจปกครอง คือ พ่อแม่ และผู้ปกครองคือ ผู้ที่นอกเหนือจากพ่อแม่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อปกครองผู้เยาว์
 2. **คนไร้ความสามารถ** : บุคคลวิกลจริตที่ศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ **ผู้ดูแล คือ ผู้อนุบาล**
ห้ามทำนิติกรรมเองโดยเด็ดขาด ต้องให้ผู้อนุบาลทำแทน
 3. **คนเสมือนไร้ความสามารถ** : บุคคลที่มีความพิการเชิงกายภาพ จิตไม่สมประกอบ ติดสุรายาเสพติด ซึ่งศาลสั่งให้เป็นคนเสมือนไร้ความสามารถ **ผู้ดูแลคือ ผู้พิทักษ์**
* บุคคลวิกลจริต ยังถือว่าเป็นบุคคลธรรมดา จนกว่าศาลจะมีคำสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ การเป็นผู้ไร้ความสามารถและผู้เสมือนไร้ความสามารถ ต้องให้ศาลสั่งเท่านั้น
2. **นิติบุคคล** : บุคคลที่กฎหมายสมมติขึ้น มีสิทธิและหน้าที่เหมือนบุคคลธรรมดา เริ่มต้นสภาพเมื่อจดทะเบียน สิ้นสุดเมื่อปิดกิจการหรือโดนฟ้องล้มละลาย
1. **นิติบุคคลตามกฎหมายเอกชน** : ห้างหุ้นส่วนสามัญ/จำกัด บริษัท
 2. **นิติบุคคลตามกฎหมายมหาชน** : เช่น วัด กระทรวง หน่วยงานราชการ

2 **นิติกรรม** : การกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย และสมัครใจทำ เพื่อที่จะผูกนิติสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

1. **นิติกรรมฝ่ายเดียว** : เช่น การทำพินัยกรรม การบอกเลิกสัญญา การปลดหนี้
2. **นิติกรรมหลายฝ่าย** : เช่น สัญญาкупיים สัญญาขายฝาก สัญญาจำนำ การทำหนังสือจัดตั้งบริษัท

ความบกพร่องของนิติกรรม

1. **โมฆะ** (โมฆกรรม) คือ นิติกรรมที่ไม่มีผลใช้บังคับตามกฎหมายตั้งแต่เริ่มทำ
เช่น การทำสัญญาкупייםเงินที่เก็บดอกเบี้ยเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด การจดทะเบียนสมรสซ้อน
2. **โมฆียะ** (โมฆียกรรม) คือ นิติกรรมที่มีผลทางกฎหมาย จนกว่าจะถูกบอกล้าง และให้ถือเป็นโมฆกรรมแต่แรก
เช่น อาจเกิดจากผู้เยาว์ ผู้ไร้ความสามารถ ผู้เสมือนไร้ความสามารถ ทำลงไปอาจจะโดยไม่เจตนาหรือโดยขมขู่

ข้อมูลเพิ่มเติม

1. นิติกรรมที่ผู้เยาว์กระทำไปโดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรม จะตกเป็นโมฆียะ (มีผลสมบูรณ์เมื่อมีการให้สัตยาบันหรือถูกยกเลิกเมื่อบอกล้างเพิกถอน)
2. กรณีที่มีการทำพินัยกรรมซ้อนกันหลายฉบับ ให้ยึดเอาฉบับล่าสุดก่อนผู้ทำเสียชีวิต

3. **ทรัพย์สิน** : สิ่งที่มีมูลค่า มีรูปร่างจับต้องได้ มีราคาที่ชัดเจน

1. **สังหาริมทรัพย์** : เคลื่อนที่ได้ ไม่ยึดติดอยู่กับที่
เช่น ทองคำ รถยนต์ โทรทัศน์ ดินที่ขุดมาขาย
2. **อสังหาริมทรัพย์** : เคลื่อนที่ไม่ได้ ติดอยู่กับที่ถาวร ประกอบเป็นอันเดียวกับที่ดินนั้น
เช่น บ้าน ตึก อาคาร ไม้ยืนต้น
3. **สังหาริมทรัพย์ชนิดพิเศษ** : ทรัพย์สินเคลื่อนที่ได้ แต่การโอนกรรมสิทธิ์มีความจำเป็นต้องทำอย่างอสังหาริมทรัพย์
เช่น สัตว์ พาหนะ แพทย์อายุ 5 ต้น+

4. เอกเทศสัญญา : เป็นรูปแบบของสัญญาที่กฎหมายกำหนดชื่อสัญญา และกฎเกณฑ์ทั่วไปของสัญญาเอาไว้ชัดเจน ปัจจุบันนี้เอกเทศสัญญามีทั้งหมด 22 แบบสัญญา นอกเหนือจากนี้จะเรียกว่า "สัญญาไม่มีชื่อ" เอกเทศสัญญาที่สำคัญๆ ที่ออกข้อสอบมีดังนี้

ซื้อขาย

สัญญาที่ ผู้ขาย โอนกรรมสิทธิ์ทรัพย์สินให้แก่ ผู้ซื้อ โดยใช้เงินตามราคาทรัพย์สินนั้น การซื้อขายต้องทำเป็นหนังสือ และจดทะเบียนต่อเจ้าหน้าที่ทำการซื้อขาย มี 3 สัญญา ได้แก่

1. สัญญาจะซื้อจะขาย : สัญญาซื้อขายที่จะต้องไปทำให้สมบูรณ์ในภายหลัง เช่น ขายที่ดิน ต้องมีการไปจดทะเบียนโอนกันจึงจะสมบูรณ์ตามกฎหมาย
2. สัญญาซื้อขายเงินผ่อน : สัญญาซื้อขาย ที่มีการแบ่งชำระราคาเป็นงวดๆ โดยกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินไปยังผู้ซื้อทันที ก่อนที่การชำระราคาจะครบถ้วน
3. สัญญาขายฝาก : สัญญาซื้อขายซึ่งกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ขายฝากนั้นตกไปยังผู้ซื้อโดยมีข้อตกลงในขณะทำสัญญาว่า ผู้ขายมีสิทธิไถ่ทรัพย์สินคืนได้

เช่าทรัพย์สิน

สัญญาที่บุคคลหนึ่งเรียกว่า ผู้ให้เช่า ตกกลงให้อีกบุคคลหนึ่งคือ ผู้เช่า ใช้หรือได้รับประโยชน์ในทรัพย์สินนั้นๆ ในช่วงระยะเวลาที่กำหนด โดยมีเงินเป็นค่าตอบแทน เช่น เช่าบ้านพัก

- การเช่าอสังหาริมทรัพย์ต้องทำเป็นหนังสือ และลงลายชื่อจดทะเบียนต่อเจ้าหน้าที่พนักงาน
- การเช่าอสังหาริมทรัพย์ ห้ามเช่ากันนานเกินกว่า 30 ปี
- การเช่าสามารถตกลงให้เช่านานตลอดอายุผู้เช่า หรือผู้ให้เช่าได้

เช่าซื้อ

สัญญาที่บุคคลหนึ่งเรียกว่า ผู้ให้เช่าซื้อ นำทรัพย์สินของตนออกให้เช่า โดยจะให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้เช่าซื้อเมื่อชำระเงินจนครบงวดตามที่ตกลง

- ต้องทำเป็นหนังสือ มิเช่นนั้นจะเป็น โฆษะ
- หากไม่ชำระเงิน 2 งวดติดต่อกัน ผู้ให้เช่าซื้อจะมีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้
- แตกต่างจากซื้อขายเงินผ่อน เพราะการเช่าซื้อ ผู้เช่าซื้อจะได้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินนั้นต่อเมื่อได้ชำระเงินครบทุกงวดแล้ว แต่ซื้อขายผ่อนผู้ซื้อได้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินนั้นแม้จะยังไม่ชำระเงินไม่ครบถ้วนก็ตาม
- แตกต่างจากการเช่าทรัพย์สิน เพราะการเช่าซื้อ เป็นสัญญาเช่าทรัพย์สินที่มีคำมั่นว่าจะขายรวมอยู่ด้วย

กู้ยืมเงิน

เป็นสัญญาที่ ผู้กู้ ขอยืมเงินจำนวนหนึ่งตามที่ได้กำหนดจาก ผู้ให้กู้ ตกกลงว่าจะคืนเงินดังกล่าวตามกำหนดเวลา โดยผู้กู้เสียดอกเบี้ยให้แก่เจ้าของเงิน ผู้ให้กู้ ตามอัตราที่กฎหมายกำหนด

- ดอกเบี้ยต้องไม่เกินร้อยละ 15 ต่อปี หรือร้อยละ 1.25 ต่อเดือน หากเกินนี้ส่วนของดอกเบี้ยจะถือเป็นโฆษะ และต้องได้รับโทษทางอาญาด้วย
- การกู้ยืมเงินกว่า 2,000 บาทขึ้นไป (ตั้งแต่ 2,001 บาท) จะต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ ลงลายมือชื่อผู้ยืมเป็นสำคัญ มิฉะนั้นจะฟ้องร้องบังคับคดีไม่ได้

ค้ำประกัน

สัญญา ซึ่งบุคคลภายนอก คือผู้ค้ำประกัน ผูกพันต่อสัญญาเพื่อชำระหนี้เมื่อลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้

- เจ้าหนี้จะต้องเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ก่อน เมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ จึงมีสิทธิเรียกร้องจากผู้ค้ำประกัน
- เมื่อผู้ค้ำประกันชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้แล้ว สามารถไล่เบี้ยเอาากับลูกหนี้ได้

จำนอง

สัญญาที่บุคคลหนึ่งเรียกว่า ผู้จำนอง เอาอสังหาริมทรัพย์ไปจำนองโดยจดทะเบียนไว้กับ ผู้รับจำนอง เพื่อเป็นหลักประกันในการชำระหนี้ ทั้งนี้ผู้จำนองต้องส่งมอบทรัพย์สินดังกล่าวให้แก่ผู้รับจำนอง เช่น ที่ดิน บ้าน

- ไม่ต้องมีการส่งมอบทรัพย์สิน แต่ต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อเจ้าหน้าที่
- หลังจากหลุดจำนองแล้วจะขายทอดตลาดและได้เงินไม่ครบตามมูลหนี้ ลูกหนี้ไม่ต้องรับผิดชอบในส่วนที่ขาด เช่น จำนอง 7 ล้าน แต่ไปขายทอดตลาดได้ 5 ล้าน

จำนำ

สัญญาที่บุคคลหนึ่งคือ ผู้จำนำ นำสังหาริมทรัพย์ของตนมาประกันการชำระหนี้ต่อ ผู้รับจำนำ

- ต้องมีการส่งมอบทรัพย์สินที่จำนำ
- หลังจากหลุดจำนำแล้วจะขายทอดตลาดและได้เงินไม่ครบตามมูลหนี้ ลูกหนี้ไม่ต้องรับผิดชอบในส่วนที่ขาด

5. กฎหมายเกี่ยวกับครอบครัว

1. **การหมั้น** : การทำสัญญากันของผู้ใหญ่สองครอบครัวว่าจะให้ลูกสมรสกันในอนาคต
 - > จะกระทำได้เมื่อฝ่ายชาย-ฝ่ายหญิงมีอายุ 17 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป
 - > มีการมอบของหมั้นของฝ่ายชายให้แก่ฝ่ายหญิง สิ้นสุดฝ่ายชายจะมอบให้กับพ่อแม่ของฝ่ายหญิง
 - > ของหมั้นจะมอบให้ก่อนการสมรส ส่วนสินสอดจะมอบให้ก่อนหรือเมื่อมีการสมรสก็ได้
 - > หากฝ่ายชายไม่ได้เจตนาทำผิดสัญญาหมั้น แต่มีเหตุให้ต้องเสียชีวิตถูกจำคุกตลอดชีวิตให้ถือว่าของหมั้นตกเป็นของฝ่ายหญิงเช่นกัน

> เมื่อคู่หมั้นตายก่อนการสมรส อีกฝ่ายหนึ่งไม่มีสิทธิเรียกค่าทดแทน ไม่ต้องคืนของหมั้น

2. สมรส : การแต่งงานกันโดยต้องมีการจดทะเบียนสมรสจะถือเป็นสมบรูณ์

- > ฝ่ายหญิงและชายต้องอายุครบ 17 ปีบริบูรณ์ พ่อแม่ทั้งสองฝ่ายยินยอม
- > แต่การสมรสอาจทำได้ก่อนชายหญิงจะมียุครบ 17 ปีบริบูรณ์ หากศาลเห็นว่ามิเหตุอันสมควรให้สมรสได้ เช่น ฝ่ายหญิงตั้งครรภ์
- > สมรสไม่ได้ถ้า ชายหรือหญิงเป็นญาติสายโลหิต หรือเป็นบุคคลวิกลจริต
- > การสมรสกันระหว่างชายหญิงที่เป็นบุตรบุญธรรมและผู้รับบุตรบุญธรรม การสมรสนั้นสมบรูณ์ได้ แต่ความสัมพันธ์แบบผู้ปกครองกับลูกจะจบลงทันทีที่จดทะเบียนสมรส

ประเภทของทรัพย์สินคู่สมรส

1. สินส่วนตัว : ทรัพย์สินที่มีอยู่ก่อนการสมรส

เช่น ของหมั้นที่ฝ่ายหญิงได้รับ ของใช้ส่วนตัว เครื่องมือประกอบอาชีพ ทรัพย์สินที่ได้มาโดยมรดกหรือเสนาหา

2. สินสมรส : ทรัพย์สินที่ได้มาระหว่างการสมรส ดอกผลของสินส่วนตัว มรดกตามพินัยกรรม6.

การสมรสจะสิ้นสุดลงเมื่อคู่สมรสตาย เมื่อจะทะเบียนหย่า เมื่อศาลพิพากษาให้หย่า

หลังการสมรสสิ้นสุดลง จะมีการสมรสใหม่ได้เมื่อเวลาผ่านไปไม่น้อยกว่า 310 วัน

เว้นแต่จะเป็นการสมรสกับคู่สมรสเดิม หรือคลอดบุตรในระหว่างนั้น หรือศาลอนุญาตให้สมรสได้

3. **การหย่า** : การสิ้นสุดความเป็นสามีภรรยาทำกันได้ 2 วิธี คือ จดทะเบียนหย่าที่อำเภอ เมื่อคู่สมรสต่างยินยอมพร้อมใจกัน แต่ถ้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ยินยอมก็ฟ้องศาลสั่งหย่า เมื่อคู่สมรสไม่ยินยอม

4. บุตร > บุตรชอบด้วยกฎหมาย : บุตรที่เกิดจากบิดามารดาที่จดทะเบียนสมรสกัน

> **บุตรนอกกฎหมาย** : บุตรที่เกิดจากบิดามารดาที่ไม่ได้จดทะเบียนสมรสกัน

> **บุตรบุญธรรม** : กฎหมายกำหนดให้ผู้ที่รับบุตรบุญธรรมต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปี

และต้องมีอายุมากกว่าผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรม 15 ปีขึ้นไป จึงจะมีผลสมบรูณ์ตามกฎหมาย

5. **มรดก** : ทรัพย์สินทุกชนิดของผู้ตาย ตลอดทั้งสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบต่างๆ เว้นแต่กฎหมายหรือโดยสภาพแล้ว เป็นการเฉพาะตัวของผู้ตายโดยแท้ ซึ่งมรดกจะตกเป็นของทายาท

ทายาทไม่ต้องรับผิดชอบชำระหนี้เกินกว่าทรัพย์สินมรดกที่ตกได้แก่ตน เช่น รับมรดกจากเจ้ามรดกมา 1,000,000 บาท เจ้าของมรดกตายและมีหนี้อยู่ 1,200,000 บาท ทายาทก็ชำระหนี้ไม่เกิน 1,000,000 บาท แต่ถ้าเป็นหนี้ในระบบในทางปฏิบัติชีวิตจริง ก็ต้องรับผิดชอบใช้ให้หมดอยู่ดีเพราะเจ้าหนี้ก็ต้องมาตาม

6. **พินัยกรรม** : กำหนดการเผื่อตายในเรื่องทรัพย์สิน หรือการต่างๆ เมื่อได้ตายลง บุคคลจะทำพินัยกรรมได้เมื่อมีอายุครบ 15 ปีบริบูรณ์ และไม่เป็นบุคคลที่ศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ มิฉะนั้นพินัยกรรมนั้นจะตกเป็นโมฆะ

7. ทายาท

1. ทายาทโดยธรรม มี 6 ลำดับชั้น

1. ผู้สืบสันดาน (สายเลือด) = ลูกของเจ้ามรดก : กรณีลูกเสียชีวิตก่อนเจ้าของมรดก หลานจะเข้ารับมรดกแทน
2. บิดา มารดา : จะได้รับมรดกเสมอ และไม่ถูกตัดโดยทายาทลำดับก่อนหน้า
3. พี่น้องร่วมบิดามารดา
4. พี่น้องร่วมเฉพาะบิดาหรือมารดา หากมีทายาทลำดับก่อนหน้ารับมรดกไป ก็จะไม่สิทธิได้รับ
5. ปู่ ย่า ตา ยาย
6. ลุง ป้า น้า อา

2. ทายาทโดยพินัยกรรม : ทายาทที่จะได้รับมรดกตามที่ได้แบ่งสันปันส่วนในพินัยกรรม

6. กฎหมายเกี่ยวกับตัวบุคคล

- > การแจ้งเกิด ต้องแจ้งภายใน 15 วัน ถ้าไม่ทราบวัน เดือน ปีเกิด ให้ถือเอาวันที่ 1 มกราคม ของปีนั้นเป็นปีเกิด
- > การแจ้งตาย ต้องแจ้งภายใน 24 ชั่วโมง

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์

1. บิดาแห่งวิชาเศรษฐศาสตร์ คือ Adam Smith เจ้าของผลงาน "The Wealth of Nations" เจ้าของแนวคิด ตลาดเสรี กลไกราคา ทฤษฎีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ (Absolute Advantage) การแบ่งงานกันทำ
2. เศรษฐศาสตร์ คือ วิชาที่ว่าด้วยการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด
3. ปัญหาหลักของวิชาเศรษฐศาสตร์ คือ ความขาดแคลน อันเกิดจากการที่ทรัพยากรมีจำกัด แต่ความต้องการของมนุษย์มีไม่สิ้นสุด
4. ความขาดแคลน ก่อให้เกิดเป็นปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ 3 ปัญหา
 1. ผลิตอะไร (what to produce)
 2. ผลิตอย่างไร (how to produce)
 3. ผลิตเพื่อใคร (produce for whom)
5. ต้นทุนค่าเสียโอกาส : มูลค่าสูงสุดของงานที่ไม่ได้เลือกทำ
6. สาขาของวิชาเศรษฐศาสตร์ มี 2 สาขา
 1. จุลภาค (micro economics) : ทฤษฎีราคา เช่น รายได้ของบริษัทซีพี
 2. มหภาค (macro economics) : ทฤษฎีรายได้ เช่น รายได้ประชาชาติ เงินเฟ้อ เงินฝืด อัตราการว่างงาน

2. กิจกรรมทางเศรษฐกิจ

1. การผลิต คือ การบวนการในการแปลงสภาพปัจจัยการผลิตต่างๆ ให้เป็นสินค้าและบริการที่มนุษย์ต้องการ
 - # ขั้นตอนการผลิต > ปฐมภูมิ ปลูกที่ไร่ ออกไปหาปลา
 - > ทติยภูมิ แปรรูปที่โรงงาน
 - > ตติยภูมิ บริการหลังการขาย ขนส่ง ขายปลีก การบริการขนส่ง บริการทางการแพทย์
 - # ปัจจัยการผลิต > ที่ดิน (ไม่รวมสิ่งที่อยู่เหนือผืนฟ้า) (ไม่รวมสิ่งปลูกสร้างโดยมนุษย์ที่ติดกับที่ดิน)
 - > แรงงาน
 - > ทุน
 - > ผู้ประกอบการ *สำคัญที่สุด เพราะต้องแบกรับความเสี่ยงและปัจจัยการผลิตสู่กระบวนการผลิต
2. การบริโภค คือ การที่มนุษย์ใช้สินค้าและบริการบำบัดความต้องการของตนเองหรือครัวเรือน
 - มี 3 ด้าน คือ การบริโภคเพื่อร่างกายโดยตรง = บริโภค
 - การบริโภคเพื่อใช้สอย = อุปโภค
 - การบริโภคเพื่อความสุขทางจิตใจ = เสพ
3. การแลกเปลี่ยน > ยุคแรก : Barter System (ของแลกของ)
- > ยุคปัจจุบัน : Money and Credit System
4. การกระจาย > การกระจายผลผลิต คือ การแจกจ่ายสินค้าและบริการให้ถึงมือผู้บริโภค
- > การกระจายรายได้ คือ การปันรายได้ให้เจ้าของปัจจัยการผลิต

3. หน่วยเศรษฐกิจ

1. หน่วยครัวเรือน ทำหน้าที่บริโภค และเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต มีเป้าหมายสูงสุดคือ ความพึงพอใจสูงสุด
2. หน่วยธุรกิจ ทำหน้าที่ผลิตสินค้าและบริการ มีเป้าหมายสูงสุดคือ กำไรสูงสุด
3. หน่วยรัฐบาล ทำหน้าที่ควบคุมดูแลระบบเศรษฐกิจ มีเป้าหมายสูงสุดคือ เศรษฐกิจดี GDPเพิ่ม

4. ระบบเศรษฐกิจ

1. **ทุนนิยม (capitalism)** ซึ่งอาจเรียกว่า ระบบเสรีนิยม หรือระบบตลาด

ลักษณะเด่น > เอกชนมีสิทธิในทรัพย์สินที่หามาได้ตามกฎหมาย

> เอกชนมีเสรีในกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

> เน้นกลไกราคา

> รัฐไม่แทรกแซงตลาดปัจจัยการผลิต แต่จะมีบทบาทจำกัดเฉพาะด้านบริการสังคม

ข้อดี > เอกชนมีเสรีภาพในการตัดสินใจ

> มีกำไรและกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินเป็นแรงจูงใจ จึงมีการคิดค้นสิ่งใหม่ มีการพัฒนาตลอดเวลา

ข้อเสีย > ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำ

> ไม่เหมาะกับสินค้าและบริการสาธารณะที่ต้องลงทุนมาก เอกชนไม่กล้าเสี่ยง รัฐต้องลงทุนเอง

> มีการใช้ทรัพยากรการผลิตอย่างสิ้นเปลือง

2. **สังคมนิยม (socialism)**

ลักษณะเด่น > รัฐเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ เป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต

> มีการวางแผนจากส่วนกลาง

> เน้นการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม

ข้อดี > ลดความเหลื่อมล้ำ

> มีความง่ายและคล่องตัวเพราะรัฐวางแผนจากส่วนกลาง

ข้อเสีย > คนขาดแรงจูงใจในการทำงาน

> การพัฒนาการผลิตเกิดขึ้นยากเพราะขาดการแข่งขัน

> การใช้ทรัพยากรการผลิตไม่มีประสิทธิภาพ

3. **แบบผสม (mixed economy)**

ลักษณะเด่น > มีทั้งบทบาทของรัฐและเอกชน

> เอกชนมีสิทธิในทรัพย์สิน

> รัฐดำเนินกิจการที่ส่งผลกระทบต่อคนส่วนรวม

เช่น สาธารณูปโภค และอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่ต้องลงทุนมาก

> ใช้ทั้งกลไกราคา และการขึ้นนำจากภาครัฐ

> บทบาทของรัฐและเอกชนสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

ข้อดี > ระบบเศรษฐกิจมีความคล่องตัว

> ปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ

ข้อเสีย > อาจก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำเหมือนทุนนิยม

> รัฐสามารถแทรกแซงกลไกตลาดได้ อาจทำให้เกิดการทุจริต

> เอกชนไม่กล้าลงทุนเพราะนโยบายรัฐบาลมีความผันผวน

5. กลไกราคา / กลไกตลาด / มือที่มองไม่เห็น Invisible Hands

กลไกราคา กลไกตลาด มือที่มองไม่เห็น ก็คือ อุปสงค์ อุปทาน ที่ทำให้ราคาสินค้าและบริการปรับตัวขึ้นลง

1. **อุปสงค์ (demand)** : ปริมาณสินค้าและบริการชนิดใดชนิดหนึ่งที่ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อ และมีอำนาจซื้อ ณ ราคา

ต่างๆ ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง

> **องค์ประกอบของอุปสงค์** 3 ปัจจัย ได้แก่ ความต้องการ ความเต็มใจ และความสามารถที่จะซื้อ

> **กฎของอุปสงค์** : ของราคาสูง อุปสงค์ลดลง / ของราคาถูก อุปสงค์เพิ่มขึ้น

> **ปัจจัยกำหนดอุปสงค์ที่สำคัญ**

1. ราคาสินค้า

2. รายได้ของผู้บริโภค

3. ราคาสินค้าชนิดอื่นที่เกี่ยวข้อง / ราคาสินค้าที่ใช้ทดแทนกัน , ราคาสินค้าที่ใช้ประกอบกัน

4. รสนิยมของผู้บริโภค คือ ความชอบส่วนบุคคล

5. สมัยนิยม เช่น การนิยมโทรศัพท์มือถือรุ่นใหม่ ๆ

6. เทศกาลสำคัญ เช่น สงกรานต์ ตรุษจีน

- 7. ฤดูกาล เช่น เลื่อนกำหนดการขายดีในหน้าหนาว ร่มขายดีในหน้าฝน
- 8. โครงสร้างกลุ่มประชากร เช่น ถ้ามีเด็กแรกเกิดเพิ่มขึ้น อุปสงค์ต่อสินค้าเด็กก็จะเพิ่มขึ้น
- 9. การโฆษณา
- 10. การคาดคะเนราคา เช่น หากคาดว่าราคาสินค้าจะเพิ่มขึ้น คนจะรีบตุนสินค้า อุปสงค์จึงเพิ่มขึ้น

2. **อุปทาน (supply)** : ปริมาณสินค้าและบริการชนิดใดชนิดหนึ่งที่ผู้ขายหรือผู้ผลิตต้องการขาย ณ ราคาต่างๆ ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง

> **กฎของอุปทาน** : ของแพง อุปทานเพิ่ม / ของถูก อุปทานลดลง

> **ปัจจัยกำหนดอุปทาน**

- 1. ราคาสินค้า
- 2. ราคาปัจจัยการผลิต
- 3. เทคโนโลยีการผลิต

อุปสงค์ส่วนเกิน : ความต้องการในการซื้อ มากกว่าความต้องการในการขาย ส่งผลให้สินค้าขาดตลาด

ราคาสินค้าแพงขึ้น เมื่อสินค้าแพงขึ้น ผู้ผลิตอยากได้กำไรจากการขาย จึงผลิตสินค้าเพิ่มขึ้น

อุปทานส่วนเกิน : ความต้องการในการขาย เกินความต้องการในการซื้อ ส่งผลให้สินค้าล้นตลาด ราคาสินค้า

ลดลง เมื่อเป็นดังนั้น ผู้ผลิตจึงลดการผลิต เพราะผลิตแล้วไม่ได้กำไร

อุปสงค์ส่วนเกิน และ อุปทานส่วนเกิน = 0 จะเกิดสภาวะดุลยภาพ(ราคาและปริมาณ)

6. เศรษฐกิจพอเพียง (sufficiency economy)

7. เกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ

8. ตัวชี้วัดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

1) ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP)

มูลค่าในราคาตลาดของสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายทั้งหมดที่ผลิตภายในประเทศ ในเวลา 1 ปี

2) ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GNP)

มูลค่าในราคาตลาดของสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายทั้งหมดที่ผลิตด้วยทรัพยากรของประเทศ ในเวลา 1 ปี

3) รายได้ต่อคน

โดยนำ GDP หรือ GNP มาหารด้วยจำนวนประชากร

เพื่อใช้เปรียบเทียบฐานะทางเศรษฐกิจหรือการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

9. การเงิน

1. **เงิน** : สิ่งที่สังคมให้การยอมรับว่ามีค่า ตกลงร่วมกันเพื่อใช้วัดมูลค่าและชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย

2. **หน้าที่ของเงิน** : > เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน

> เป็นมาตรฐานในการเทียบค่า

> เป็นหน่วยรักษามูลค่า

> เป็นมาตรฐานในการชำระหนี้ในภายภาคหน้า

> เป็นหน่วยในการลงบัญชี

3. **เงินเฟ้อ (inflation)** : ภาวะที่ระดับราคาสินค้าทั่วไปสูงขึ้นเรื่อยๆ อย่างต่อเนื่อง

ประเภท > เงินเฟ้ออย่างอ่อน (ดีต่อระบบเศรษฐกิจ) คือ ไม่เกิน 5% ต่อปี

> เงินเฟ้อปานกลาง 5-10% ต่อปี

> เงินเฟ้ออย่างรุนแรง มากกว่า 20% ต่อปี

สาเหตุของเงินเฟ้อ

ด้านอุปสงค์ : ความต้องการต่อสินค้าและบริการมวลรวมเพิ่มสูงขึ้น จนเกินกว่าอุปทานมวลรวมจะสนองได้ทัน ทำให้ราคาสินค้าเพิ่มสูงขึ้น การที่ประชาชนมีอุปสงค์เยอะอาจเกิดจากประเทศมีดุลการชำระเงินเกินดุล ประชาชนได้เงินมาง่าย เศรษฐกิจเติบโตมากเกินไป

ด้านอุปทาน : ของแพงเพราะต้นทุนการผลิตสูงขึ้น เช่นราคาน้ำมัน ค่าจ้างแรงงานที่สูงขึ้น

ผลของเงินเฟ้อต่อระบบเศรษฐกิจ

1) ผลต่อความต้องการถือเงิน

2) ผลต่อการกระจายรายได้

3) ผลกระทบต่อรัฐบาล

4) ผลต่อเศรษฐกิจและสังคม

5) ผลต่อดุลการค้าของประเทศ

การแก้ไขเงินเฟ้อ

1) **ด้านอุปสงค์** : ใช้นโยบายการคลังและนโยบายการเงิน

นโยบายการเงิน (แบบเข้มงวด) ทำอย่างไรก็ได้ให้คนออมมากขึ้น

- เพิ่มอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และเงินฝาก

- เพิ่มเงินสำรองตามกฎหมาย

- ลดการปล่อยสินเชื่อ

- ขายตราสารหนี้

นโยบายการคลัง (แบบหดตัว)

- พยายามลดการใช้จ่ายภาครัฐ

- เพิ่มอัตราภาษี

- ใช้งบประมาณแบบเกินดุล (รับ มากกว่า จ่าย)

- ขายพันธบัตรรัฐบาล

2) **ด้านอุปทาน** : ใช้นโยบายแก้ไขให้ตรงสาเหตุ เช่น หากเกิดวิกฤตพลังงาน ก็ใช้นโยบายประหยัด

หากเกิดจากการกักตุนสินค้าก็ออกนโยบายห้าม หรืออาจจะออกนโยบายควบคุมราคาสินค้าโดยตรง

4. **เงินฝืด (deflation)** : ภาวะที่ระดับราคาสินค้าและบริการลดลงเรื่อยๆ จากการที่ประชาชนและรัฐบาลมีอำนาจการซื้อ

น้อยกว่าจำนวนสินค้าและบริการที่ถูกผลิตขึ้นในขณะนั้น (อุปทานมวลรวม > อุปสงค์มวลรวม) ทำให้หน่วย

ธุรกิจลดการผลิต ลดการลงทุน เกิดการว่างงาน

#สาเหตุและผลทุกอย่างตรงข้ามกับเงินเฟ้อ

5. ค่าเงินบาท

1. ค่าเงินบาทอ่อนตัว

= 1 \$ แลกเงินบาทได้มากขึ้น

2. ค่าเงินบาทแข็งตัว

= 1 \$ แลกเงินบาทได้น้อยลง

10. การคลังสาธารณะ

การคลังสาธารณะมีขอบเขต 4 เรื่อง ได้แก่

1. รายรับของรัฐบาล
2. รายจ่ายของรัฐบาล
3. การก่อหนี้สาธารณะ
4. งบประมาณแผ่นดิน

รายรับของรัฐบาล มาจาก

1. ภาษี > ทางตรง = นิติบุคคล บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้ปิโตรเลียม
> ทางอ้อม = VAT สรรพสามิต ศุลกากร
2. รายได้จากการขายสิ่งของและบริการ
3. รัฐพาณิชย์
3. อื่นๆ

11. ธนาคารและสถาบันการเงิน

1. ธนาคาร

- > ธนาคารกลาง = ผลิตธนบัตร เป็นนายธนาคารของทุกธนาคาร จัดทำนโยบายการเงิน
- > ธนาคารพาณิชย์ทั่วไป = SCB KBANK KTB etc.
- > ธนาคารวัตถุประสงค์พิเศษ

2. สถาบันการเงิน

- > ตลาดหลักทรัพย์
- > บริษัทเงินทุน
- > บริษัทเครดิตฟองซิเอร์
- > บริษัทประกันภัย

12. นโยบายการค้า

1. เสรี

= ไม่ดำเนินการแบบคุ้มกัน

2. คุ้มกัน

= ตั้งกำแพงภาษี / ให้โควตาพิเศษแก่ประเทศใดประเทศหนึ่ง / ให้เงินสนับสนุนผู้ผลิตสินค้าส่งออกที่สำคัญ

13. ดุลการชำระเงิน

ประกอบด้วย รายการที่แสดงถึงการรับและการจ่ายเงินตราต่างประเทศ ประกอบด้วย 3 บัญชี

1) บัญชีเดินสะพัด มี 4 รายการ คือ

- > ดุลการค้า
- > ดุลบริการ
- > ดุลเงินโอน / ดุลบริจาค
- > ดุลรายได้จากการลงทุน

2) บัญชีทุนเคลื่อนย้าย

- > ทางตรง = เอาเงินมาเปิดบริษัท หรือซื้อบริษัท
- > ทางอ้อม = เอาเงินมาซื้อหุ้น ซื้อพันธบัตร ซื้อตราสารหนี้

3) ทุนสำรองระหว่างประเทศ

เป็นรายการสรุปจากบัญชีทั้งสองข้างต้น ว่าขาดดุลหรือเกินดุล รวมกันแล้วเป็นอย่างไร

องค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศ

องค์กร	ที่มา	นโยบายและหน้าที่
ธนาคารโลก (World Bank)	เกิดจากการประชุมเพื่อจัดระเบียบทางการเงินของโลกหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เรียกว่า "Bretton Wood System"	- จัดตั้งขึ้นหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 - สำนักงานใหญ่อยู่ที่ USA อยู่ในสังกัดขององค์การสหประชาชาติ - ปัจจุบันมีประเทศสมาชิก 187 ประเทศ ให้เงินกู้แก่ประเทศสมาชิกเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า ถนน สะพาน รถไฟฟ้า
กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF)	เกิดจากการประชุมเพื่อจัดระเบียบทางการเงินของโลกหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เรียกว่า "Bretton Wood System"	- จัดตั้งขึ้นหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 - ประเทศที่จะเป็นสมาชิกธนาคารโลกจะต้องเป็นสมาชิก IMF ด้วย - ปัจจุบันมีประเทศสมาชิก 188 ประเทศ รักษาเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยนเงินระหว่างประเทศ - ให้กู้เงินเพื่อแก้ปัญหาการขาดดุลการชำระเงิน
องค์การการค้าโลก (WTO)	พัฒนามาจากข้อตกลง GATT "ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าและภาษีศุลกากร" โดยการลงนามในความตกลงมาราเกช	- มีสมาชิก 159 ประเทศ - เป็นองค์การการค้าที่ใหญ่ที่สุดในโลก - เป็นเวทีเจรจการค้า เช่น ปัญหาการกีดกัน, ปัญหาความเป็นธรรม, ทรัพย์สินทางปัญญา, ภาษีศุลกากร, การค้าเสรี - ส่งเสริมการค้าให้เป็นไปอย่างเสรีและเป็นธรรม แก้ไขข้อพิพาททางการค้าของสมาชิก
การประชุมว่าด้วยการค้าและการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNCTAD)	เป็นเวทีของสหประชาชาติเกี่ยวกับการค้า การลงทุนและการพัฒนา	- มีสมาชิก 191 ประเทศ - สำนักงานใหญ่อยู่กรุงเจนีวา สวิตเซอร์แลนด์ ขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุนให้กับประเทศกำลังพัฒนาในระบบเศรษฐกิจโลก
สหภาพยุโรป (EU)	เกิดจากประชาคมถ่านหินเหล็กกล้า ประชาคมปรมาณูและประชาคมเศรษฐกิจรวมตัวกันเป็น EC (European Community) ต่อมาลงนามในสนธิสัญญามาสทริชต์ จนพัฒนาจาก EC เป็น EU ปัจจุบันมี 27 ประเทศ หลังจาก BREXIT	- ใช้เงินสกุลยูโรร่วมกัน ยกเว้นอังกฤษยังใช้ปอนด์ - มีแลกเปลี่ยนปัจจัยการผลิต แรงงาน - ทำความตกลงเชงเกน เดินทางในกลุ่ม EU โดยไม่ต้องมี VISA - ใช้นโยบายการเมืองร่วมกัน เช่น การร่างรัฐธรรมนูญแห่งยุโรป รัฐสภายุโรป - มี GDP สูงที่สุดในโลก (20% ของโลก) ทำให้มีความเข้มแข็งมาก #เพิ่มล่าสุด 2556 คือ โครเอเชีย #ออกล่าสุด 2559 คือ อังกฤษ
เขตการค้าเสรียุโรป (EFTA)	เป็นกลุ่มประเทศที่ไม่เข้าร่วม EU มี 4 ประเทศ ได้แก่ สวิตเซอร์แลนด์ นอร์เวย์ ไอซ์แลนด์ ลิกเตนสไตน์	- ให้ความร่วมมือกันทางด้านเศรษฐกิจ

เขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ (NAFTA)	ประเทศในทวีปอเมริกาเหนือรวมตัวกันเพื่อสร้างความร่วมมือมี 3 ประเทศ 8 ได้แก่ แคนาดา อเมริกา เม็กซิโก	- แสวงหาตลาดส่งออกและลดต้นทุนการผลิตสินค้าเพื่อให้มีราคาถูกลง สามารถแข่งขันกับตลาดโลกได้และลดอัตราภาษีศุลกากรให้เหลือร้อยละ 0 ภายใน 5 ปี
กลุ่มประเทศอุตสาหกรรมหนัก (G8)	มีสมาชิก 8 ประเทศ แคนาดา ฝรั่งเศส เยอรมนี รัสเซีย อิตาลี ญี่ปุ่น อังกฤษ และอเมริกา	- เศรษฐกิจของประเทศอุตสาหกรรมเหล่านี้ถือเป็น 65% ของโลก
องค์การประเทศผู้ส่งออกน้ำมันเป็นสินค้าออก (OPEC)	มีสมาชิก 12 ประเทศ สำนักงานใหญ่อยู่กรุงเวียนนา ออสเตรเลีย	- เพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์สมาชิก และรักษาเสถียรภาพราคาน้ำมัน - กำหนดราคาน้ำมันดิบ
ความร่วมมือเศรษฐกิจเอเชีย-แปซิฟิก (APEC)	กลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก มีลักษณะเป็นภูมิภาคเปิด มี 19 ประเทศ + 2 เขตเศรษฐกิจ	- เน้นการพัฒนาที่ยั่งยืน และถ่วงดุลอำนาจ EU ด้วย
การประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศเอเชีย-ยุโรป (ASEM)	การประชุมของรัฐมนตรีต่างประเทศของสองทวีป มี 43 ประเทศ จัดประชุมทุก 2 ปี	- เพื่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม
ประชาคมอาเซียน (ASEAN)	ไทย มาเลเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย เวียดนาม ลาว พม่า บรูไน และกัมพูชา	- เพื่อส่งเสริมความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี สังคมและวัฒนธรรม ในหมู่สมาชิก
เขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA)	คือชาติอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ	- ส่งเสริมการค้าระหว่างกัน ลดภาษีและอุปสรรคกีดกันทางการค้าและดึงดูดการลงทุนจากภายนอกให้มาลงทุนในภูมิภาคมากขึ้น

ประชาคมอาเซียน (ASEAN)
<ul style="list-style-type: none"> - ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2510 โดยลงนามใน ปฏิญญากรุงเทพฯ - มีสมาชิก 10 ประเทศ สำนักงานใหญ่อยู่ที่ กรุงจาร์กาตา ประเทศอินโดนีเซีย - วัตถุประสงค์หลัก คือ ร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ส่งเสริมสันติภาพในภูมิภาค - ประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย 3 เสาหลัก ได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประชาคมสังคมวัฒนธรรมอาเซียน - ความร่วมมือนอกกลุ่ม ได้แก่ ASEAN+3 (จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้) ASEAN+4 (จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ อินเดีย) ASEAN+6 (จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ อินเดีย ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์)

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับประวัติศาสตร์

- > ประวัติศาสตร์เป็นการสืบค้นเรื่องราวของมนุษย์ในอดีต โดยอาศัยหลักฐาน และมีวิธีการสืบค้นที่เรียกว่าวิธีการทางประวัติศาสตร์
- > การศึกษาประวัติศาสตร์มิได้จำกัดแค่เรื่องราวในอดีต แต่เป็นการศึกษาอดีตที่เชื่อมโยงมาถึงปัจจุบัน และที่จะนำไปสูอนาคต

หลักฐานทางประวัติศาสตร์

จำแนกตามความสำคัญของหลักฐาน

1. หลักฐานชั้นต้น

- > จัดทำขึ้นโดยผู้เกี่ยวข้อง เห็นเหตุการณ์โดยตรง
- เช่น ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง จดหมายเหตุวันวลิต พงศาวดารสมัยกรุงศรีอยุธยา

2. หลักฐานชั้นรอง

- > เป็นหลักฐานที่ผู้บันทึกรับรู้มาต่ออีกทอดหนึ่ง หรือศึกษาจากหลักฐานชั้นต้น
- เช่น หนังสือเรียนทางประวัติศาสตร์

จำแนกหลักฐานตามลักษณะของหลักฐาน

1. หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น ศิลาจารึก ใบลาน
2. หลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น เครื่องปั้นดินเผา กระดูก

เครื่องมือการหาอายุของวัตถุ

1. เรดิโอคาร์บอน = หาอายุของซากไม้ กระดูกสัตว์ ฟัน และกระดูกมนุษย์
2. เทอร์โมลูมิเนสเซนซ์ = หาอายุของหินในโบราณสถานหรือโบราณวัตถุ อายุของเครื่องปั้นดินเผา

วิธีการทางประวัติศาสตร์

1. กำหนดประเด็นปัญหาที่จะศึกษา
2. รวบรวมหลักฐานที่เกี่ยวข้อง
3. ประเมินคุณค่าหลักฐาน (วิพากษ์หลักฐาน)
4. ตีความ และวิเคราะห์
5. สังเคราะห์ข้อมูล สรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่

เทียบศักราช

ค.ศ. + 543	=	พ.ศ.
ฮ.ศ. + 1122	=	พ.ศ.
ม.ศ. + 621	=	พ.ศ.
จ.ศ. + 1181	=	พ.ศ.
ร.ศ. + 2324	=	พ.ศ.

ศักราชที่พบในประวัติศาสตร์ไทย

พุทธศักราช : ใช้เทียบกับศักราชอื่นๆ เริ่มนับ พ.ศ. 1 เมื่อพระพุทธเจ้าปรินิพพานครบ 1 ปี
ยกเว้นพม่าและศรีลังกา นับ 1 ตั้งแต่วันที่พระพุทธเจ้าปรินิพพาน

มหาศักราช : ใช้ในสมัยสุโขทัย ได้รับอิทธิพลมาจากขอม

จุลศักราช : ใช้ในสมัยอยุธยา จนถึงรัชกาลที่ 5 ได้รับอิทธิพลมาจากพม่า

รัตนโกสินทร์ศก : เริ่มใช้ในรัชกาลที่ 5 โดยเริ่มนับ ร.ศ. 1 เมื่อสถาปนากรุงเทพมหานครเป็นราชธานี

ศักราชที่พบในประวัติศาสตร์สากล

คริสต์ศักราช : หรือ A.D. เริ่มนับ ค.ศ. 1 ตั้งแต่พระเยซูประสูติ และถ้าก่อนคริสต์ศักราชใช้ B.C.

ฮิจเราะห์ศักราช : เริ่มนับ ฮ.ศ. 1 ตั้งแต่ปีมุฮัมหมัดอพยพจากเมืองเมกกะไปยังเมืองเมดินา

2. ประวัติศาสตร์ไทย

#ด้านสังคมวัฒนธรรม

1. สังคมไทยเป็นสังคมในระบบศักดินา คือมีการแบ่งชนชั้น โดยใช้ศักดินาเป็นตัวบอกชนชั้น แบ่งเป็น 2 ชนชั้นสำคัญ

1. ชนชั้นปกครอง หรือ ชนชั้นเจ้าขุนมูลนาย ประกอบด้วย
 1. กษัตริย์ : เป็น “เจ้าแผ่นดิน” มีศักดินาสูงสุด ไม่จำกัดจำนวนไร่
 2. เจ้านาย หรือ พระบรมวงศานุวงศ์ : ถือศักดินา 500 - 100,000 ไร่
 3. ขุนนาง : ถือศักดินา 400 - 10,000 ไร่
 4. พระสงฆ์ : เสมอณา 100 - 2,400 ไร่

2. ชนชั้นใต้ปกครอง ประกอบด้วย

1. ไพร่ : ถือศักดินา 10 - 25 ไร่
2. ทาส : ถือศักดินา 5 ไร่

2. ระบบมูลนาย - ไพร่ : เป็นการจัดระเบียบสังคมในสมัยโบราณ

1. มูลนาย : ชนชั้นปกครอง (ที่สำคัญคือกลุ่มเจ้านายและกลุ่มขุนนาง)
 - > มูลนายมีหน้าที่ควบคุมดูแลไพร่ในสังกัดและใช้ประโยชน์จากแรงงานไพร่ในสังกัดได้
 - > มูลนายและลูกหลานมีอภิสิทธิ์ไม่ต้องถูกเกณฑ์แรงงาน
2. ไพร่ : ราษฎรทั่วไปทั้งชายหญิง เป็นชนชั้นที่มีความสำคัญที่สุด มีปริมาณที่สุดในบรรดาชนชั้นทั้งหลาย
 - > ไพร่ต้องมีมูลนายสังกัด
 - > ไพร่ต้องถูกเกณฑ์แรงงาน(หรือเข้าเวรรับราชการ) เพื่อคอยทำงานรับใช้มูลนาย
 - > ไพร่ที่ไม่มีมูลนายสังกัดจะไม่ได้รับความคุ้มครองทางกฎหมาย

* ระบบมูลนาย-ไพร่ ทำให้เกิดระบบอุปถัมภ์ตามมา *

3. สังคมไทยสมัยใหม่

หลัง ร.4 ทำสัญญาบาวริง มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรม

1. ให้ราษฎรเข้าเฝ้าในเวลาเสด็จพระราชดำเนินและถวายฎีกาได้
2. ให้ชาวต่างประเทศยื่นเข้าเฝ้าได้และให้ขุนนางไทยสวมเสื้อเข้าเฝ้า
3. ให้เสรีภาพในการนับถือศาสนา
4. ให้สิทธิสตรีในการเลือกคู่ครอง
5. ให้สิทธิสตรีและเด็กในการขายตนเองเป็นทาส

การปฏิรูปสังคมวัฒนธรรมสมัย ร.5

1. ร.5 ทรงยกเลิกระบบมูลนาย-ไพร่ ยกเลิกการเกณฑ์แรงงานจากไพร่ เปลี่ยนไพร่ให้กลายเป็นเสรีชน(ชาวนา ชาวไร่ กรรมกร) ทำให้เกิดเสรีภาพในการประกอบอาชีพและในการเคลื่อนย้ายที่อยู่ของไพร่ขึ้นเป็นครั้งแรก * นับเป็นพระราชกรณียกิจที่สำคัญที่สุดของ ร.๕ *
2. เลิกทาส เปลี่ยนทาสให้กลายเป็นไพร่
3. ปฏิรูปการศึกษา โดยตั้งโรงเรียนในแบบตะวันตกขึ้นมา เช่น โรงเรียนหลวงสอนภาษาไทย , โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ , โรงเรียนแผนที่ , โรงเรียนนายร้อยทหารบก , โรงเรียนกฎหมาย ,โรงเรียนมหาดเล็ก , โรงเรียนวัดมเหยงคณ์พาราม (โรงเรียนหลวงสำหรับราษฎรแห่งแรก) ฯลฯ
4. เปลี่ยนแปลงขนบธรรมเนียมประเพณี เช่น ยกเลิกประเพณีหมอบคลานให้ยื่นเข้าเฝ้าแทน , ปรับปรุงการแต่งกายตามแบบตะวันตก

หลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475

1. ราษฎรเกิดความเสมอภาคเท่าเทียมกัน
2. เกิดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น
3. การศึกษาขยายตัวอย่างกว้างขวาง กำหนดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เกษตรศาสตร์ มหิดล ศิลปากร เชียงใหม่ ขอนแก่น สงขลานครินทร์
4. เกิดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ด้านการเมืองการปกครอง

1. รูปแบบการเมืองการปกครองของไทยแต่โบราณเป็นระบอบราชาธิปไตย
2. **อาณาจักรสุโขทัย** : ราชาธิปไตย ฐานะกษัตริย์ระยะแรกเป็นพ่อปกครองลูก ระยะหลังเป็นธรรมราชา
3. **อาณาจักรอยุธยา** : ราชาธิปไตย ฐานะกษัตริย์เป็นเทวราชา+ธรรมราชา(แต่เป็นเทวราชามากกว่า)
4. **การปฏิรูปการปกครองครั้งใหญ่สมัยพระบรมไตรโลกนาถ**

4.1 ส่วนกลาง

1. ฝ่ายทหาร มีสมุหกลาโหมเป็นอัครมหาเสนาบดี
2. ฝ่ายพลเรือน (+จตุสดมภ์) มีสมุหนายกเป็นอัครมหาเสนาบดี

4.2 ส่วนภูมิภาค

1. ยกเลิกหัวเมืองลูกหลวง เปลี่ยนเป็นหัวเมืองชั้นใน มี “ผู้รั้ง” เป็นเจ้าเมือง
2. หัวเมืองพระยามหานคร มีเจ้านายหรือขุนนางเป็นเจ้าเมือง
3. หัวเมืองประเทศราช มีกษัตริย์ท้องถิ่นปกครองตนเอง

* ผล : เกิดการรวมอำนาจเข้าสู่ส่วนกลาง *

5. สมัยพระเพทราชา ปรับปรุงใหม่

1. ให้สมุหกลาโหมดูแลหัวเมืองฝ่ายใต้
2. ให้สมุหนายกดูแลหัวเมืองฝ่ายเหนือ

6. อาณาจักรรัตนโกสินทร์ : ราชาธิปไตย ฐานะกษัตริย์เป็นธรรมราชา + เทวราชา (เป็นธรรมราชามากกว่า)

6.1 สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น (ร.1 – ร.4) มีตำแหน่งอัครมหาเสนาบดี 3 ตำแหน่ง

1. สมุหกลาโหมดูแลหัวเมืองฝ่ายใต้
2. สมุหนายกดูแลหัวเมืองฝ่ายเหนือ
3. เสนาบดีกรมคลัง (หรือกรมท่า)ดูแลหัวเมืองชายฝั่งทะเลตะวันออก

6.2 การปฏิรูปการปกครองครั้งใหญ่สมัย ร.5

1. ส่วนกลาง

- > ยกเลิกการบริหารราชการแบบกรม
(ยกเลิกตำแหน่ง สมุหกลาโหม สมุหนายก และเสนาบดีจตุสดมภ์)
- > ตั้ง “ระบบกระทรวง”

2. ส่วนภูมิภาค

- > ยกเลิกหัวเมืองชั้นใน หัวเมืองพระยามหานคร หัวเมืองประเทศราช
- > ตั้ง “ระบบเทศาภิบาล”

3. ส่วนท้องถิ่น

- > ริเริ่มการปกครองส่วนท้องถิ่น
- > ตั้ง “สุขาภิบาล”

* ข้อสอบออกบ่อย : > ผลการปฏิรูป เกิดการรวมอำนาจเข้าสู่ส่วนกลาง

> และเกิดเอกภาพในการบริหารราชการแผ่นดินอย่างแท้จริง *

ยุคประชาธิปไตย

24 มิถุนายน พ.ศ.2475 คณะราษฎรทำการอภิวัฒน์แผ่นดิน

เปลี่ยนแปลงการปกครองจาก สมบูรณาญาสิทธิราชย์ เป็น ประชาธิปไตย

1. สิ้นสุดยุคศักดินาในสังคมไทย เริ่มต้นยุคประชาธิปไตย
2. เกิดความเสมอภาคเท่าเทียมกัน
3. หัวหน้าคณะราษฎร : พ.อ.พระยาพหลพลพยุหเสนา

แกนนำคนสำคัญ : พ.อ.พระยาทรงสุรเดช , พ.อ.พระยาฤทธิอัคเนย์ , พ.ท.พระประศาสน์พิทยายุทธ์ ,หลวง

ประดิษฐ์มนูธรรม (ปรีดี พนมยงค์) , หลวงพิบูลสงคราม (แปลก พิบูลสงคราม) , หลวงโกวิทอภัยวงศ์ (ควง อภัยวงศ์) , หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ (ถวัลย์ ธารีสวัสดิ์) , นายทวี บุญยเกตุ , ร.ท.ประยูร ภมรมนตรี และ ฯลฯ

3. ประวัติศาสตร์ยุโรป (อารยธรรมตะวันตก)

1. อารยธรรมเมโสโปเตเมีย

1. เก่าแก่ที่สุด ได้รับยกย่องว่าเป็นอารยธรรมแรกของโลก
2. พบบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำไทกริส – ยูเฟรติส (อิรักในปัจจุบัน)
3. มนุษย์ในอารยธรรมนี้มีลักษณะเด่นคือ **มองโลกในแง่ร้าย** เพราะสภาพภูมิศาสตร์ไม่เอื้อต่อการดำรงชีวิต (เพราะภูมิอากาศแบบกึ่งทะเลทราย แห้งแล้ง มีพายุรุนแรง)
4. ทำให้มนุษย์ในอารยธรรมนี้เกรงกลัวเทพเจ้า คิดว่าตนเองเป็นทาสรับใช้เทพเจ้า
5. จึงสร้างเทวสถานให้ใหญ่โตน่าเกรงขาม เพื่อแสดงถึงพลังอำนาจที่ยิ่งใหญ่ของเทพเจ้า
6. ผลงานโดดเด่นของอารยธรรมเมโสโปเตเมีย แบ่งตามชนเผ่าจากเริ่มต้น

ชนเผ่าสุเมเรียน

- > การปกครองในรูปแบบนครรัฐ
- > ประดิษฐ์คันไถด้วยโลหะ
- > เกวียนขนส่งสินค้า
- > เชื่อในเทพเจ้าหลายองค์
- > สร้าง “ซิกกูเรต” ด้วยอิฐที่ทำมาจากดินเหนียวตากแห้ง เพื่อบูชาเทพเจ้า
- > มหาเทพยักกิลกาเมช เป็นวรรณกรรมที่เก่าแก่ที่สุดของโลก
- > ความรู้ด้านคณิตศาสตร์ การบวก ลบ คูณ เศษส่วน เลขฐาน 60 (60 120 180)
- > ปฏิทินระบบจันทรคติ
- > มาตรฐานชั่ง ตวง วัด
- > คิดค้นระบบชลประทาน
- > ใช้แรงงานสัตว์ในการเพาะปลูก
- > อักษรคูนiform (อักษรลิ่ม)

ชนเผ่าอะมอไรต์ (อาณาจักรบาบิโลเนีย)

- > ประมวลกฎหมายของพระเจ้าฮัมมูราบี : ประมวลกฎหมายลายลักษณ์อักษรฉบับแรกของโลก

ชนเผ่าอัสซีเรียน

- > ใช้เหล็กทำดาบ ธนู หอกยาว โล่ เกราะ
- > ห้องสมุดของพระเจ้าอัสซัวร์นิปาล
- > ภาพปฏิมากรรมนูนต่ำ

ชนเผ่าคาลเดียน (นิวบาบิโลเนีย)

- > สवलอยแห่งกรุงบาบิโลน
- > ความรู้ด้านดาราศาสตร์ พยากรณ์สุริยุปราคา คำนวณเวลาการโคจรของดวงอาทิตย์
- > มีการแบ่งสัปดาห์ออกเป็น 7 วัน
- > นำความรู้ทางดาราศาสตร์มาทำนายโชคชะตา

2. อารยธรรมอียิปต์

1. พบบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำไนล์
2. มีความมั่นคงและเข้มแข็งกว่าเมโสโปเตเมีย
3. ชาวอียิปต์มองโลกในแง่ดี เพราะพื้นที่อุดมสมบูรณ์กว่า
4. ไม่คิดว่าตนเองเป็นทาสของเทพเจ้า แต่กลับยกย่องเทพเจ้าว่ามีความเมตตา
5. เชื่อในชีวิตหลังความตาย และการฟื้นคืนชีพ
6. ผลงานโดดเด่น
 - > อักษรเฮียโรกลิฟิก เพื่อบันทึกความดีของผู้ตาย นำไปแสดงต่อเทพโอซิริส เรียกว่า “บันทึกผู้วายชนม์” “คัมภีร์แห่งความตาย” หรือ “คัมภีร์มรณะ” (Book of the Dead)
 - > จารึกโรเซตตา เพื่อสรรเสริญพระเจ้าโตเลมีที่ 5
 - > ด้านวิศวกรรม มีการสร้างพีระมิด โดยใช้เครื่องทุ่นแรง เช่น ล้อเลื่อน ลูกกรอก
 - > ด้านหน้าพีระมิดมี “สฟิงซ์” ทำจากหิน ตัวเป็นสิ่งโต หน้าเป็นคน
 - > ความเจริญด้านคณิตศาสตร์ บวก ลบ หาร และ หาปริมาตรของพีระมิด
 - > ด้านการแพทย์ มีการทำมัมมี่ ผ่าตัด มีแพทย์เฉพาะทาง มีการรวบรวมบัญชียา
 - > ทำปฏิทินสุริยคติ แบ่งปีออกเป็น 365 วัน
 - > ทำนาฬิกาแดด
 - > ทำกระดาษจากต้นปapiro

3. อารยธรรมกรีก

1. รัับอิทธิพลจาก เมโสโปเตเมีย อียิปต์ และอารยธรรมไมนวน บนเกาะครีต
2. ผลงานโดดเด่น
 - 2.1 แนวคิดมนุษยนิยม
 - 2.2 แนวคิดประชาธิปไตย
 - 2.4 แนวคิดธรรมชาตินิยม
3. ชาวกรีกได้รับยกย่องว่าเป็น นักคิด นักทฤษฎี
4. ผลงานอื่นๆ เช่น
 - > การปกครองแบบนครรัฐ
 - > ให้กำเนิดวิชาประวัติศาสตร์ โดย เฮอร์โดตัส (Herodotus)
 - > เกิดกีฬาโอลิมปิก เพื่อฉลองเทพเจ้าซุส (Zeus) เจ้าแห่งเทพทั้งปวง
 - > กำเนิดการละคร เล่นถวายเทพไดโอนิซัส (Dionysus) เทพเจ้าแห่งเหล้าองุ่น และความอุดมสมบูรณ์
 - > มีนักปราชญ์ที่สำคัญ เช่น โซเครตีส เพลโต อริสโตเติล
 - > ปิทาโกรัส คิดทฤษฎีบทปิทาโกรัส
 - > อาร์คิมิดีส ตั้งกฎคานาคัตคานังด์ หาปริมาตรของวัตถุโดยการแทนที่น้ำ
 - > ยุคกลิต : บิดาวิชาเรขาคณิต
 - > ฮิปโปคราเตส : บิดาแห่งวิชาแพทยศาสตร์
 - > สถาปัตยกรรมสำคัญ ได้แก่ วิหารหินอ่อน เช่น วิหารพาร์เธนอน
 - > นิยมสร้างวิหารบนภูเขาเล็กๆ เรียกว่า “อะครอโพลิส” (Acropolis)
 - > ศิลปะเน้นความอ่อนช้อยสวยงาม
 - > ประติมากรรมเป็นแบบธรรมชาตินิยม
 - > คิดค้นเทคนิคการวาดภาพแบบ “โมเสก” คือ ใช้หินหรือกระเบื้องสีมาประดับภาพฝาผนัง

4. อารยธรรมโรมัน

1. รัับถ่ายทอดอารยธรรมมาจากกรีก
2. ชาวกรีกเป็นนักคิด ชาวโรมันเป็นนักปฏิบัติ
3. ชาวกรีกเน้นปัจเจกบุคคล บูชาเหตุผล รักเสรีภาพ
แต่ชาวโรมันเน้นให้มนุษย์รับผิดชอบต่อรัฐ และเน้นระเบียบวินัยกฎหมายเข้มงวด
4. ศิลปะกรีกเน้นความสวยงามอ่อนช้อย มีจินตนาการสูง แต่ศิลปะโรมันเน้นประโยชน์ใช้สอย
5. กรีกสร้างวิหารถวายเทพเจ้า แต่โรมันสร้างวิหารให้มนุษย์ใช้สอย
6. อาณาจักรโรมันระยะแรกปกครองแบบสาธารณรัฐ
7. ต่อมาจักรพรรดิออกตาเวียน สถาปนาจักรวรรดิโรมัน
8. ยุคนี้โรมันเจริญที่สุด แพทย์ขยายดินแดนได้ทั่วยุโรป สร้างถนนทั่วทั้งจักรวรรดิ
จนได้สมญานาม “ถนนทุกสายมุ่งสู่กรุงโรม”
9. สูดทำัยจักรวรรดิโรมันตะวันตกล่มสลาย เพราะถูกชาวอารยันบุกทำลาย เมื่อ ค.ศ. 476
ทำให้ยุโรปเข้าสู่ประวัติศาสตร์สมัยกลาง
10. มรดกที่สำคัญของโรมัน ได้แก่
 - > ประมวลกฎหมาย 12 โต๊ะ
 - > กฎหมายของจักรพรรดิจัสติเนียน (พัฒนามาจาก กม. 12 โต๊ะ กลายเป็นรากฐานของ กม. ในยุโรป)
 - > รูปแบบการปกครองแบบมณฑล จังหวัด อำเภอ
 - > ภาษาลาติน เป็นพื้นฐานของภาษาอิตาลี ฝรั่งเศส สเปน โปรตุเกส
 - > การสร้างสรวงงานสถาปัตยกรรมของโรมันจะเน้นประโยชน์ใช้สอย
 - > มีท่อส่งน้ำ
 - > ท่อระบายน้ำเสีย
 - > ที่อาบน้ำสาธารณะ
 - > มีการผสมคอนกรีตใช้แทนไม้และหิน
 - > สร้างถนนคอนกรีต มีหลักบอกระยะทาง
 - > สร้างสะพานขนาดใหญ่
 - > อัฒจันทร์ดูกีฬา (โคลอสเซียม)
 - > การแพทย์ มีการใช้ยาสลับ ผ่าทากรอกออกจากครรภ์มารดา

5. ประวัติศาสตร์ยุโรปสมัยกลาง (ยุคมืด : Dark Age)

1. จักรวรรดิโรมันตะวันตกแตกแยกออกเป็นอาณาจักรใหญ่น้อย ถูกปกครองโดยชาวอารยัน
2. เกิดสงครามรบพุ่งกันวุ่นวาย ทำให้ชาวยุโรปต้องหาที่พึ่งทางใจ ซึ่งก็คือศาสนาคริสต์
3. เป็นยุคที่ชาวยุโรปตกอยู่ใต้อิทธิพลของ 2 สิ่ง คือ
 - 3.1 ศาสนาคริสต์
 - พระสันตปาปา Pope และคริสตจักร มีอิทธิพลครอบงำชาวยุโรปทุกด้านตั้งแต่เกิดจนตาย ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ (ชาวยุโรปต้องเสียภาษีให้วัด) ด้านการเมือง (พระสันตปาปาแต่งตั้งกษัตริย์) และด้านสังคมวัฒนธรรม (วัดเป็นศูนย์กลางชุมชน การประกอบพิธีกรรมและศิลปะ)
 - ศาสนจักรในยุคนี้มีรูปแบบเหมือนอาณาจักรทางโลก
 - 3.2 ลัทธิศักดินาสวามิภักดิ์ Feudalism
 - มีการแบ่งชนชั้นคนในสังคมออกเป็น
 - 1. ชนชั้นปกครอง (ชนชั้นเจ้าที่ดิน Landlord) : กษัตริย์ ขุนนาง อัศวิน พระสงฆ์ : ชนชั้นนี้จะมียุทธภัณฑ์ของตัวเอง มีอาณาจักรเป็นของตัวเอง
 - 2. ชนชั้นใต้ปกครอง : ราษฎร ชาวไร่ชาวนา ทาสติดที่ดิน : ไม่มีที่ดินเป็นของตัวเอง ต้องคอยรับแบ่งที่ดินมาจากชนชั้นปกครองอีกที ต้องเสียภาษีให้ชนชั้นปกครอง และต้องจงรักภักดีสวามิภักดิ์ต่อชนชั้นปกครอง
4. การเกษตรกรรมในยุคนี้ ขุนนางจะแบ่งที่ดินให้ราษฎร ชาวไร่ชาวนา แต่ต้องส่งคืนในรูปของผลผลิตหรือภาษี
5. ศิลปะในยุคนี้ จะได้รับอิทธิพลมาจากศาสนาคริสต์ทั้งสิ้น เช่น
 - 5.1 ศิลปะไบแซนไทน์ : วิหารมียอดโดม ซึ่งสามารถรักษาศิลปะแบบกรีกไว้ได้
 - 5.2 ศิลปะโรมาเนสก์ : เน้นความเรียบง่ายกว่าไบแซนไทน์ เป็นศิลปะที่รับใช้ศาสนาคริสต์ มีการออกแบบให้ซุ้มประตูหน้าต่างเป็นรูปโค้ง Arch โบสถ์วิหารจะมีผนังหนาทึบเหมือนป้อมค่ายสงคราม เช่น หอเอนเมืองปิสซา
 - 5.3 ศิลปะโกธิค : รับใช้ศาสนาคริสต์ มักจะสร้างวิหารมียอดแหลม และเน้นงานประดับกระจกสี เช่น วิหารโนตรดา มงปารีส

6. ประวัติศาสตร์ยุโรปสมัยฟื้นฟูศิลปวิทยาการ (Renaissance)

1. เริ่มต้นที่แหลมอิตาลี เป็นแห่งแรก
2. เป็นยุคที่ชาวยุโรปหันกลับไปฟื้นฟูความเจริญของอารยธรรมกรีกโรมัน
3. สาเหตุของการฟื้นฟูศิลปวิทยาการ
 - 3.1 เจ้าเมืองต่าง ๆ ในอิตาลีร่ำรวยจากการค้า ทำให้สนับสนุนงานด้านศิลปวิทยาการมาก
 - 3.2 ความเสื่อมโทรมของศาสนจักร ทำให้ชาวยุโรปเริ่มเบื่อหน่าย
 - 3.3 สงครามครูเสด เป็นการเปิดหูเปิดตาชาวยุโรปให้เห็นศิลปวิทยาการใหม่ ๆ
 - 3.4 การล่มสลายของจักรวรรดิไบแซนไทน์ในยุโรปตะวันออก ทำให้ศิลปวิทยาการต่าง ๆ ไหลเข้าสู่ยุโรปตะวันตก
4. ทฤษฎีสำคัญที่ชาวยุโรปหันไปกลับไปฟื้นฟู เช่น
 - 4.1 ทฤษฎีมนุษยนิยม
 - 4.2 ทฤษฎีประชาธิปไตย
 - 4.3 ทฤษฎีธรรมชาตินิยม
5. ศิลปวิทยาการในยุคนี้ยิ่งแพร่ขยายมากยิ่งขึ้น เมื่อโยฮันเนส กูเตนเบิร์ก ชาวเยอรมันประดิษฐ์แท่นพิมพ์ เพราะทำให้พิมพ์ตำราต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว
6. ศิลปินเด่น ๆ ในยุคนี้เช่น 1. ลีโอนาร์โด ดา วินชี 2. ไมเคิลแองเจโล 3. ราฟาเอล
7. นักวิทยาศาสตร์คนสำคัญ เช่น

1. โยฮัน กูเตนเบิร์ก	: ประดิษฐ์แท่นพิมพ์
2. ลีโอนาร์โด ดา วินชี	: เป็นทั้งศิลปินและนักวิทยาศาสตร์
3. นิโคลัส โคเปอร์นิคัส	: เสนอทฤษฎีสุริยจักรวาล *ผู้ริเริ่มปฏิวัติทางวิทยาศาสตร์

7. ประวัติศาสตร์ยุโรปสมัยใหม่ (สมัยแห่งการค้นพบ : Age of Discovery)

1. นับจากเหตุการณ์ คริสโตเฟอร์ โคลัมบัส ค้นพบโลกใหม่
2. เหตุการณ์สำคัญในยุคนี้ เช่น
 - 2.1 การเดินเรือทางทะเลแพร่หลายมาก ทำให้การค้าทางทะเลเฟื่องฟูตามมา
 - 2.2 เกิดลัทธิพาณิชย์นิยม คือ รัฐบาลของประเทศในยุโรป จะลงทุนตั้งบริษัทขึ้นมาเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ทางการค้า
 - 2.3 เกิดชนชั้นกลางขึ้นมา คือบรรดาพ่อค้า นายทุน นักเดินเรือ ขึ้นมาถ่วงดุลกับชนชั้นเจ้าที่ดิน
 - 2.4 การปฏิรูปศาสนาคริสต์โดยมาร์ติน ลูเธอร์ ทำให้เกิดนิกายโปรเตสแตนต์
 - 2.5 ยุคปฏิวัติวิทยาศาสตร์
 1. เป็นยุคที่เปลี่ยนวิธีพิสูจน์ความจริงทางวิทยาศาสตร์
 - จากเดิมเน้นใช้การคิดวิเคราะห์ตามหลักปรัชญาและหลักตรรกศาสตร์
 - มาเป็นของใหม่ เน้นใช้ระเบียบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ (คือเน้นทดลอง)
 2. นักวิทยาศาสตร์สำคัญ เช่น
 1. ฟรานซิส เบคอน

เสนอแนวคิดว่าการค้นหาความจริงทางวิทยาศาสตร์ต้องเน้นที่การทดลองหรือทดสอบแนวคิดนี้ต่อมาเป็นรากฐานของการก่อตั้ง “ราชสมาคมแห่งลอนดอน Royal Society of London” ซึ่งเป็นองค์กรทางวิทยาศาสตร์แบบใหม่และแนวคิดของฟรานซิส เบคอน นี้ ได้พัฒนาเป็น “ระเบียบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ Scientific Method”
 2. กาลิเลโอ กาลิเลอี
 1. บิดาแห่งวิทยาศาสตร์สมัยใหม่
 2. ริเริ่มการทดลองเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของทฤษฎี
 3. เสนอว่าคณิตศาสตร์ใช้พิสูจน์ความจริงทางวิทยาศาสตร์ได้
 4. สนับสนุนทฤษฎีสุนทรียจักรวาลของโคเปอร์นิคัส
 5. ประดิษฐ์กล้องโทรทรรศน์
 3. ไอแซค นิวตัน
 1. ค้นพบแรงโน้มถ่วงของโลก
 2. ค้นพบหลักการแคลคูลัส

8. การปฏิวัติอุตสาหกรรม

1. เป็นยุคที่เปลี่ยนวิธีการผลิตสินค้าจากใช้แรงงานคนและสัตว์มาใช้เครื่องจักรในการผลิต
2. นักประดิษฐ์สำคัญ เช่น
 1. โทมัส นิวโคแมน : พัฒนาเครื่องจักรไอน้ำโดยใช้ลูกสูบ
 2. จอห์น เคย์ : ประดิษฐ์กี่กระตุก
 3. เจมส์ ฮาร์กรีฟ : ประดิษฐ์เครื่องปั่นด้ายชนิดสปินนิงเจนนี
 4. ริชาร์ด อาร์คไรท์ : ประดิษฐ์เครื่องปั่นด้ายพลังน้ำวอเตอร์เฟรม
 5. เจมส์ วัตต์ : พัฒนาเครื่องจักรไอน้ำให้ดียิ่งขึ้น

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

ภูมิศาสตร์

เป็นวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะแวดล้อมทางกายภาพหรือทางธรรมชาติ และกระบวนการเปลี่ยนแปลงโดยธรรมชาติที่ปรากฏอยู่บนพื้นโลก อันมีผลต่อมนุษย์ที่อาศัยอยู่บนพื้นดินนั้นๆ โดยมีปัจจัยที่สัมพันธ์กัน 3 ประการ คือ สถานที่ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของมนุษย์และสิ่งแวดล้อม

วิชาภูมิศาสตร์ ม.ปลาย จะพูดถึง 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

1. เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ : แผนที่ เข็มทิศ ฯลฯ
2. ภูมิศาสตร์กายภาพ : การศึกษาปัจจัยที่ทำให้สิ่งแวดล้อมทางกายภาพเกิดความเปลี่ยนแปลงในลักษณะแตกต่างและสัมพันธ์กัน
3. การจัดการสิ่งแวดล้อม : วิธีการและกระบวนการในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ

แผนที่

สิ่งที่เขียนลงบนพื้นราบ โดยใช้เส้น สัญลักษณ์และเครื่องหมายต่างๆ เพื่อแสดงลักษณะภูมิประเทศและสิ่งต่างๆ ที่ปรากฏอยู่บนพื้นโลก ให้เห็นอาณาเขตที่ตั้ง และความสัมพันธ์ในทางพื้นที่ของสิ่งต่างๆ เหล่านี้

สีที่ใช้ในแผนที่ ที่แสดงรายละเอียดบนแผนที่ สีที่ใช้เป็นมาตรฐาน มี 6 สี

1. สีดำ ใช้แสดงรายละเอียดที่เกิดจากแรงงานของมนุษย์ เช่น วัด โรงเรียน หมู่บ้าน
2. สีแดง ใช้เป็นสัญลักษณ์ที่เป็นถนน
3. สีน้ำเงิน ใช้เป็นสัญลักษณ์ที่เป็นน้ำ เช่น แม่น้ำ ลำคลอง บึง ทะเล ฯลฯ
4. สีน้ำตาล ใช้เป็นสัญลักษณ์ที่เกี่ยวกับความสูงและทรวดทรงของพื้นที่สูงๆ ต่ำๆ
5. สีเขียว ใช้เป็นสัญลักษณ์ที่เกี่ยวกับที่ราบ ป่าไม้ บริเวณที่ทำการเพาะปลูก พืชสวน
6. สีเหลือง ใช้เป็นสัญลักษณ์เกี่ยวกับที่ราบสูง

สีอื่นๆ บางโอกาสอาจใช้สีอื่นนอกจากที่กล่าวมาเพื่อแสดงรายละเอียดพิเศษบางอย่าง รายละเอียดเหล่านี้จะมีบ่งไว้ในรายละเอียดในแผนที่

การใช้สี การใช้สีแสดงแทนระดับความสูงของภูมิประเทศ (สัญลักษณ์)

พื้นดิน	สีเขียว = ที่ราบ	พื้นน้ำ	สีฟ้าอ่อน = เขตไหล่ทวีป หรือ เขตทะเลตื้น
	สีเหลือง = เนินเขา		สีฟ้าแก่ = ทะเลลึก
	สีน้ำตาล = ภูเขาและเทือกเขา		สีน้ำเงิน = ทะเลหรือมหาสมุทรลึก
	สีขาว = ภูเขาสูงที่มีหิมะปกคลุม		สีน้ำเงินแก่ = มหาสมุทรที่มีความลึกมาก

ละติจูด ใช้ในการแบ่งเขตอากาศ คือ การกำหนดตำแหน่งที่ตั้งของจุดหนึ่งจุดใดบนผิวโลก ว่าอยู่ห่างจากศูนย์สูตรมากน้อยแค่ไหน และคิดค่าเป็นองศา โดยมีเส้นสำคัญดังนี้

1. เส้นศูนย์สูตร แบ่งเป็นซีกโลกเหนือ ซีกโลกใต้
2. เส้นทรอปิคออฟแคนเซอร์ แบ่งเขตอากาศร้อนเหนือ-อบอุ่นเหนือ
3. เส้นทรอปิคออฟแคปรีคอร์น แบ่งเขตอากาศร้อนใต้-อบอุ่นใต้
4. เส้นอาร์คติก แบ่งเขตอากาศอบอุ่นเหนือ-หนาวเหนือ
5. เส้นแอนตาร์กติก แบ่งเขตอากาศอบอุ่นใต้-หนาวใต้

ลองจิจูด ใช้ในการแบ่งเขตเวลา คือ การกำหนดตำแหน่งที่ตั้งของจุดใดบนพื้นผิวโลกว่าอยู่ห่างจากเส้นเมริเดียนแรกมากน้อยแค่ไหน และคิดค่าเป็นองศา โดยมีเส้นสำคัญดังนี้

1. เส้นเมริเดียนปฐม ใช้เป็นเส้นกำหนดเวลามาตรฐานกรีนิช (GMT)
2. เส้นเขตวันสากล
3. เส้น Long.105E ใช้เป็นเส้นกำหนดเวลาของประเทศไทย

ภาพถ่ายทางอากาศ

คือ การถ่ายภาพจากที่สูงในอากาศเหนือพื้นผิวโลก โดยใช้เครื่องบิน หรือบอลลูน เมื่อบันทึกภาพนั้นไว้แล้ว จึงนำมาเรียงต่อกันจะเห็นรายละเอียดของสิ่งต่างๆ ที่ปรากฏอยู่จริงบนผิวโลก

ภาพถ่ายจากดาวเทียม

คือ การถ่ายภาพและบันทึกข้อมูลจากดาวเทียมที่ติดตั้งอุปกรณ์การบันทึกภาพและส่งข้อมูลเหล่านั้นมายังสถานีรับภาคพื้นดิน แต่ภาพที่ปรากฏไม่สามารถแปลความหมายได้ง่ายเหมือนภาพถ่ายทางอากาศ ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญและเครื่องมือในการช่วยแปลความหมาย

เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ

1. GPS ระบบกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก คือ การนำคลื่นสัญญาณจากดาวเทียมบอกตำแหน่งมาใช้บอกค่าพิกัด หรือตำแหน่งของสิ่งต่างๆ บนพื้นโลกและที่เหนือพื้นผิวโลก ระบบนี้จึงมีประโยชน์ต่อการบอกตำแหน่งและทิศทางการเดินทางทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ

2. RS รีโมทเซนซิง คือการสำรวจระยะไกลด้วยดาวเทียม ได้ข้อมูลเป็นภาพถ่ายดาวเทียม การบันทึกข้อมูลของวัตถุหรือพื้นที่เป้าหมายที่อยู่ห่างไกล โดยใช้คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าเป็นสื่อ ทำให้เกิดภาพหรือการวิเคราะห์และแปลความหมายของภาพโดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อแปลความหมายและนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์

3. GIS ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ คือ เป็นการนำข้อมูล GPS และ RS มาประมวลผล เป็นเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ที่ช่วยในการจัดเก็บ จัดการ จัดทำ วิเคราะห์ ทำแบบจำลองและการแสดงข้อมูลเชิงพื้นที่ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสูงที่ช่วยในการวิเคราะห์และวางแผนในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาในด้านต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

เครื่องมือวัดลักษณะอากาศ

1. เทอร์โมมิเตอร์ : ใช้วัดอุณหภูมิของอากาศ
2. บารอมิเตอร์ : ใช้วัดความดันอากาศ
3. ไฮโครมิเตอร์ : ใช้วัดความชื้นสัมพัทธ์
4. ไฮโกรมิเตอร์ : ใช้วัดความชื้นในอากาศ
5. แอนนีโมมิเตอร์ : ใช้วัดความเร็ว และทิศทางลม
6. เรนเกจ : ใช้วัดปริมาณน้ำฝน

วิธีการคำนวณหาระยะทางในแผนที่

ตัวอย่าง บ้านนายเอ กับ มหาวิทยาลัย อยู่ห่างกัน 6 กิโลเมตร
 ให้นำระยะทางระหว่างโรงเรียนกับโรงพยาบาลในแผนที่มาตราส่วน 1 : 25000
 วิธีคิด การคำนวณหาระยะทางในแผนที่จากสูตร

$$\text{มาตราส่วน} = \frac{\text{ระยะทางในแผนที่}}{\text{ระยะทางในพื้นที่จริง}}$$

$$\frac{1}{25000} = \frac{\text{ระยะทางในแผนที่}}{6 \times 1000 \times 100}$$

$$\text{ระยะทางในแผนที่} = \frac{600000}{25000}$$

$$= 24$$

หลักคิดสำคัญในการคำนวณเวลา

- ในการคำนวณหาเวลาของ 2 ประเทศ ที่มีเวลาแตกต่างกันแม้จะอยู่คนละซีกโลก
 - คือ ตะวันตก กับ ตะวันออก เวลาทั่วโลกจะต่างกันสูงสุดไม่เกิน 24 ชั่วโมง
 - เนื่องจากเส้นลองจิจูดทั่วโลกมีทั้งหมด 360 เส้น (0-180 °W) และ (0-180 °E)
 - **ทุกๆ 1 เส้นลองจิจูดจะมีเวลาต่างกัน คือ 4 นาที**
 - โลกมีลองจิจูดทั้งหมด 360 เส้น เวลาจึงต่างกัน $360 \times 4 = 1,440$ นาที หรือ 24 ชั่วโมง
- * ประเทศที่อยู่ทางตะวันออก (ทางขวา) เวลาจะเร็วกว่าประเทศที่อยู่ทางตะวันตก (ทางซ้าย)

- * เส้นลองจิจูดที่ 180 องศาตะวันออก และ 180 องศาตะวันตกจะบรรจบทับเป็นเส้นเดียวกัน เนื่องจากโลกเป็นทรงกลม เรียกว่า เส้นแบ่งวันที่สากลหรือ International Dateline
- * โจทย์สังคม O-NET ส่วนมากจะให้เปรียบเทียบเวลาของไทยกับอังกฤษ ซึ่งไทยเร็วกว่า 7 ชั่วโมง

ตัวอย่างโจทย์

หากมีการแข่งขันฟุตบอลที่อังกฤษ ในวันที่ 15 มีนาคม เวลา 16.00 น. ผู้ชมในประเทศไทยจะต้องเปิดโทรทัศน์เพื่อรับชมการถ่ายทอดสดดังกล่าวในเวลาใด

วิธีคิด เนื่องจากไทยกับอังกฤษ(กรีนิช) ห่างกัน 7 ชั่วโมง (ในฤดูร้อน) ซึ่งไทยอยู่ซีกโลกตะวันออก เวลาต้องเร็วกว่าอังกฤษที่อยู่ซีกโลกตะวันตก

ดังนั้น การคำนวณ ก็เพียงแค่ เอา 7 ชั่วโมง ไปบวกกับเวลาที่อังกฤษ นั่นคือ 16.00 + 7 ชั่วโมง

ตอบ 23.00 น.

ลมและมวลอากาศ

- ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้หรือมรสุมฤดูร้อน
 - พัดผ่านมหาสมุทรอินเดียในช่วงเดือนพฤษภาคม – กันยายน
 - ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือหรือมรสุมฤดูหนาว
 - พัดผ่านตอนกลางของประเทศจีน ในช่วงเดือนพฤศจิกายน – กุมภาพันธ์
 - ลมว่าวหรือลมข้าวเบา
 - เป็นลมหนาว พัดอยู่ในช่วงเปลี่ยนฤดูระหว่างเดือนตุลาคม – พฤศจิกายน
 - ลมตะเภา
 - เป็นลมร้อน พัดอยู่ในช่วงเปลี่ยนฤดูระหว่างเดือนมีนาคม – เมษายน
- ***อากาศร้อน อุณหภูมิสูง ความกดอากาศต่ำ
***อากาศเย็น อุณหภูมิต่ำ ความกดอากาศสูง

ลมประจำ

1. ลมประจำฤดู (ลมมรสุม)

- ลมมรสุมฤดูร้อน (มรสุมตะวันตกเฉียงใต้)
 - ทำให้มีฝนตกในภูมิภาคต่างๆ ระหว่างเดือนพฤษภาคม-ตุลาคม
 - ทะเลอันดามันมีคลื่นลมแรงไม่เหมาะแก่การท่องเที่ยว
- ลมมรสุมฤดูหนาว (มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ)
 - ทำให้ภูมิภาคต่างๆ มีอากาศแห้งแล้งและหนาวเย็น
 - ยกเว้นภาคใต้ฝั่งตะวันออกจะมีฝนตกประมาณเดือนพฤศจิกายน-มีนาคม

2. ลมประจำถิ่น

- ลมข้าวเบา (ลมว่าว) - พัดในช่วงรอยต่อระหว่างมรสุมฤดูร้อนเปลี่ยนไปเป็นมรสุมฤดูหนาว (ประมาณเดือนตุลาคม-พฤศจิกายน)
 - เป็นลมร้อนที่แห้ง ทำให้ข้าวกล้าในนาสุกเร็วก่อนกำหนด
- พายุหมุน - เกิดในช่วงเดือนสิงหาคม – ตุลาคม
 - พายุชนิดนี้พัดมาจากทะเลจีนใต้จะนำฝนมาตกหนักในประเทศไทย
 - ทำให้ปริมาณน้ำฝนแต่ละปีมากน้อยต่างกัน

พายุ : เกิดจากหย่อมความกดอากาศต่ำ / มวลอากาศร้อนปะทะมวลอากาศเย็น

- พายุฟ้าคะนอง หรือ พายุฤดูร้อน เกิดในวันที่มีอากาศร้อนอบอ้าว ลมกระโชกแรง เป็นบริเวณแคบๆ ต้นไม้หลังคา ป้ายโฆษณาล้ม ก่อนฝนตก มีฟ้าแลบ ฟ้าร้อง ฟ้าผ่า และลูกเห็บตก
- พายุหมุน -เกิดจาก 2 บริเวณมีความกดอากาศแตกต่างกันมาก จะเกิดลมพัดด้วยความเร็วสูง เป็นลักษณะพัดวนรอบจุดศูนย์กลาง แบ่งประเภทตามความเร็วลมได้ ดังนี้
 - พายุดีเปรสชัน ความเร็วลมสูงสุดไม่เกิน 62 กม./ชม. ทำให้เกิดฝนตกหนัก
 - พายุโซนร้อน ความเร็วลมสูงสุด 63-118 กม./ชม. เกิดจากพายุไต้ฝุ่นอ่อนกำลังลง
 - พายุไต้ฝุ่น (พายุหมุน) ความเร็วลมสูงสุดมากกว่า 118 กม./ชม. ก่อให้เกิดความเสียหายต่ออาคาร บ้านเรือนพังทลาย

พายุหมุนมีหลายชื่อเรียกตามแหล่งกำเนิด ดังนี้

1. เฮอริเคน คือ พายุหมุนที่เกิดบริเวณทิศตะวันตกของมหาสมุทรแอตแลนติก เช่น รัฐฟลอริดา ทะเลแคริบเบียน และอ่าวเม็กซิโก
2. ไต้ฝุ่น คือ พายุหมุนที่เกิดบริเวณมหาสมุทรแปซิฟิก เช่น อ่าวไทย, อ่าวตังเกี๋ย, ทะเลจีนใต้
3. ไซโคลน คือ พายุหมุนที่เกิดบริเวณมหาสมุทรอินเดีย เช่น อ่าวเบงกอล, ทะเลอาหรับ
4. บาเกียว คือ พายุหมุนที่เกิดบริเวณหมู่เกาะฟิลิปปินส์
5. ทอร์นาโด คือ พายุหมุนที่เกิดบนพื้นดิน (พายุอื่นๆ เกิดในมหาสมุทร) มักเกิดในอเมริกา มีความเร็วลมมากที่สุดถึง 500-600 กม./ชม.

ปรากฏการณ์จากดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ และโลก

1. **น้ำขึ้นน้ำลง** เกิดจากแรงดึงดูดของดวงจันทร์และดวงอาทิตย์ กับแรงเหวี่ยงของโลก ทำให้แต่ละวันมีน้ำขึ้น 2 ครั้ง และน้ำลง 2 ครั้ง เนื่องจากโลกหมุนรอบตัวเอง ในขณะที่ดวงจันทร์โคจรรอบดวงโลกไปพร้อมๆ กัน ทำให้น้ำขึ้นวันนี้ช้ากว่าเมื่อวานนี้ 50 นาที
2. **น้ำเกิด** คือ น้ำขึ้นและน้ำลงมากกว่าปกติ เพราะดวงจันทร์ โลก และดวงอาทิตย์อยู่ในแนวเดียวกัน (ขึ้น/แรม 15 ค่ำ)
3. **น้ำตาย** คือ น้ำขึ้นและน้ำลงที่น้อยกว่าปกติ เพราะดวงจันทร์ โลก และดวงอาทิตย์อยู่ในแนวตั้งฉากกัน (ขึ้น/แรม 7-8 ค่ำ)
4. **น้ำมาก น้ำน้อย** เนื่องจาก ดวงจันทร์โคจรรอบโลกเป็นวงรี ครอบคลุมใช้เวลา 1 เดือน จึงมีช่วงที่อยู่ใกล้และไกลโลกมากที่สุด ทำให้แรงดึงดูดมากน้อยต่างกัน น้ำจึงขึ้นมากและน้อยต่างกัน เมื่อน้ำเกิด เกิดพร้อมกับน้ำมาก จะทำให้ระดับน้ำสูงมากขึ้น และถ้าน้ำตายเกิดพร้อมกับน้ำน้อย ระดับน้ำจะต่ำกว่าปกติ
5. **สุริยุปราคา** เกิดจากดวงจันทร์โคจรผ่านหน้าดวงอาทิตย์มีโอกาสเกิดเฉพาะในวันแรม 15 ค่ำ เพียงปีละประมาณ 1 ครั้ง และจะเกิดไม่ซ้ำที่กัน มีผู้สังเกตบนโลกบางส่วนเท่านั้นที่จะมีโอกาสได้เห็นสุริยุปราคาในแต่ละปี
6. **จันทรุปราคา หรือราหูอมจันทร์** เกิดจากโลกอยู่ตรงกลาง ระหว่างดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ (วันขึ้น 15 ค่ำ) จันทรุปราคาไม่ได้เกิดขึ้นทุกวันขึ้น 15 ค่ำ มีโอกาสเกิดปีละประมาณ 3-4 ครั้ง

อนุสัญญาและเครื่องหมายที่มีบทบาทต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. ฉลากเขียว เป็นเครื่องหมายทางการตลาดที่ใช้ส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เริ่มครั้งแรกที่เยอรมัน พ.ศ. 2520 และไทย พ.ศ. 2536
2. อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งว่าด้วยชนิดสัตว์ป่าและพืชที่ใกล้จะสูญพันธุ์ (CITES-อนุสัญญาไซเตส)
3. อนุสัญญาเวียนนาและพิธีสารมอนทรีออล
 1. อนุสัญญาเวียนนา ป้องกัน/คุ้มครองมนุษย์และสิ่งแวดล้อมจากการที่โอโซนในบรรยากาศถูกทำลาย
 2. พิธีสารมอนทรีออล ว่าด้วยการเลิกใช้สารทำลายชั้นโอโซน
4. อนุสัญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความวิตกที่นานาชาติมีต่อปัญหาโลกร้อน
5. อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพความวิตกกังวลของประชาคมโลกต่อการสูญเสียด้านพันธุกรรมและระบบนิเวศน์ของโลก
6. อนุสัญญาบาเซล การควบคุมการเคลื่อนย้ายและการกำจัดของเสียอันตรายข้ามแดน
7. พิธีสารโตเกียว ให้ประเทศอุตสาหกรรม 191 ประเทศ ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

หลักการ 7R เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

1. Recycle การนำกลับมาใช้ใหม่ : ฝากระป๋องน้ำอัดลมนำไปผลิตขวดน้ำดื่มให้คนพิการได้
2. Reuse ใช้ซ้ำ : ใช้ถุงพลาสติก/กระดาษซ้ำ
3. Reduce ลดการใช้ : ปิดไฟทุกครั้งเมื่อไม่อยู่ในห้อง
4. Repair ซ่อมแซม : ซ่อมรองเท้าให้เองอีกครั้งเพื่อให้เป็นขยะ
5. Refuse ปฏิเสธ : ไม่ใช้กล่องโฟมบรรจุอาหาร
6. Return ตอบแทน : ปลูกต้นไม้ที่บ้าน หรือเข้าร่วมกิจกรรมปลูกป่า
7. Rethink คิดใหม่ : คิดในแนวอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ไม่ใช่สิ่งของที่ทำลายสิ่งแวดล้อม

ตะลุมโจทย์

- องค์ประกอบที่มีปรากฏอยู่ในศาสนาสำคัญในปัจจุบันคือข้อใด
 1. ศาสดาและนักบวช
 2. รูปเคารพและศาสนสถาน
 3. นักบวชและศาสนพิธี
 4. พิธีกรรมและหลักคำสอน
- องค์ประกอบใดจำแนกศาสนาเป็นอเทวนิยม เทวนิยม เอกเทวนิยม หรือพหุเทวนิยม
 1. ศาสดา
 2. พิธีกรรม
 3. ความเชื่อ
 4. รูปเคารพ
- พระพุทธศาสนา ศาสนาคริสต์ อิสลาม พราหมณ์ - ฮินดู มีคำสอนในเรื่องเดียวกัน ยกเว้นข้อใด
 1. หลักคำสอนเรื่องพระเจ้า
 2. หลักคำสอนเรื่องการเสียสละ
 3. หลักจริยธรรมและศีลธรรม
 4. หลักคำสอนเรื่องนรกและสวรรค์
- คำว่า "พุทธ" มีความหมายอย่างไร (2 คำตอบ)
 1. ผู้รู้ ผู้ตื่น
 2. ผู้หลุดพ้น
 3. ผู้เบิกบาน
 4. ผู้มีปัญญา
- พระพุทธศาสนาสอนหลักความจริงที่เป็นสากลในเรื่องใด
 1. ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน
 2. การทำลายชีวิตเป็นบาป
 3. ทุกชีวิตต้องเผชิญปัญหาด้วยความไม่ประมาท
 4. มนุษย์ใช้ปัญญาหาสาเหตุเพื่อแก้ปัญหาได้
- การสังคายนาพระไตรปิฎกครั้งใดเริ่มจารึกเป็นลายลักษณ์อักษรภาษาบาลีและทำที่ใด
 1. ครั้งที่ 2 อินเดีย
 2. ครั้งที่ 3 อินเดีย
 3. ครั้งที่ 4 ศรีลังกา
 4. ครั้งที่ 5 ศรีลังกา
- หลักธรรมของพระพุทธศาสนาล้วน ๆ โดยไม่มีองค์ประกอบเรื่องบุคคล สถานที่และเวลา อยู่ในคัมภีร์ใด
 1. พระสุตตร
 2. พระวินัย
 3. พระมาลัย
 4. พระอภิธรรม
- ข้อใดไม่ถูกต้อง (2 คำตอบ)
 1. พระไตรปิฎกพัฒนามาจากพระธรรมวินัย
 2. การบันทึกพระไตรปิฎกเป็นลายลักษณ์อักษรครั้งแรกใช้ภาษามคธ
 3. พระไตรปิฎกได้รับการเผยแผ่ไปยังประเทศต่างๆ พร้อมกับคณะพระธรรมทูต
 4. การสังคายนาพระไตรปิฎกครั้งแรกทำในสมัยพุทธกาลโดยพระอานนท์เป็นหัวหน้า
- ในการประชุมสังมณนาเพื่อแก้ปัญหาความยากจน ได้มีการกำหนดแนวทางประชุมโดยให้เริ่มตกลงกันว่า ปัญหาความยากจนคืออะไร อะไรคือสาเหตุ เป้าหมายที่ต้องการหลังจากแก้ไขแล้วจะเป็นอย่างไร และวิธีการแก้ไขจะทำอย่างไรบ้าง แนวทางนี้ตรงกับหลักพระพุทธศาสนาเรื่องใด
 1. อริยสัจ 4
 2. วิภังชวาท
 3. อิทปปัจจยตา
 4. โยนิโสมนสิการ
- การจัดกลุ่มธรรมในหลักอริยสัจ 4 ในข้อใดไม่ถูกต้อง
 1. ทุกข์ - ชันธ 5 โลกธรรม 8
 2. สมุทัย - นิรวรรณ 5 อุปาทาน 4
 3. นิโรธ - ปฏิจจสมุปบาท กกรรม 12
 4. มรรค - อปปริหานิยธรรม 7 มงคล 38
- วิญญานในชั้น 5 หมายถึงข้อใด
 1. ตัวตนที่แท้จริงของมนุษย์
 2. ความรู้สึกของมนุษย์ที่ไม่แตกดับ
 3. ส่วนที่ไปเกิดใหม่เมื่อสิ้นชีวิตแล้ว
 4. การรับรู้ทางตา หู จมูก ลิ้น กายและใจ
- พีชนิยาม ในนิยาม 5 ของสมุทัย หมายถึงกฎธรรมชาติเรื่องใด
 1. การสืบพันธุ์
 2. สิ่งไม่มีชีวิต
 3. สภาพแวดล้อม
 4. การทำงานของจิต
- การฝึกสติปัฏฐานชั้นพิจารณาเวทนา คืออย่างไร
 1. รู้เท่าทันความรู้สึก สุข ทุกข์ หรือเฉยๆ
 2. กำหนดรู้ว่าอริยาบถขณะนั้นเป็นอย่างไร
 3. กำหนดรู้ว่าชันธ 5 คืออะไร เกิดดับได้อย่างไร
 4. พิจารณาจุดจิตของตนว่ามี ราคะ โทสะ โมหะ หรือไม่
- พระพุทธเจ้าทรงสอนอริยสัจ 4 ในวันใด
 1. วันมาฆบูชา
 2. วันวิสาขบูชา
 3. วันอาสาฬหบูชา
 4. วันจาตุรงคสันนิบาต
- เหตุการณ์ใดไม่ได้เกิดขึ้นในวันอาสาฬหบูชา
 1. พระรัตนตรัยครบองค์สาม
 2. โกลนทัตถุญะได้ดวงตาเห็นธรรม
 3. พระพุทธเจ้าแสดงธัมมจักกัปปวัตตนสูตร
 4. พระพุทธเจ้าแสดงอนัตตลักขณสูตร
- เรื่องใดปรากฏอยู่ในคัมภีร์ไบเบิลใหม่ (2 คำตอบ)
 1. เรื่องราวชีวิตของพระเยซู
 2. การเผยแผ่ศาสนาของโมเสส
 3. การเทศนาสั่งสอนธรรมของพระเยซู
 4. ประวัติศาสตร์ชนชาติยิวในสมัยอับราฮัม
- ดินแดนศักดิ์สิทธิ์ของศาสนายูดาห์และคริสต์คือข้อใด
 1. ไคโร
 2. เมกกะ
 3. แบกแดด
 4. ปาเลสไตน์

18. ข้อใดไม่ใช่ความเชื่อในคริสตศาสนาเกี่ยวกับพระเยซู
1. เป็นสภาวะหนึ่งของพระเจ้า
 2. เป็นศาสดาผู้ก่อตั้งศาสนาคริสต์
 3. เป็นผู้สละชีวิตเพื่อไถ่บาปให้มนุษยชาติ
 4. เป็นผู้รับมอบบัญญัติ 10 ประการจากพระเจ้า
19. วันศุกร์ศักดิ์สิทธิ์ (Good Friday) ของคริสตศาสนิกชน หมายถึงวันใด
1. วันที่พระเยซูสิ้นพระชนม์
 2. วันที่พระเยซูคืนพระชนม์
 3. วันที่พระเยซูประกาศศาสนา
 4. วันที่พระเยซูเสด็จกลับสู่สวรรค์
20. การที่พระเยซูทรงถูกตรึงกางเขนจนสิ้นพระชนม์ แสดงถึงสิ่งใด (2 คำตอบ)
1. การไถ่มนุษย์ออกจากบาป
 2. ความเสียสละของพระเจ้า
 3. มนุษย์ได้รับการปลดปล่อยให้มีความสัมพันธ์ที่ถูกต้องกับพระเจ้า
 4. พระเจ้าทรงประทานพระบุตรมาชั่วคราวเพื่อสอนศีลธรรมให้มนุษย์
21. พระเยซูทรงสอนว่า “จงรักเพื่อนบ้าน เหมือนรักตนเอง” เพื่อนบ้านในที่นี้หมายถึงใคร
1. มนุษย์ทุกคน
 2. ผู้นับถือศาสนาอื่น
 3. สวากของพระเยซู
 4. คริสตศาสนิกชน
22. พิธีที่ชาวคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกกินขนมปังและดื่มไวน์ที่บาทหลวงส่งให้เรียกว่าพิธีอะไร
1. ศีลกำลัง
 2. ศีลแก้บาป
 3. ศีลล้างบาป
 4. ศีลมหาสนิท
23. จุดมุ่งหมายสูงสุดในศาสนาคริสต์คือเรื่องใด
1. การล้างบาปกำเนิด
 2. การไปรวมกับพระเจ้า
 3. การสร้างศรัทธาต่อพระเจ้า
 4. การรอดพ้นจากคำพิพากษา
24. ความหมายของคำว่า มุสลิม ในข้อใดถูกต้องที่สุด
1. ผู้รักความสงบ
 2. ผู้มีศรัทธาต่อพระเจ้า
 3. ผู้นอบน้อมยอมมอบตนต่อพระเจ้า
 4. ผู้ปฏิบัติตามโอองการของพระเจ้า
25. พระเยซูตามความเข้าใจของศาสนาอิสลามคือใคร
1. นูตรพระเจ้า
 2. นบีท่านหนึ่ง
 3. ผู้ไถ่บาปมนุษย์
 4. ซุตสวรรค์องค์หนึ่ง
26. เทวทูตที่นำโอองการของพระเจ้ามาประทานแก่นบีมุฮัมมัด จนเป็นพระคัมภีร์อัลกุรอาน มีชื่ออะไร
1. อาลี
 2. มาลิก
 3. ญิบรออิล
 4. อิซรออิล
27. ชาวมุสลิมไม่เชื่อในเรื่องใด
1. โลกมีวันสิ้นสุด
 2. เทวทูตมีจำนวนมาก
 3. ศาสนทูตมีหลายท่าน
 4. การตายแล้วเกิดใหม่บนโลกมนุษย์
28. ข้อใดไม่ใช่ข้อห้ามในศาสนาอิสลาม
1. ห้ามฆ่าตนเองและผู้อื่น
 2. ห้ามการคุมกำเนิดและทำแท้ง
 3. ห้ามการเลี้ยงโชคและการพนัน
 4. ห้ามกราบบุคคลอื่นยกเว้นบิดามารดา
29. พิธีชะกาดของศาสนาอิสลาม มีความมุ่งหมายให้ชาวมุสลิมรู้จักสิ่งใด
1. การให้อภัย
 2. การแบ่งปัน
 3. ความยุติธรรม
 4. ความอดทน
30. ชาวมุสลิมในประเทศไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ส่วนใหญ่นับถือนิกายใด
1. ซุนนี
 2. ชีอะฮ์
 3. วาฮาบี
 4. ซุนนี
31. ข้อใดเป็นองค์ประกอบของรัฐ (2 คำตอบ)
1. ดินแดน
 2. ประชากร
 3. ความมั่นคง
 4. สิทธิของประชาชน
32. ประเทศในข้อใดมีประมุขของรัฐแบบเดียวกัน
1. ญี่ปุ่น เกาหลี
 2. อังกฤษ ฝรั่งเศส
 3. เวียดนาม กัมพูชา
 4. อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์
33. ข้อใดเป็นเครื่องบ่งชี้ว่าประเทศมีลักษณะเป็นสาธารณรัฐหรือไม่
1. ประชากรในรัฐ
 2. ระบบเศรษฐกิจ
 3. ประมุขของประเทศ
 4. ระบบการปกครอง
34. การปกครองตนเองของประชาชนแบบประชาธิปไตยเริ่มปรากฏขึ้นตั้งแต่เมื่อใด
1. สมัยกลาง
 2. สมัยโรมัน
 3. สมัยกรีกโบราณ
 4. สมัยฟื้นฟูศิลปวิทยา
35. หลักการใดสอดคล้องกับการปกครองแบบประชาธิปไตย (2 คำตอบ)
1. หลักเอกภาพ
 2. หลักนิติธรรม
 3. หลักเหตุผลแห่งรัฐ
 4. หลักการกระจายอำนาจ
36. ความในข้อใดสอดคล้องกับการปกครองประเทศโดยใช้หลักนิติธรรม (2 คำตอบ)
1. รัฐบาลไม่จำเป็นต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย
 2. ประชาชนต้องปฏิบัติตามกฎหมาย
 3. ต้องยึดคำสั่งของรัฐและผู้นำเป็นหลัก
 4. ต้องใช้กฎหมายเป็นหลักในการปกครอง
37. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ของไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
1. ทรงดำรงฐานะองค์อธิปัตย์แห่งรัฐ
 2. ทรงดำรงตำแหน่งสูงสุดของกองทัพ
 3. ทรงดำรงฐานะประมุขแห่งพระศาสนา
 4. ทรงดำรงตำแหน่งสูงสุดของฝ่ายบริหาร

38. วิธีการได้มาซึ่งบุคคลในตำแหน่งใด มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจนระหว่างประเทศที่ใช้ระบบรัฐสภากับระบบประธานาธิบดี
1. สมาชิกวุฒิสภา
 2. หัวหน้าฝ่ายบริหาร
 3. หัวหน้าฝ่ายตุลาการ
 4. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
39. ประเทศไทยและสหรัฐอเมริกามีความแตกต่างกันในเรื่องใด (2 คำตอบ)
1. รูปแบบของรัฐ
 2. ที่มาของรัฐบาล
 3. ระบบการปกครอง
 4. เจ้าของอำนาจอธิปไตย
40. ข้อใดไม่ใช่ระบบเผด็จการเบ็ดเสร็จ
1. เผด็จการทหาร
 2. เผด็จการฟาสซิสต์
 3. เผด็จการนาซี
 4. เผด็จการคอมมิวนิสต์
41. จุดอ่อนในการบริหารประเทศตามระบบเผด็จการตรงกับข้อใด
1. มีค่าใช้จ่ายสูง
 2. ดำเนินการยาก
 3. ขาดความเป็นเอกภาพ
 4. เกิดความผิดพลาดได้ง่าย
42. ข้อใดเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยในปัจจุบัน (2 คำตอบ)
1. เทศบาล
 2. สุขาภิบาล
 3. สภาตำบล
 4. กรุงเทพมหานคร
43. ประเทศใดเป็นทั้งสมาชิกกลุ่ม ASEAN และ APEC
1. ลาว
 2. พม่า
 3. กัมพูชา
 4. เวียดนาม
44. การจัดตั้งเอเปก (APEC) ทำให้ประเทศไทยมีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกับประเทศใดมากขึ้น (2 คำตอบ)
1. อินเดีย
 2. กัมพูชา
 3. เกาหลีใต้
 4. ออสเตรเลีย
45. กฎหมายใดมีที่มาแตกต่างจากกฎหมายอื่น
1. พระราชบัญญัติ
 2. พระราชกำหนด
 3. พระราชกฤษฎีกา
 4. กฎกระทรวง
46. ข้อใดเป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่ออกโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2 คำตอบ)
1. เทศบัญญัติ
 2. พระราชกำหนด
 3. พระราชบัญญัติเทศบาล
 4. ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร
47. ประเภทของกฎหมายในข้อใดเกิดจากการแบ่งประเภทตามลักษณะความสัมพันธ์ของคู่กรณี
1. กฎหมายอาญาและกฎหมายแพ่ง
 2. กฎหมายสารบัญญัติและกฎหมายวิธีสบัญญัติ
 3. กฎหมายลายลักษณ์อักษรและกฎหมายจารีตประเพณี
 4. กฎหมายเอกชน กฎหมายมหาชน และกฎหมายระหว่างประเทศ
48. ข้อใดไม่ใช่กฎหมายมหาชน
1. รัฐธรรมนูญ
 2. กฎหมายแพ่ง
 3. กฎหมายอาญา
 4. กฎหมายปกครอง
49. ข้อใดไม่ใช่กฎหมายสารบัญญัติ (2 คำตอบ)
1. กฎหมายอาญา
 2. กฎหมายลักษณะพยาน
 3. กฎหมายแพ่งและพาณิชย์
 4. พระธรรมนูญศาลยุติธรรม
50. ข้อใดจัดลำดับความสำคัญของกฎหมายลายลักษณ์อักษรของไทยได้ถูกต้อง
1. รัฐธรรมนูญ พระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา พระราชบัญญัติ เทศบัญญัติ
 2. รัฐธรรมนูญ พระราชกฤษฎีกา พระราชกำหนด พระราชบัญญัติ เทศบัญญัติ
 3. รัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา เทศบัญญัติ
 4. รัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา พระราชกำหนด เทศบัญญัติ
51. นายแดงพูดว่าจะเผาบ้านนายดำ ทำให้นายดำต้องเอาเงินทองมามอบให้ นายแดงกระทำความผิดตามข้อใด
1. ชิงทรัพย์
 2. ปล้นทรัพย์
 3. ริดเอาทรัพย์
 4. กรรโชกทรัพย์
52. ใครคือ “ทนายแผ่นดิน”
1. ผู้พิพากษา
 2. พนักงานอัยการ
 3. ประธานศาลฎีกา
 4. คณะกรรมการตุลาการ
53. สภาพบังคับตามข้อใดเป็นการลงโทษทางอาญา (2 คำตอบ)
1. การปรับ
 2. การยึดทรัพย์
 3. การริบทรัพย์สิ้น
 4. การชดใช้ค่าเสียหาย
54. การกระทำใดที่กฎหมายอนุญาตให้ภิกษาซึ่งเป็นนักเรียนชั้น ม. 5 อายุ 16 ปี สามารถกระทำได้ด้วยตนเอง (2 คำตอบ)
1. การหมั้น
 2. การสมรส
 3. การรับมรดก
 4. การทำพินัยกรรม
55. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับสัญลักษณ์
1. เป็นตัวแทนของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
 2. เป็นได้ทั้งรูปธรรมและนามธรรม
 3. เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ
 4. เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดวัฒนธรรม
56. ข้อใดเป็นความสามารถพิเศษของมนุษย์ที่แตกต่างจากสัตว์อื่น
1. การใช้สัญลักษณ์
 2. การใช้สัญชาตญาณ
 3. การตอบสนองของสิ่งเร้าโดยอัตโนมัติ
 4. การตอบสนองของสิ่งเร้าตามพันธุกรรม
57. ข้อใดมีความหมายสอดคล้องกับคำว่า “บรรทัดฐาน” มากที่สุด
1. ค่านิยม
 2. บทบาท
 3. ประเพณี
 4. สัญลักษณ์

58. เหตุใดสังคมจึงต้องมีบรรทัดฐาน

1. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสังคม
2. เพื่อรักษามรดกของสังคมให้ดำรงอยู่
3. เพื่อกำหนดรูปแบบวัฒนธรรมทางสังคม
4. เพื่อควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกในสังคม

59. ข้อใดไม่ใช่ค่านิยมดั้งเดิมของไทย

1. ความกตัญญู
2. ความเสมอภาค
3. ความเป็นอิสระ
4. ความเมตตากรุณา

60. ครอบครัวใดอยู่ในประเภทที่แตกต่างจากข้ออื่น

1. ต่อมอยู่กับแม่และป้า
2. ต่อมอยู่กับพ่อและแม่
3. ต่อมอยู่กับแม่และพี่ชาย
4. ต่อมอยู่กับพ่อ แม่ และน้องสาว

61. ปัญหาข้อใดเป็นปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจของทุกประเทศ

1. การเลือกผลิตสินค้าและบริการ ต้นทุนการผลิต และการขาดแคลนเงินทุน
2. คุณภาพของผลผลิต การกระจายสินค้าและบริการ และต้นทุนการผลิต
3. การขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติ การขาดแคลนเงินทุน และการเลือกวิธีการผลิต
4. การเลือกผลิตสินค้าและบริการ การเลือกวิธีการผลิต และการกระจายสินค้าและบริการ

62. ผู้สูงอายุถอนเงินฝากประจำจากธนาคารจำนวน 1 ล้านบาท เพื่อนำเงินไปซื้อพันธบัตรรัฐบาลอายุ 5 ปี การนำเงินมาซื้อพันธบัตรดังกล่าวมีต้นทุนหรือไม่เพราะเหตุใด

1. ไม่มี เพราะไม่มีการกู้เงินมาซื้อพันธบัตร
2. ไม่มี เพราะเป็นเงินที่ถอนจากบัญชีของตนเอง
3. มี เพราะทำให้ขาดสภาพคล่องในการใช้จ่าย
4. มี เพราะไม่ได้รับดอกเบี้ยจากเงินฝากธนาคาร

63. ข้อความใดเกี่ยวกับเศรษฐกิจศาสตร์มหภาค

1. ปีนี้โรงสีนายกุ่มย์รับซื้อข้าวเปลือกในราคาตันละ 9,500 บาท ต่ำกว่าราคาที่รัฐบาลรับจำนำ
2. ร้านค้าทองชายทองคำแท่งในราคาที่สูงกว่าเมื่อเดือนที่แล้วร้อยละ 5
3. สินค้าออกของไทยมีมูลค่าเพิ่มขึ้นจากปีที่แล้วร้อยละ 10
4. ผลผลิตเงาะปีนี้เพิ่มขึ้นมาก ทำให้ราคาตกเหลือเพียงกิโลกรัมละ 5 บาท

64. ข้อใดกล่าวถึงการหมุนเวียนของสินค้าและบริการระหว่างหน่วยเศรษฐกิจต่างๆ ในระบบเศรษฐกิจได้ถูกต้อง

1. หมุนเวียนจากเจ้าของปัจจัยการผลิตไปสู่ครัวเรือน
2. หมุนเวียนจากครัวเรือนไปสู่หน่วยธุรกิจ
3. หมุนเวียนจากหน่วยธุรกิจไปสู่ครัวเรือน
4. หมุนเวียนจากครัวเรือนไปสู่เจ้าของปัจจัยการผลิต

65. ระบบเศรษฐกิจทุนนิยมมีลักษณะเด่นประการใด (2 คำตอบ)

1. เอกชนและรัฐบาลสามารถแข่งขันกันผลิตสินค้า
2. เอกชนมีเสรีภาพในการเลือกผลิตและบริโภค
3. รัฐบาลไม่เข้าแทรกแซงตลาดปัจจัยการผลิต
4. รัฐบาลไม่มีสิทธิเป็นเจ้าของทรัพย์สินและทรัพยากร

66. ข้อใดเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของระบบเศรษฐกิจสังคมนิยม

1. รักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ
2. ทำให้เกิดการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม
3. ลดการทุจริตคอร์รัปชันในการบริหารจัดการ
4. สร้างแรงจูงใจให้ประชาชนทำงานเพื่อผลประโยชน์ของชาติ

67. ข้อใดเป็นความได้เปรียบของระบบเศรษฐกิจแบบผสมที่มีเหนือระบบเศรษฐกิจแบบอื่น

1. บทบาทของรัฐบาลและเอกชนในการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม
2. รัฐบาลและเอกชนต่างมีบทบาทในทางการค้าและการลงทุนได้ทัดเทียมกัน
3. รัฐบาลและเอกชนต่างร่วมกันจัดสวัสดิการตามความต้องการของประชาชนได้มากขึ้น
4. รัฐบาลและเอกชนสามารถใช้กลไกราคาเป็นเครื่องมือสำคัญในการตัดสินใจประกอบธุรกิจ

68. การผลิตในข้อใดเป็นการผลิตขั้นทุติยภูมิ (2 คำตอบ)

1. การทอผ้าไหม
2. การทำเหมืองแร่
3. การขนส่งทางน้ำ
4. การทำผลไม้กระป๋อง

69. ปัจจัยการผลิตใดเป็นปัจจัยคงที่ของโรงงานตัดเย็บเสื้อผ้า

1. ผ้าตัดเสื้อ
2. ช่างตัดผ้า
3. จักรเย็บผ้า
4. วัสดุตกแต่งเสื้อ

70. การเปลี่ยนแปลงของสินค้าในข้อใดเป็นไปตามกฎของอุปทาน

1. ผลิตผลฝักลดลงมาก เพราะอุทกภัยทำให้สวนฝักเสียหาย ราคาฝักจึงสูงขึ้น
2. ราคาน้ำมันปาล์มสูงขึ้น พ่อค้าจึงสั่งน้ำมันปาล์มจากต่างประเทศเข้ามาขายมากขึ้น
3. ยอดจำหน่ายน้ำส้มคั้นสูงขึ้น เพราะมีผู้นิยมบริโภคเพิ่มขึ้น
4. บ้านจัดสรรปรับราคาสูงขึ้น เพราะต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น

71. ข้อใดเป็นไปตามกฎอุปสงค์

1. แดงซื้อหนังสือ เพราะต้องใช้เรียน
2. ดำซื้อเสื้อ 3 ตัว เพราะชอบสีสดใส
3. เขียวซื้อกระเป๋าสตางค์ 2 ใบ เพราะร้านขายลดราคา
4. เหลืองซื้อโทรศัพท์ใหม่ เพราะทันสมัยกว่าของเดิม

72. ปัจจัยข้อใดกำหนดอุปสงค์ของผู้บริโภคที่มีต่อเบหมี่กึ่งสำเร็จรูป (2 คำตอบ)

1. จำนวนผู้ชาย
2. ต้นทุนการผลิต
3. รายได้ของผู้ซื้อ
4. การคาดคะเนราคา

73. กรณีใดทำให้ราคาข้าวสารในตลาดปรับตัวสูงขึ้น

1. อุปสงค์ต่อข้าวสารน้อยกว่าอุปทานของข้าวสาร
2. อุปสงค์ต่อข้าวสารมากกว่าอุปทานของข้าวสาร
3. อุปทานส่วนเกินของข้าวสารมากกว่าอุปสงค์ส่วนเกินต่อข้าวสาร
4. อุปทานส่วนเกินของข้าวสารเพิ่มขึ้นมากกว่าอุปสงค์ส่วนเกินต่อข้าวสาร

74. ข้อใดทำให้เกิดอุปสงค์ส่วนเกินขึ้น

1. ปริมาณการผลิตสินค้าเพิ่มขึ้น
2. ผู้บริโภคมีความต้องการสินค้าเพิ่มขึ้น
3. จำนวนผู้ผลิตสินค้าลดลง
4. ราคาสินค้าต่ำกว่าราคาดุลยภาพ

75. ภาวะดุลยภาพของตลาดจะเกิดขึ้นเมื่อใด

1. จำนวนผู้ซื้อเท่ากับจำนวนผู้ขาย
2. ปริมาณเสนอซื้อสมดุลกับราคาเสนอขาย
3. อุปสงค์ส่วนเกินและอุปทานส่วนเกินมีค่าเท่ากับศูนย์
4. ผู้ซื้อสามารถซื้อสินค้าได้ตามจำนวนที่ต้องการ

76. ข้อใดไม่ใช่วัตถุประสงค์ของรัฐบาลในการเข้าแทรกแซงกลไกราคา (2 คำตอบ)

1. เพื่อช่วยเหลือผู้ผลิต
2. เพื่อช่วยเหลือผู้บริโภค
3. เพื่อให้ราคาดุลยภาพต่ำลง
4. เพื่อให้ตลาดสินค้าอยู่ในภาวะสมดุล

77. ณ ระดับราคาดุลยภาพ ปรากฏว่าชาวไร่ร้อยละ ๑๐ ว่างงาน จึงทำให้รัฐบาลจำเป็นต้องเข้าช่วยเหลือโดยกำหนดราคาประกัน ข้อใดกล่าวถูกต้อง

1. โรงงานน้ำตาลจะซื้ออ้อยได้ในราคาที่ต่ำกว่าราคาดุลยภาพ
2. รัฐบาลจะต้องรับซื้ออ้อยส่วนเกินจากชาวไร่ร้อยละ ๑๐
3. โรงงานน้ำตาลจะรวมตัวกันต่อรองราคาซื้ออ้อยในตลาด
4. ชาวไร่ร้อยละ ๑๐ จะต้องจัดสรรโควตาขายให้โรงงานน้ำตาล

78. เพราะเหตุใดรัฐบาลจึงกำหนดราคาขั้นสูงของน้ำมันถั่วเหลืองในตลาด

1. เพราะไม่ต้องการให้มีการใช้ถั่วเหลืองผลิตน้ำมันมากเกินไป จนทำให้ถั่วเหลืองมีราคาสูงกว่าราคาตลาด
2. เพราะไม่ต้องการให้ผู้ผลิตเพิ่มปริมาณการผลิตน้ำมันถั่วเหลืองมากกว่าความต้องการของผู้บริโภค
3. เพราะต้องการให้ผู้ผลิตเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแทนการหากำไร โดยตั้งราคาขายสูง
4. เพราะต้องการให้ผู้บริโภคซื้อน้ำมันถั่วเหลืองในราคาที่ต่ำกว่าราคาดุลยภาพ

79. ถ้าคาดว่า อัตราเงินเฟ้อจะสูงขึ้นต่อไปอีก ธนาคารกลางจะดำเนินมาตรการใด เพื่อชะลอเงินเฟ้อ

1. ขึ้นอัตราดอกเบี้ยซื้อดัตช์เงินจากธนาคารพาณิชย์
2. ขึ้นอัตราภาษีดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารพาณิชย์
3. ลดอัตราดอกเบี้ยธนาคารกลาง
4. ลดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ

80. ในภาวะที่เศรษฐกิจตกต่ำ รัฐบาลควรมีมาตรการทางการคลังอย่างไร

1. เก็บภาษีเพิ่มขึ้น เพื่อเพิ่มเงินคลัง
2. ชะลอการปล่อยสินเชื่อ เพื่อลดหนี้ของประชาชน
3. ใช้จ่ายให้มากขึ้น เพื่อกระตุ้นการผลิต
4. คุมเงินน้อยลง เพื่อลดภาระงบประมาณ

81. ข้อใดไม่ใช่วิธีการหาเงินมาใช้จ่ายในกรณีที่รัฐบาลมีงบประมาณแบบขาดดุล

1. การนำเงินคลังออกมาใช้
2. การกู้ยืมจากต่างประเทศ
3. การออกพันธบัตรขายประชาชน
4. การเพิ่มอัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม

82. มาตรการของนโยบายการคลังข้อใดเป็นการกระตุ้นภาวะเศรษฐกิจ (2 คำตอบ)

1. เพิ่มเงินคลัง
2. เพิ่มรายจ่ายเงินโอน
3. ลดอัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม
4. ลดการลงทุนแข่งกับเอกชน

83. ข้อใดเป็นรายการที่แสดงอยู่ในบัญชีเดินสะพัด

1. ดุลการค้า	ดุลบริการ	ดุลการชำระเงิน
2. ดุลบริการ	ดุลบริการ	ดุลการค้า
3. ดุลการชำระเงิน	ดุลบริการ	ดุลเงินทุน
4. ดุลการค้า	ดุลเงินทุน	ดุลบริการ

84. พ่อค้าไทยส่งน้ำตาลทรายออกไปขายต่างประเทศมูลค่า 500 ล้านบาท รายการดังกล่าวรวมอยู่ในดุลข้อใด

1. ดุลการค้า
2. ดุลบัญชีรายได้
3. ดุลบัญชีเดินสะพัด
4. ดุลบัญชีทุนเคลื่อนย้ายสุทธิ

85. ข้อใดแสดงว่าดุลการชำระเงินเกินดุล

1. ดุลบัญชีทุนสำรองระหว่างประเทศมีค่าสุทธิเป็นบวก
2. ดุลบัญชีเดินสะพัดมีค่าต่ำกว่าดุลบัญชีทุน
3. ดุลบัญชีเดินสะพัดรวมดุลบัญชีทุนเคลื่อนย้ายได้ผลสุทธิเป็นบวก
4. ดุลบัญชีเดินสะพัดลบดุลบัญชีทุนเคลื่อนย้าย มีค่าสูงกว่าดุลบัญชีทุนสำรองระหว่างประเทศ

86. ปัจจุบันประเทศต่างๆ นิยมใช้มาตรการใดในการจำกัดการค้าเสรีระหว่างประเทศ
1. การตั้งกำแพงภาษีนำเข้า
 2. ให้เงินอุดหนุนผู้นำเข้า
 3. กำหนดโควตาการส่งออก
 4. กำหนดมาตรฐานคุณภาพสินค้านำเข้า
87. ข้อใดเป็นการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ
1. ชาวฝรั่งเศสซื้อพันธบัตรรัฐบาลไทย
 2. ชาวญี่ปุ่นซื้อบริษัทธุรกิจของคนไทย
 3. ชาวอเมริกันซื้อรถยนต์ที่ผลิตในไทย
 4. ชาวสิงคโปร์ซื้อหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ไทย
88. หลักการสหกรณ์กับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสอดคล้องกันในเรื่องใด
1. การบริการจัดการทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด
 2. การทำกิจกรรมเศรษฐกิจเฉพาะกับสมาชิกหรือคนในชุมชนเดียวกัน
 3. การร่วมมือร่วมใจกันในสังคมระดับท้องถิ่น
 4. การยึดแนวทางการพึ่งพาตนเอง
89. นายเกษตรมีที่ดิน 30 ไร่ ต้องการจัดสรรการใช้ที่ดินตามทฤษฎีใหม่ เขาจะต้องจัดสรรที่ดินเพื่อการขุดสระและการทำนาอย่างละกี่ไร่
1. ขุดสระ 6 ไร่ ทำนา 9 ไร่
 2. ขุดสระ 9 ไร่ ทำนา 9 ไร่
 3. ขุดสระ 10 ไร่ ทำนา 12 ไร่
 4. ขุดสระ 12 ไร่ ทำนา 12 ไร่
90. การปฏิบัติตาม "ทฤษฎีใหม่" ทำให้เกิดประโยชน์อย่างไร (2 คำตอบ)
1. พึ่งตนเองได้
 2. มีที่ดินเป็นของตนเอง
 3. มีฐานะเศรษฐกิจมั่นคง
 4. เกิดความสามัคคีในชุมชน
91. ถ้าต้องการวิจัยเรื่อง เรือกบฏชีวิตชาวเล จะต้องใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ในขั้นตอนใดเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์
1. การตั้งประเด็นคำถามเรื่องราวที่อยากรู้
 2. การค้นหาและรวบรวมหลักฐาน
 3. การวิพากษ์และตีความหลักฐาน
 4. การสรุปข้อเท็จจริง
92. วิพากษ์วิธีทางประวัติศาสตร์หมายถึงวิธีการใด
1. การตีความ
 2. การประเมิน
 3. การวิเคราะห์
 4. การสังเคราะห์
93. ข้อใดเป็นลักษณะสำคัญของจดหมายเหตุ
1. เป็นหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับศาสนา
 2. เป็นบันทึกจากการบอกเล่าต่อๆ กันมา
 3. เป็นข้อมูลที่ปราศจากความคิดเห็นของผู้บันทึก
 4. เป็นบันทึกที่มีเรื่องของเวลาเข้ามาเกี่ยวข้อง
94. พัฒนาการของมนุษยชาติในการคิด สร้าง และทำ เพื่อความอยู่รอดในการดำรงชีวิต เกิดขึ้นครั้งแรกในยุคใด
1. ยุคหินเก่า
 2. ยุคสำริด
 3. ยุคเหล็ก
 4. ยุคโลหะ
95. กิจกรรมใดที่ถือว่าการปฏิวัติทางเศรษฐกิจครั้งแรกของมนุษย์
1. การประดิษฐ์คันไถ
 2. การตั้งถิ่นฐานและเพาะปลูก
 3. การใช้เครื่องจักรในระบบการผลิต
 4. การประดิษฐ์เครื่องมือเครื่องใช้ด้วยโลหะ
96. ข้อใดเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ที่แสดงให้เห็นถึงการสร้างสรรค์อันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของมนุษย์ยุคหินใหม่ได้ชัดเจนที่สุด
1. ขวานหินขัด
 2. เครื่องดนตรีสำริด
 3. ภาชนะเครื่องปั้นดินเผา
 4. การใช้กระดูกสัตว์ เขาสัตว์เป็นอาวุธ
97. ข้อใดเป็นจุดเริ่มต้นของยุคโลหะ
1. การหลอมดีบุก
 2. การหลอมทองแดง
 3. การหลอมเหล็ก
 4. การหลอมสำริด
98. ถ้าในปัจจุบันประเทศไทยยังใช้ระบบศักราชแบบรัตนโกสินทร์ศก (ร.ศ.) ปีพุทธศักราช 2562 จะตรงกับรัตนโกสินทร์ศกใด
1. ร.ศ. 235
 2. ร.ศ. 236
 3. ร.ศ. 237
 4. ร.ศ. 238
99. พระราชนิพนธ์เรื่องไตรภูมิพระร่วง ของพระมหารธรรมราชาที่ 1 (ลิไทย) ได้รับอิทธิพลจากแนวคิดใดเป็นหลัก
1. พระพุทธศาสนาเถรวาท
 2. พระพุทธศาสนาวัชรยาน
 3. พระพุทธศาสนาวัชรยาน
 4. ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู
100. "สรีดภงส์" จัดเป็นภูมิปัญญาในสมัยใด
1. ทวารวดี
 2. สุโขทัย
 3. เชียงแสน
 4. อโยธยา
101. พระราชพงศาวดารสมัยอยุธยาฉบับใดที่นักประวัติศาสตร์ยอมรับว่ามีข้อมูลถูกต้องที่สุด
1. ฉบับบริติชมิวเซียม
 2. ฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม)
 3. ฉบับสมเด็จพระพนรัตน์
 4. ฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ์
102. "ไพร่" ในสังคมอยุธยา มีฐานะใกล้เคียงกับบุคคลกลุ่มใดในปัจจุบัน
1. แรงงานรับจ้าง
 2. สามัญชน
 3. ทหารเกณฑ์
 4. กระจุกพี
103. ระบบศักดินาส่งผลกระทบต่อสังคมไทยสมัยอยุธยา และรัตนโกสินทร์ตอนต้นอย่างไร
1. เกิดการกระจายการถือครองที่ดิน
 2. เกิดระบบชนชั้นในสังคมไทย
 3. เกิดการแบ่งอำนาจการปกครอง
 4. เกิดระบบการควบคุมการใช้แรงงาน

104. การที่อัครมหาเสนาบดี 2 ตำแหน่ง แบ่งเขตดูแลรับผิดชอบหัวเมืองฝ่ายเหนือและใต้ ทั้งฝ่ายพลเรือนและทหารเกิดขึ้นในสมัยใด

1. สมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ
2. สมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง
3. สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช
4. สมัยสมเด็จพระเพทราชา

105. พระมหากษัตริย์พระองค์ใดทรงริเริ่มธรรมเนียมการตีมน้ำพระพิพัฒน์สัตยาร่วมกับขุนนางและข้าราชการ

1. พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
2. พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
3. พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
4. พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

106. เรื่องใดเป็นผลสืบเนื่องจากการทำสนธิสัญญาเบาว์ริง (2 คำตอบ)

1. เกิดการค้าแบบเสรี
2. เกิดการขยายตัวของสินค้าหัตถกรรม
3. เกิดการผลิตข้าวเพื่อการค้าและส่งออก
4. เกิดการขยายตัวของอุตสาหกรรมทอผ้า

107. สินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยภายหลังการลงนามในสนธิสัญญาเบาว์ริง นอกจากข้าวแล้วยังประกอบด้วยสินค้าชนิดใด (2 คำตอบ)

1. ดีบุก
2. ไม้สัก
3. ของป่า
4. น้ำตาลทราย

108. หมอบริดเลย์มีผลงานเผยแพร่วิทยาการตะวันตกในด้านใด (2 คำตอบ)

1. การช่าง
2. การพิมพ์
3. การแพทย์
4. การทำแผนที่

109. ข้อใดปรากฏอยู่ในการปฏิรูปการปกครองของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (2 คำตอบ)

1. รัฐสภา
2. เสนาบดีสภา
3. รัฐธรรมนูญ
4. สภาที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน

110. ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการปกครองที่มีแนวคิดที่จะให้ประชาชนชาวไทยรู้จักการปกครองตนเองมากที่สุดได้แก่เรื่องใด

1. การจัดตั้งสภาที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน
2. การจัดตั้งเสนาบดีสภา กระทรวง กรม แบบชาติตะวันตก
3. การจัดตั้งมณฑลเทศาภิบาล
4. การจัดตั้งสุขาภิบาล

111. ชนชาติใดที่เข้าสู่สมัยประวัติศาสตร์ในโลกตะวันตกเป็นกลุ่มแรก

1. ชาวอียิปต์
2. ชาวซูเมเรียน
3. ชาวเปอร์เซีย
4. ชาวบาบิโลเนียน

112. ข้อใดแสดงถึงอารยธรรมของเมโสโปเตเมีย (2 คำตอบ)

1. อักษรลิ่ม
2. ชิกกูแรต
3. กฎหมายสิบสองโต๊ะ
4. การสร้างวิหารยอดโดม

113. พิระมิดในอารยธรรมอียิปต์สร้างขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ใด (2 คำตอบ)

1. ใช้เป็นศาสนสถาน
2. ใช้เป็นสถานที่เก็บพระศพฟาโรห์
3. แสดงถึงความเชื่อในเรื่องการฟื้นคืนชีพ
4. แสดงถึงอำนาจและความมั่นคงของอาณาจักร

114. สถาปัตยกรรมกรีกที่ได้รับการยกย่องมากที่สุดเป็นสถาปัตยกรรมประเภทใด

1. วิหารหินอ่อน
2. โรงมหรสพขนาดใหญ่
3. โบสถ์รูปแปดเหลี่ยม
4. พระราชวังที่มีขนาดใหญ่

115. การสร้างงานศิลปกรรมของโรมันมีจุดมุ่งหมายใดเป็นหลัก

1. เพื่อประโยชน์ใช้สอย
2. เพื่อใช้ในการประกอบพิธีกรรม
3. เพื่อแสดงความศรัทธาต่อศาสนา
4. เพื่อแสดงความยิ่งใหญ่ของจักรวรรดิ

116. นักมนุษยนิยมเป็นผลผลิตของโลกตะวันตกในยุคใด

1. Romantic
2. Realistic
3. Reformation
4. Renaissance

117. ข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูศิลปวิทยา

1. การยกย่องความสามารถของมนุษย์
2. การเน้นความเป็นปัจเจกชน
3. การรื้อฟื้นความเชื่อทางศาสนา
4. การคืนกลับมาของอารยธรรมกรีก

118. ลีโอนาร์โด ดา วินชี เป็นผู้สร้างผลงานใด (2 คำตอบ)

1. ภาพวาดโมนา ลิซา
2. ภาพบนเพดานวิหารซิสทีน
3. ประติมากรรมหินอ่อนเดวิด
4. ภาพวาดพระกระยาหารมื้อสุดท้าย

119. ข้อใดเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดการปฏิวัติทางวิทยาศาสตร์

1. การฟื้นฟูศิลปวิทยาการ
2. การขยายตัวทางการค้า
3. ความต้องการสินค้าอุตสาหกรรม
4. การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร

120. การปฏิวัติอุตสาหกรรมระยะที่ 1 เกี่ยวข้องกับพลังงานใด (2 คำตอบ)

1. ไอน้ำ
2. น้ำมัน
3. ถ่านหิน
4. แรงงานคนและสัตว์

121. การวางแผนการเพาะปลูกในพื้นที่ 1,000 ไร่ ควรใช้ประโยชน์จากเครื่องมือใด

1. ระบบกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก (GPS)
2. ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (GIS)
3. ภาพถ่ายจากดาวเทียม
4. ภาพถ่ายทางอากาศ

122. ข้อใดไม่ควรใช้ Remote Sensing ในการสำรวจ

1. นิคมอุตสาหกรรมจังหวัดลำพูน
2. อุบัติเหตุทางรถยนต์จังหวัดนครราชสีมา
3. แหล่งแร่ทองคำจังหวัดพิจิตร
4. แผ่นดินถล่มที่จังหวัดอุตรดิตถ์

123. ถ้าต้องการศึกษาว่าประเทศไทยมีเมืองโบราณจำนวนเท่าใดและกระจายอยู่ในภาคใดบ้าง ท่านควรเลือกเครื่องมือประเภทใดจึงจะเหมาะสมที่สุด มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

1. ภาพถ่ายทางอากาศ
2. ภาพถ่ายจากดาวเทียม
3. แผนที่ภูมิประเทศและการสำรวจภาคสนาม
4. แผนที่ประวัติศาสตร์และฐานข้อมูลทางโบราณคดี

124. เครื่องมือในข้อใดสามารถใช้เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ป่าไม้ในประเทศไทยระหว่าง พ.ศ.2520 กับ พ.ศ.2550 ได้ดีที่สุด

1. แผนที่ภูมิประเทศ
2. แผนที่ทรัพยากรธรรมชาติ
3. ภาพถ่ายทางอากาศ
4. ภาพถ่ายจากดาวเทียม

125. ข้อใดไม่ใช่แผนที่เฉพาะเรื่อง

1. แผนที่การใช้ที่ดิน
2. แผนที่แสดงความลาดชัน
3. แผนที่แสดงชั้นบรรยากาศ
4. แผนที่ภูมิประเทศ

126. ในแผนที่ภูมิประเทศมาตราส่วน 1 : 500,000 วัดความยาวของแม่น้ำปิงได้ 4 เซนติเมตร และแม่น้ำเจ้าพระยาได้ 2 เซนติเมตร ความยาวของแม่น้ำทั้งสองรวมกันเป็นเท่าใดในพื้นที่จริง

1. 30 กิโลเมตร
2. 40 กิโลเมตร
3. 50 กิโลเมตร
4. 60 กิโลเมตร

127. ในแผนที่มาตราส่วน 1: 50,000 วัดสวนสาธารณะแห่งหนึ่งได้ 6 ตารางเซนติเมตร สวนสาธารณะแห่งนี้มีเนื้อที่จริงเท่าใด

1. 1.5 ตารางกิโลเมตร
2. 3.0 ตารางกิโลเมตร
3. 4.5 ตารางกิโลเมตร
4. 6.0 ตารางกิโลเมตร

128. ข้อใดไม่ใช่ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความหลากหลายของพืชพรรณธรรมชาติทั่วโลก

1. ละติจูด
2. ลองจิจูด
3. ปริมาณน้ำฝน
4. ระดับความสูงต่ำของพื้นที่

129. ข้อใดไม่ใช่ผลกระทบอันเกิดจากที่ตั้งของประเทศไทย ซึ่งตั้งอยู่ที่ละติจูด 5 องศา 37 ลิปดา ถึง 20 องศา 27 ลิปดาเหนือ

1. ทำให้มีอากาศร้อน
2. ทำให้ได้รับอิทธิพลของลมมรสุม
3. ทำให้ทุกจังหวัดมีเวลามาตรฐานเดียวกัน
4. ทำให้อุณหภูมิในเวลากลางวันและกลางคืนไม่ต่างกันมากนัก

130. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับเส้นเมริเดียน (2 คำตอบ)

1. ยาวเท่ากันทุกเส้น
2. สอดเข้าหากันที่ขั้วโลก
3. ยาวที่สุดบริเวณศูนย์สูตร
4. แบ่งโลกออกเป็น 2 ซีกเท่าๆกัน

131. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับเส้นวันที่

1. เวลาของเมืองที่ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของเส้นวันที่จะช้ากว่าที่กรีนิช
2. เวลาของเมืองที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของเส้นวันที่จะเร็วกว่าที่กรีนิช
3. เวลาของเมืองที่ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของเส้นวันที่จะช้ากว่าที่กรีนิช
4. เวลาของเมืองที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของเส้นวันที่จะเร็วกว่าที่กรีนิช

132. หากมีการแข่งขันเทนนิสที่สหราชอาณาจักรในวันที่ 15 มีนาคม เวลา 16.00 น. ผู้ชมในประเทศไทยจะต้องเปิดโทรทัศน์เพื่อรับชมการถ่ายทอดสดดังกล่าวในเวลาใด

1. 9.00 น.
2. 10.00 น.
3. 22.00 น.
4. 23.00 น.

133. ข้อใดเป็นระบบพิกัดภูมิศาสตร์ที่ถูกต้องของกรุงเทพฯ

1. 13° 45' S 100° 30' W
2. 13° 45' S 100° 30' E
3. 13° 45' N 100° 30' W
4. 13° 45' N 100° 30' E

134. ในแผนที่อากาศสมัยใหม่ บริเวณที่มีสัญลักษณ์ L ปรากฏอยู่ จะมีลักษณะอากาศอย่างไร (2 คำตอบ)

1. เป็นบริเวณที่มีอุณหภูมิต่ำ
2. เป็นบริเวณที่มีอุณหภูมิสูง
3. เป็นบริเวณที่มีความกดอากาศต่ำ
4. เป็นบริเวณที่มีความกดอากาศสูง

135. ข้อใดคือประโยชน์ของการเรียกพายุหมุนเขตร้อนให้แตกต่างกันเป็น พายุดีเปรสชัน พายุโซนร้อน หรือพายุไต้ฝุ่น

1. เพื่อให้ทราบแหล่งกำเนิดของพายุ
2. เพื่อใช้ในการตั้งชื่อพายุอย่างเหมาะสม
3. เพื่อให้ทราบทิศทางและการเคลื่อนที่ของพายุ
4. เพื่อให้ทราบกำลังความแรงและการป้องกัน

136. อิทธิพลของลักษณะภูมิอากาศที่แห้งแล้งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก่อให้เกิดพิธีกรรมใด

1. บุญข้าวฉี่
2. บุญบั้งไฟ
3. บุญกุ่มข้าวใหญ่
4. บุญแห่ปราสาทผึ้ง

137. ข้อใดเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้แม่น้ำเจ้าพระยาและแม่น้ำท่าจีนตอนล่างมีน้ำเน่าเสียอย่างรุนแรงและต่อเนื่อง

1. การปนเปื้อนในน้ำของสารเคมีจากพื้นที่เกษตรกรรมและอาคารบ้านเรือน

2. การปล่อยน้ำเสียลงแม่น้ำจากอาคารบ้านเรือนและโรงงาน
 3. การปล่อยน้ำทิ้งจากอาคารบ้านเรือนและฟาร์มเลี้ยงสุกร
 4. การปล่อยน้ำเสียจากฟาร์มเลี้ยงสุกรและโรงงาน
138. เขตภูมิลักษณะที่เป็นภูเขาและที่ราบระหว่างภูเขาหมายถึงภาคใดของประเทศไทย
 1. ภาคใต้ 2. ภาคเหนือ 3. ภาคตะวันตก 4. ภาคตะวันออก
139. ข้อใดไม่ใช่สาเหตุหลักของวิกฤติการณ์สิ่งแวดล้อม
 1. การลดลงของระดับน้ำทะเล 2. ความแออัดของประชากร
 3. การขยายตัวทางเศรษฐกิจ 4. ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี
140. ข้อใดไม่ใช่สาเหตุโดยตรงของการเพิ่มขึ้นของแก๊สเรือนกระจกในชั้นบรรยากาศของโลก
 1. การทับถมของขยะมูลฝอย 2. การถางป่าเป็นบริเวณกว้าง
 3. การสลายตัวของปุ๋ยเคมีประเภทไนเตรต 4. การย่อยสลายของมูลสัตว์
141. ข้อใดไม่ใช่ปัญหาที่เกิดจากการลดระดับลงของน้ำใต้ดิน
 1. แผ่นดินทรุด 2. ขาดแคลนน้บาดาล
 3. น้ำเค็มจากทะเลจะไหลซึมเข้ามาแทนที่ 4. ดินเปลี่ยนสภาพเป็นเลน
142. ข้อใดเป็นผลกระทบจากภาวะโลกร้อน
 1. การสะสมของแก๊สมีเทนในไร่นา
 2. การแพร่กระจายของแมลงและเชื้อโรค
 3. การดูดซับแสงอินฟราเรดโดยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์
 4. การปล่อยสารคลอโรฟลูออโรคาร์บอนจากเครื่องทำความเย็น
143. ข้อใดเป็นเทคโนโลยีสะอาด
 1. การลดมลพิษที่แหล่งกำเนิด 2. การเจือจางมลพิษที่แหล่งกำเนิด
 3. การบำบัดมลพิษที่แหล่งกำเนิด 4. การกำจัดมลพิษที่แหล่งกำเนิด
144. Polluter Pay Principle เป็นหลักการเชิงเศรษฐศาสตร์ที่นำมาใช้เพื่ออะไร
 1. การจัดการสิ่งแวดล้อม 2. การป้องกันสาธารณภัย
 3. การกำหนดอัตราค่าน้ำ 4. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
145. การบำบัดน้ำเสียเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ตรงกับหลักการใด
 1. reuse 2. refill 3. reduce 4. recycle
146. องค์กรใดในสหประชาชาติทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางประสานงานให้มีการพัฒนาสิ่งแวดล้อมร่วมกับองค์กรต่างๆ
 1. WFP 2. UNEP 3. UNDP 4. UNEPA
147. Agenda 21 เป็นแผนแม่บทของโลกสำหรับการดำเนินงานด้านใด
 1. การพัฒนาที่ยั่งยืน 2. การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
 3. การประหยัดพลังงาน 4. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ
148. องค์กรเอกชนใหญ่ที่สุดที่เฝ้าระวังและดูแลทรัพยากรธรรมชาติทั่วโลกคือองค์กรใด
 1. Greenpeace International 2. World Wide Fund for Nature
 3. Global Environmental Facility 4. United Nations Environment Programme
149. ปรากฏการณ์ใดเกี่ยวข้องกับพิสัยการเกิดโต ซึ่งเป็นข้อตกลงและผูกมัดตามกฎหมายในระดับโลก
 1. ปรากฏการณ์เอลนีโญ 2. ปรากฏการณ์ลานีญา
 3. ปรากฏการณ์เรือนกระจก 4. ปรากฏการณ์คลื่นยักษ์สึนามิ
150. The Vienna Convention เกี่ยวข้องกับเรื่องใด
 1. การป้องกันชั้นโอโซน 2. ความหลากหลายทางชีวภาพ
 3. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ 4. การค้าสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์

ไซเตส เตส เตส ตายๆ (สัตว์และพืชใกล้สูญพันธุ์)
 เวียนนาหรือมอนทรีออล ออล ออล โอโซน
 เกียวโต เกียว เกียว "ก๊าซเรือนกระจก"
 บาเซล เชล เชล แคนเชล "แคนเชลชยะมีพิช"
 แรมซา ซ่า ซ่า ต้องเกี่ยวกับน้ำ และนกน้ำ
 รอดเตอดัม ตัม ตัมของดำเกี่ยวกับสารเคมีอันตราย